

Výkrm ošípaných farma Lipová

**Zámer vypracovaný podľa zákona č. 24/2006 Z. z.
o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
v znení neskorších predpisov**

Navrhovateľ: TEKRO Nitra, s.r.o.

December 2017

OBSAH

I. Základné údaje o navrhovateľovi.....	4
I.1 Názov (meno)	4
I.2 Identifikačné číslo.....	4
I.3 Sídlo.....	4
I.4 Kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa	4
I.5 Kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie	4
II. Základné údaje o navrhovanej činnosti	5
II.1 Názov	5
II.2 Účel	5
II.3 Užívateľ	5
II.4 Charakter navrhovanej činnosti.....	5
II.5 Umiestnenie navrhovanej činnosti	5
II.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti	6
II.7 Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti	6
II.8 Opis technického a technologického riešenia	6
II.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti	10
II.10 Celkové náklady	10
II.11 Dotknutá obec	10
II.12 Dotknutý samosprávny kraj	10
II.13 Dotknuté orgány.....	10
II.14 Povoľujúci orgán.....	11
II.15 Rezortný orgán	11
II.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.....	11
II.17 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice.....	11
III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia	12
III.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území.....	12
III.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria	23
III.3 Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia	27
III.4 Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia	33
IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie	42
IV.1 Požiadavky na vstupy	42
IV.2 Údaje o výstupoch	45
IV.3 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie	51
IV.4 Hodnotenie zdravotných rizík.....	54
IV.5 Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia.....	55
IV.6 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia	56
IV.7 Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice	57
IV.8 Vyvolané súvislosti.....	57
IV.9 Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.....	57
IV.10 Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie	57
IV.11 Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala	58

IV.12 Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi	58
IV.13 Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov	58
V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu.....	59
V.1 Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.	59
V.2 Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.	60
V.3 Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.	60
VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia.....	61
VII.Doplňujúce informácie k zámeru	61
VII.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov	61
VII.2 Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadanych k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru	62
VIII.Miesto a dátum vypracovania zámeru	63
IX. Potvrdenie správnosti údajov.....	63
IX.1 Meno spracovateľa zámeru.....	63
IX.2 Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa zámeru a podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa	63
PRÍLOHY	64

I. Základné údaje o navrhovateľovi

I.1 Názov (meno)

TEKRO Nitra, s.r.o.

I.2 Identifikačné číslo

36 555 436

I.3 Sídlo

Párovské Háje

949 01 Nitra

I.4 Kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa

Ing. František Valášek

TEKRO Nitra, s.r.o.

Párovské Háje

949 01 Nitra

035/69 115 11,12

tekro@tekro.sk

I.5 Kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie

MVDr. Jana Hantšoková

TEKRO Nitra, s.r.o.

Párovské Háje, 949 01 Nitra

0908 709 307

j.hantsokova@tekro.sk

Ing. Gabriela Stolarová

(odborne spôsobilá osoba na účely posudzovania vplyvov na ŽP reg.č.654/2017/OPV)

Jahodová 2175/7, 955 01 Topoľčany

0904 605 824

gstolarova@gmail.com

II. Základné údaje o navrhovanej činnosti

II.1 Názov

Výkrm ošípaných farma Lipová

II.2 Účel

Účelom navrhovanej činnosti je posúdiť riešenie jestvujúcej prevádzky výkrmu ošípaných farma Lipová z hľadiska technického, krajinnoeekologického a socioekonomického s cieľom minimalizácie vplyvov na životné prostredie a jeho zložky po revidencii kapacity farmy pre výkrm ošípaných na 9 000 ks.

II.3 Užívateľ

TEKRO Nitra, s.r.o.
Párovské Háje
949 01 Nitra

II.4 Charakter navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť patrí podľa prílohy č. 8 zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov do kapitoly č.11. Poľnohospodárska a lesná výroba do položky č.1 Zariadenia na intenzívnu živočíšnu výrobu vrátane depónií vedľajších produktov s kapacitou ošípaných od 2000 ks (nad 30 kg) podľa časti A podlieha povinnému hodnoteniu.

II.5 Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj: Nitriansky
Okres: Nové Zámky
Obec: Lipová
Katastrálne územie: Mlynský Sek
Parcelné čísla: 279/31, 32, 33, 34, 280, 281/3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14,
285

Pozemok areálu farmy Lipová sa nachádza v západnej časti katastra obce Lipová v katastrálnom území Mlynský Sek na odlahlom mieste. Pozemok je rovinatý a zo všetkých svetových strán susedí s poľnohospodárskou pôdou.

II.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Prehľadná situácia umiestnenia činnosti a kópia katastrálnej mapy sa nachádzajú v prílohovej časti tohto zámeru.

II.7 Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Predmetom navrhovanej činnosti je jestvujúca prevádzka farmy výkrmu ošípaných, ktorá bola uvedená do prevádzky v roku 1983.

Ukončenie prevádzky: nepredpokladá sa

II.8 Opis technického a technologického riešenia

Predmetom navrhovanej činnosti je jestvujúca prevádzka – farma na výkrm ošípaných v katastri obce Lipová, k. ú. Mlynský Sek, časť Mumlov, ktorá bola uvedená do prevádzky v roku 1983.

Navrhovateľ činnosti spoločnosť TEKRO Nitra, s.r.o. je vlastníkom a prevádzkovateľom tejto farmy od decembra 2006.

Prevádzka je klasickou farmou s priebehom činnosti – predvýkrm a výkrm ošípaných so zameraním na produkciu bravčového mäsa.

Kapacita farmy po revidencii: 9 000 ks.

Maximálna kapacita farmy nie je využívaná, priemerná mesačná produkcia bravčového mäsa je v súčasnom období 70 ton, čo zodpovedá kapacite chovu cca 2200 ks ošípaných /1 chovný cyklus (3-3,5 mesiaca).

Areál farmy Lipová je umiestnený na odľahlom mieste, od obce Lipová je vzdialenosť farmy 1,5 km a od mesta Šurany 3 km. Najbližšie obydlie sa nachádza vo vzdialenosti 1,4 km juhovýchodne vzdušnou čiarou od navrhovanej činnosti čo znamená, že umiestnenie prevádzky neobťažuje obyvateľov okolitých obcí zápachom, ani emisiami a hlukom z dopravy. Areál farmy má rozlohu cca 2 ha. Prístup prevádzky je samostatnou prístupovou komunikáciou z cesty I/64 cca 4 km pred odbočkou do mesta Šurany.

Celý areál farmy je oplotený, hlavný vstup tvorí kovová otváracia brána pre vjazd a výjazd obslužných automobilov a malá bránka pre vstup a výstup obsluhy. V areáli sú vybudované spevnené vnútroareálové komunikácie a plochy.

Farmu výkrmu ošípaných tvoria nasledovné objekty a zariadenia:

- výrobné objekty: chovné haly č. 1, 2, 3 a 4
- pomocné objekty a zariadenia : kafilérny box, dezinfekčný brod, administratívno-sociálna budova, studňa, zásobníky krmiva, akvaglóbus, hnojovicové hospodárstvo (žumpy, nadzemné potrubie, skladovacie nádrže), prístrešok pre dieselaagregát (záložný zdroj elektrickej energie).

Prevádzka v objektoch *Chovné haly* spočíva v naskladnení mladých ošípaných tzv. odstavčiat (cca 30 kg) do jednotlivých koterčov. Po skončení výkrmového obdobia (hmotnosť ošípaných dosahuje cca 110 kg) sú zvieratá z chovných hál vyhánané, cez nakladaciu rampu naložené do nákladného vozidla a odvezené na jatočné spracovanie na bitúnok.

Chovné haly

Chov ošípaných prebieha v štyroch chovných/výkrmových halách – jestvujúcich objektoch s vyvýšeným 1 NP, ktoré sú murované s kovovou konštrukciou, sedlovou strechou a izolačnou výplňou stropu (izolačná pena). Vchod do každej haly tvorí betónová rampa pre vykládku a nakládku ošípaných, ktorej súčasťou sú betónové schodíky pre vstup obsluhy do chovných hál. Chovný priestor je kovovými ohradami rozdelený na tzv. koterce, v ktorých sú zvieratá ustajnené v určených počtoch.

Rozmery chovných hál, kapacita chovu:

Označenie chovnej haly	Rozmery	Počet koterco v chovnej hale	Kapacita chovu [ks ošípaných] v chovnej hale	Kapacita koterca [ks ošípaných]
Hala č.1	80 x 24 m	44	2200	50
Hala č.2	80 x 24 m	44	2200	50
Hala č.3	80 x 24 m	46	2300	50
Hala č.4	82 x 20 m	46	2300	50

Vo všetkých chovných halách a v kotercoch je adibilné kŕmenie ošípaných, ktoré zabezpečujú automaticky reťazové dopravníky cez samokrmítka BIGFOOD určené pre skupinové ustajnenie ošípaných s väčším počtom kusov. Kŕmna dávka je nastavovaná podľa potrieb zvierat vzhľadom k ich hmotnosti, veku a denným potrebám výživových nárokov. Každá hala má samostatný okruh krmiva (výkon 1,1 kW).

Napájanie zvierat je zabezpečené pomocou kolíkových napájačiek. V jednom koterce s 50 ks ošípaných je 5 napájačiek a jedno krmítko.

Vetranie chovných hál zabezpečuje ventilačný systém riadený počítačom, zložený z:

Hala č. 1 : 16 automaticky riadených ventilátorov a 44 automaticky riadených klapiek.

Hala č. 2 : 16 automaticky riadených ventilátorov a 44 automaticky riadených klapiek.

Hala č. 3 : 16 automaticky riadených ventilátorov a 46 automaticky riadených klapiek.

Hala č. 4 : 16 automaticky riadených ventilátorov a 46 automaticky riadených klapiek.

Technológia chovu je bezpodstielková – na betónových roštach s vaňovým systémom zachytávania výkalov prepadávajúcich cez rošty do záchytnej vane pod nimi (pod podlahou každej chovnej haly je vaňa objemu 560 m³ s rozmermi 80 x 20 x 0,35 m, vane sa vypúšťajú 1 x mesačne).

Zvieratá sú v chove 3 – 3,5 mesiaca, nasleduje vyskladnenie, čistenie a následná dezinfekcia ustajňovacích priestorov, preháňacích chodieb a nákladnej rampy. Jednotlivé haly sa čistia priebežne po vyskladnení, cca 3- 4 x ročne.

Zdroj vody

Farma je zásobovaná vodou z vlastného zdroja – vŕtanej studne. Zdroj sa nachádza v severovýchodnej časti areálu farmy uprostred zatravnenej plochy ohradenej pletivom – ochranné pásmo o rozmere 20 x 20 m. Studňa je hlboká 81,5 m s priemerom 245 mm. V hĺbke 63 m je ponorené čerpadlo U-VN-1/x, s prietokom 0,7 l/sek, t.j. 42 l/min, ktoré je automaticky zapínané a vypínané pomocou plavákového spínacieho zariadenia v nadzemnom zásobníku vody (akvaglóbuse). Nad studňou je vybudovaná šachta, v ktorej sú umiestnené armatúry na výtlačnom potrubí a vodomer za účelom merania odberu podzemnej vody. Voda čerpaná zo studne je vytlačená do hydroglóbusu / akvaglóbusu o objeme 100 m³ a odtiaľ

je tlakovým rozvodom vedená do jednotlivých objektov farmy. Rozvod vody na farme je opatrený hydrantmi.

Kvalita vody je pravidelne sledovaná v zmysle platnej legislatívy o kvalite vody pre chov hospodárskych zvierat.

Zásobníky krmiva

Krmivo pre ošípané je skladované v kovových jednoplášťových nadzemných zásobníkoch o objeme á 15 m³ v počte 8 ks. Sú umiestené mimo ustajňovacích priestorov, pri každej hale po 2 ks. Plnené sú pneumaticky z prepravných autocisterien. Krmivo je rastlinného pôvodu obohatené o vitamíny, minerálne látky a soli.

Krmivo sa pneumaticky dopravuje z vonkajších zásobníkov do zásobníkov krmiva osadených v objekte. Dopravu krmiva do stredovej chodby v hale zaisťuje dvojica navzájom prepojených trubkových/reťazových dopravníkov. Rozvod krmiva v stredovej chodbe zabezpečuje univerzálny reťazový dopravník, ktorý zaisťuje plnenie zásobníkov krmných liniek. Chod zariadení je plne automatizovaný, zapojený na riadiaci panel. Kŕmenie je suchou kŕmnou zmesou – jadrom, ktorého dopravu ku kŕmnym linkám pre jednotlivé ustajňovacie sekcie zabezpečuje technologické zariadenie. Kŕmne linky tvoria univerzálne reťazové dopravníky, uchytené na konštrukcii hradenia koterco nad kŕmnymi žľabmi. Kŕmna linka je napojená na ovládacie zariadenie, ktoré je riadené riadiacim panelom.

Na farme sa používajú 3 druhy krmív ktoré je podávané zvieratám podľa ich veku. Súčasťou krmiva je riadená dávka proteínov, ktorá sa podáva za účelom zníženia emisií amoniaku.

Kafilérny box

V chovných halách prebieha nepretržité monitorovanie zdravotného stavu zvierat a potrebné ošetrovanie zvierat. V prípade úhynu je telo zvierat'a z koterca a haly ihneď odstránené a presunuté do kafilérneho boxu, ktorý sa nachádza pri vstupe do areálu. Jedná sa o murovaný jednopodlažný objekt s nákladnou rampou, s rozmermi cca 3 x 4 m a s dvoma vchodmi. Jeden vchod má z vnútornej strany areálu farmy na uloženie kadáverov do boxu a druhý slúži na odvoz kadáverov zmluvnou spoločnosťou na ekologické zneškodnenie a je prístupný z vonkajšej strany farmy tak, aby kafilérny voz nevstupoval do areálu prevádzky.

Box je zriadený a vybavený v súlade s požiadavkami príslušnej legislatívy – pevná nepriepustná podlaha vyspádovaná do záchytnej jímky, umývateľné steny aj podlaha, prostriedky na dezinfekciu.

Dezinfekčný brod

Dezinfekčný brod je betónová priehlbina pri vstupe do areálu, plnená vodou a dezinfekčným prostriedkom, ktorá slúži na ochranu pred zavlečením nákazy do chovu. Dezinfekčný brod sa nachádza pri vstupe do prevádzky za hlavnou bránou. Rozmery dezinfekčného brodu sú 3 x 5 m. Je vybudovaný na zabránenie prenosu patogénov z vonkajšieho prostredia na farmu. Dĺžka dezinfekčného bazénu je stanovená tak, aby každé nákladné auto prichádzajúce do areálu farmy prešlo celou plochou kolies cez dezinfekčnú rohož.

Na prevádzke sú rozmiestnené plytké plastové vane s dezinfekčným prostriedkom, ktorý slúži na dezinfekciu obuvi interných aj externých pracovníkov farmy. Dezinfekcia obuvi zabraňuje prenosu patogénov z vonkajšieho prostredia na farmu.

Administratívno-sociálna budova

Po pravej strane pri vstupe do areálu farmy sa nachádza jestvujúci jednopodlažný objekt slúžiaci ako administratívno-sociálna budova. Nachádzajú sa v ňom kancelária vedúceho farmy, šatne a sociálne zariadenia pre pracovníkov, THP a miestnosť pre návštevy. Šatne sú

vybudované systémom hygienickej slučky, ktorou musí prejsť každý pri vstupe na farmu. V objekte sa ďalej nachádza miestnosť s elektrickým kotlom Protherm 2,3 kW, ktorý slúži na vykurovanie objektu a prípravu TUV, miestnosť slúžiaca ako sklad liečiv a miesto zhromažďovania odpadov do času odberu zazmluvneným subjektom. Splaškové odpadové vody sú skumulované v podzemnej akumuláčnej nádrži (žumpe) objemu 20,7 m³, ktorá je v pravidelných intervaloch vyvážaná na ekologickú likvidáciu na najbližšiu ČOV.

Hnojovicové hospodárstvo

Na farme je vybudované rozsiahle hnojovicové hospodárstvo, ktoré pozostáva zo štyroch prečerpávacích žump, nadzemného areálového potrubia a štyroch veľkoobjemových nadzemných skladovacích Vítkovických nádrží s objemom á 1398 m³.

Hnojovica akumulovaná v záchytných vaniach pod roštovou podlahou chovných hál je vypúšťaná približne 1 x mesačne počas chovného cyklu do podzemných prečerpávacích žump.

Podzemné prečerpávacie žumpy v areáli farmy Lipová:

P.č.	Žumpa - označenie	Objem	Druh znečisťujúcej látky
1.	Žumpa prečerpávacia pre chovné haly č. 1 a 2	72 m ³ rozмеры 6x4x3m	hnojovica zo záchytných vaní chovných hál č. 1 a 2
2.	Žumpa prečerpávacia pre chovnú halu č. 3	8,5 m ³ rozмеры 2,7x1,75 x 1,8 m	hnojovica zo záchytnej vane chovnej haly č.3
3.	Žumpa prečerpávacia pre chovnú halu č. 4	18,75 m ³ rozмеры 3x2,5x2,5m	hnojovica zo záchytnej vane chovnej haly č.4

Z prečerpávacích žump je hnojovica areálovým nadzemným potrubím dopravovaná do veľkoobjemových nadzemných skladovacích nádrží známych tiež pod označením Vítkovické nádrže. Potrubie je kovové, jednoplášťové, na kovových nosníkoch výšky 5 m.

Vítkovické nádrže sú jednoplášťové nezastrešené veľkoobjemové nádoby s pevným nepriepustným dnom (železobetón s asfaltovým poterom), kovovou výstužou a kovovou nepriepustnou stenou z obojstranne smaltovaných plechov. Sú skrutkované a utesnené trvalo pružným tmelom. Spojovací materiál a príslušenstvo sú povrchovo upravené. Plnenie nádrží je podhľadínové - areálové nadzemné potrubie je zaústené do nádrže zhora s vyústením cca 1 m nad jej dnom.

V areáli farmy Lipová sa nachádzajú 4 ks Vítkovických nádrží s rozmermi: priemer 18 m, výška 5,5 m, úžitkový objem á 1398 m³. Celková skladovacia kapacita hnojovice je 5 592 m³. Nádrže sú uložené vo veľkorozmernej záchytnej havarijnej vani pre prípad úniku hnojovice napr. z dôvodu poškodenia nádrže. Záchytná vaňa je vybudovaná z pevného nepriepustného betónu, jej rozмеры sú 55 x 46 m, výška steny cca 1,1 m, celkový záchytný objem je 1705 m³.

Každá nádrž má v spodnej časti výpustný otvor, na ktorý je napojené potrubie/hadica zaústené do otvorenej prečerpávacej nádrže (žumpy) objemu 72 m³ (rozмеры 6x4x3 m) umiestnenej excentricky medzi nádržami pred západnou stenou havarijnej vane. Z tejto žumpy je nasávacím potrubím hnojovica načerpávaná do autocisterny a odvážaná na energetické zhodnotenie do BPS Lipová. V prípade poruchy alebo dlhodobej odstávky BPS Lipová je zálohovým riešením využitia hnojovice jej aplikácia na poľnohospodársku pôdu na základe zmluvných vzťahov.

Záložný zdroj energie

Pre prípad poruchy dodávky elektrickej energie z verejnej siete má farma Lipová záložný zdroj elektrickej energie – mobilný dieselagregát na naftu. Dieselagregát je umiestnený pod prístreškom na spevnej ploche v zadnej časti medzi chovnými halami č. 1 a 2. Jeho výkon je 180 kW.

II.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti

Farma Lipová je jestvujúcou prevádzkou, ktorá bola uvedená do prevádzky v roku 1983. Navrhovateľ činnosti spoločnosť TEKRO Nitra, s.r.o. je vlastníkom a prevádzkovateľom tejto farmy od decembra 2006.

Prevádzka je klasickou farmou s priebehom činností – predvýkrm a výkrm ošípaných so zameraním na produkciu bravčového mäsa. Súčasná priemerná mesačná produkcia bravčového mäsa je 70 ton, čo zodpovedá kapacite chovu cca 2200 ks ošípaných /1 chovný cyklus (3-3,5 mesiaca). Kapacita farmy pre výkrm ošípaných po revidencii je 9 000 ks, čím vznikla potreba posudzovania navrhovanej činnosti podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Chov ošípaných je dôležitým odvetvím živočíšnej výroby z dôvodu produkcie jatočných ošípaných a v konečnom výsledku pre produkciu bravčového mäsa a mäsových výrobkov.

Bravčové mäso z ošípaných produkovaných v súčasnej dobe je mnohokrát hodnotené ako veľmi kvalitná surovina s vysokou biologickou hodnotou, keď obsahuje všetky potrebné látky pre výživu ľudí od mladistvého veku až po starobu. Slovensko v minulosti bolo sebestačné vo výrobe bravčového mäsa, dokonca značnú časť aj vyvážalo za hranice Slovenska. Dnes je situácia diametrálne odlišná, keď dokážeme pre vlastnú potrebu Slovenska vyrobiť necelých 40%.

Prevádzka výkrmu ošípaných farma Lipová je prevádzkou s dlhoročnou tradíciou a skúsenosťami v chove ošípaných a v súčasnosti aj dôležitým príspevkom ku naplneniu cieľa Slovenska, ktorým je dosiahnutie 80%-tnej sebestačnosti svojho obyvateľstva v bravčovom mäse a bravčových mäsových výrobkoch.

II.10 Celkové náklady

Farma Lipová je jestvujúca prevádzka.

II.11 Dotknutá obec

Obec Lipová

II.12 Dotknutý samosprávny kraj

Nitriansky kraj – Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja

II.13 Dotknuté orgány

Dotknutým orgánom, v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov, je orgán verejnej správy, ktorého záväzný posudok,

súhlas, stanovisko, alebo vyjadrenie, vydávané podľa osobitných predpisov, podmieňujú povolenie činnosti.

- Okresný úrad Nové Zámky – OSZP, OKR
- Okresný úrad Nitra – OSZP
- Inšpektorát životného prostredia Bratislava – stále pracovisko Nitra, odbor IPK
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch
- Regionálna veterinárna a potravinová správa Nové Zámky
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Nových Zámkoch

II.14 Povoľujúci orgán

Povoľujúcim orgánom, v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov, je obec alebo orgán štátnej správy príslušný na vydanie rozhodnutia o povolení navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov.

- Inšpektorát životného prostredia Bratislava – stále pracovisko Nitra, odbor IPK

II.15 Rezortný orgán

Pre túto činnosť je rezortným orgánom

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

II.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

Pre navrhovanú činnosť je potrebné povolenie jestvujúcej prevádzky podľa zákona č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

II.17 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie nebudú presahovať štátne hranice.

III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

Širšie dotknuté územie predstavujú katastrálne územia Mlynský Sek a Ondrochov patriace obci Lipová. Celkový stav životného prostredia je priamo úmerný prírodným danostiam a súčasnému stavu socioekonomického rozvoja obce.

III.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

III.1.1 Reliéf a horninové prostredie

Geomorfologické pomery

Z hľadiska geomorfologických pomerov dotknuté katastrálne územia charakterizuje základný typ erózo-denudačného reliéfu – reliéf rovín a nív (poriečna niva rieky Nitra) vo východnej časti katastra obce, v západnej časti je to reliéf zvlnených rovín (reliéf sprašovej tabule). Reliéf predstavuje negatívne morfoštruktúry Panónskej panvy (mierne diferencované morfoštruktúry bez agraácie v oblasti sprašovej tabule, v poriečnej nive tvoria základnú morfoštruktúru mladé poklesávajúce morfoštruktúry s agraáciou). Z pohľadu morfologicko-morfometrických typov reliéfu je územie charakterizované ako rovina – v nive rieky nerozčlenená, v západnej časti katastra horizontálne a vertikálne rozčlenená. Uvedenému stavu zodpovedá aj existujúci sklon reliéfu, ktorý dosahuje hodnotu do 1,0°. Rovinatý kataster obce dosahuje nadmorskú výšku 125 m n.m., v jeho západnej časti v lokalite riešeného zámeru dosahuje výšku okolo 130 m n.m., najvyššia kóta Mumľov má 131 m n.m.

Kataster obce patrí východnou polovicou do časti Dolnonitrianska niva (súčasť podcelku Nitrianska niva), západnou polovicou do časti Nitrianska tabuľa (podcelok Nitrianska pahorkatina). Uvedené podcelky patria do celku Podunajskej pahorkatiny. Celok je súčasťou oblasti Podunajskej nížiny, subprovincie Malej Dunajskej kotliny v provincii Západopanónskej panvy v podsústave Panónskej panvy, ktorá patrí do Alpsko-himalájskej sústavy.

Geologická charakteristika

Geomorfologické časti – Dolnonitrianska niva a Nitrianska tabuľa sú súčasťou neogénnej sedimentárnej panvy, ktorej kvartérny pokryv vo všeobecnosti budujú sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov. Základným geochemickým typom hornín sú ílovce a pieskovce. Podľa geologickej stavby je podložie tvorené kryštalinikom, mladším paleozoikom a mezozoikom. Predneogénne útvary vystupujú na povrch v širšom okolí dotknutého územia Podložie panvy je tvorené predovšetkým kryštalickými bridlicami tatrika, ktoré sa nachádzajú v hĺbke 5 000 m (väčšina dotknutého územia), pričom v juhovýchodnej časti sa nachádzajú kryštalické bridlice veporika.

Geologický podklad záujmového územia a dominantne aj v západnej časti katastra obce tvoria fluviálne sedimenty (pleistocén, stredný pleistocén, mladšia časť) (Geologická mapa Slovenska M 1:50 000 (online)):

- *fluviálne sedimenty*: štrky a piesčité štrky vyšších stredných terás s pokryvom spraší, deluviálnych hĺn a splachov

Fluviálne štrkovo-piesčité akumulácie vyšších stredných terás niektorých väčších tokov sú najmä v pahorkatinných úsekoch nížin, ale aj vo vnútrohorských kotlinách a kotlinách južného Slovenska, pokryté premenlivou vrstvou alochtónneho eolicko-fluviálneho,

eolického, eolicko-deluviálneho až deluviálno-fluviálneho materiálu. Smerom k povrchu fluviálnych sedimentov vyšších stredných terás sa jednotlivé frakcie zjemňujú. Pribúdajú drobné žltosivé piesčité štrčky ($\varnothing$ 1 – 2 cm) a piesčitá frakcia, ktorá u vyšších stredných terás nížinných tokov a tokov kotlín južného Slovenska dosahuje až 50% celkového objemu hmoty. Ďalej v nadloží sú piesky spravidla prekryté tenkou polohou deluviálnych splachov. Jedná sa o bližšie nerozlíšené hliny alebo preplavenú spraš. Na iných miestach tvoria povrch terás plošne rozsiahlejšie ílovité piesky a ich nadložie tvorí prachovito až jemnopiesčitá vápnitá hlina - močiarna spraš, sprašová hlina a typická spraš. Spraše, sprašové hliny, ale i svahoviny pokrývajúce tieto štrkové akumulácie zahladzujú pôvodné formy terás, preto je na niektorých miestach obtiažne určiť presnú hranicu medzi jednotlivými stupňami, resp. ich tylové ukončenie vo svahu.

Zvyšnú časť územia katastra obce v jeho východnej časti charakterizuje výskyt sedimentov:

- *fluviálne sedimenty* (holocén): litofaciálne nečlenené nívne hliny, alebo piesčité až štrkovité hliny dolinných nív a nív horských potokov
- *fluviálno-organické sedimenty* (holocén): jemnopiesčité, ílovité až hnilokalové humózne hliny mŕtvych ramien a močiarov
- *fluviálne sedimenty* (pleistocén-holocén, mladší pleistocén-holocén): jemnozrnné a strednozrnné piesky až piesčité štrky v agradačných valoch

V rámci neotektonickej stavby je územie zaradené do nížinných pahorkatín (pozitívne jednotky Podsústavy Panónskej panvy). Pričom v rámci relatívnych vertikálnych pohybových tendencií tektonických blokov sa jedná o zdvih stredný v západnej časti katastra a zdvih veľmi malý v jeho východnej časti.

Kataster obce patrí v zmysle inžiniersko-geologickej rajonizácie do Rajónu kvartérnych sedimentov, ktorý v území zastupuje rajón sprašových sedimentov (záujmové územie spolu so západnou a centrálnou časťou katastra obce) a rajón údolných riečnych náplavov v nive rieky Nitra, v tejto časti sa vyskytujú aj maloplošné kombinované rajóny – rajón sprašových sedimentov na riečnych terasách, rajón sprašových sedimentov na údolných riečnych náplavoch a rajón organických sedimentov na údolných riečnych náplavoch. Územie je zaradené do inžinierskogeologického regiónu tektonických depresí, subregiónu s neogénnym podkladom.

III.1.2 Ovzdušie

Klimatické pomery

Územie obce (Atlas krajiny SR, 2002) je v rámci podnebia Európy súčasťou podnebného pásma II v podnebnnej oblasti mierneho pásma – atlanticko-kontinentálna oblasť (IIAK). Patrí do klimatickej oblasti miernych zemepisných širok, do teplej klimatickej oblasti, ktorú charakterizuje viac ako 50 letných dní s teplotou viac ako 25 °C. Klimatickú oblasť charakterizuje teplá nížinná klíma s dlhým až veľmi dlhým, teplým a suchým letom, krátkou, miernou, suchou až veľmi suchou zimou s veľmi krátkym trvaním snehovej pokrývky (do 40 dní).

Kataster obce sa nachádza v dvoch klimatických okrskoch:

- T1, ktorý je charakterizovaný ako teplý, veľmi suchý, s miernou zimou (priemerná teplota v januári je vyššia ako -3 °C, Končekov index zavlaženia dosahuje hodnotu – Iz < -40).
- T2 (severný okraj katastra), ktorý je charakterizovaný ako teplý, suchý, s miernou zimou (priemerná teplota v januári je vyššia ako -3 °C, Končekov index zavlaženia dosahuje hodnotu – Iz = -20 až -40).

Z dlhodobých pozorovaní za obdobie rokov 1961-1990 boli stanovené nasledovné priemerné hodnoty (Atlas krajiny SR, 2002). Územie charakterizuje nedostatok zrážok s priemernou ročnou hodnotou klimatického ukazovateľa zavlaženia 150 – 200 mm. Priemerná ročná teplota aktívneho povrchu pôdy dosahovala viac ako 12 °C. Priemerná ročná teplota vzduchu kolísala v rozpätí 9 – 10 °C. Priemerné januárové teploty dosahovali -2 až -3 °C, v júli dosahovali 19 až 20 °C. Priemerné ročné úhrny zrážok dosahovali 500 – 550mm. Priemerné úhrny zrážok dosahovali v januári 30 – 40 mm, v júli do 60 mm. Priemerný počet dní s dusným počasím bol od 20 do viac ako 30 dní.

Územie patrí do priemerne inverzných polôh, prevládalo severozápadné alebo juhovýchodné prúdenie vetra. Priemerná ročná rýchlosť vetra sa pohybuje okolo 4,5 m.s⁻¹. Kataster sa nachádza v oblasti nížin so zníženým výskytom hmiel, priemerný ročný počet dní s hmlou potom dosahuje 20 – 45 dní. Snehová pokrývka trvá v priemere do 40dní v roku s priemernou výškou do 10 cm.

Aktuálne klimatické údaje (za obdobie rokov 2005-2008) sú dostupné z najbližšej klimatologickej stanice v Podhájskej, ktorá je vzdialená od obce Lipová približne 10 km východným smerom:

Teplotné pomery

Tab.: Priemerné mesačné teploty vzduchu, stanica Podhájska

Rok/mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Priem. ročná teplota (°C)
2005	-0,2	-3,1	2,9	11,3	16,2	18,7	20,8	18,7	16,7	10,5	3,5	0,2	9,68
2006	-3,7	-1,9	3,3	12,2	14,8	19,7	23,6	18,0	17,1	11,8	7,1	2,4	10,37
2007	4,0	4,5	7,2	12,0	17,6	21,3	22,6	21,5	13,7	9,6	3,3	-0,8	11,38
2008	1,5	2,7	5,6	11,3	16,6	21,0	21,0	20,5	15,1	11,4	6,8	2,6	11,34

Zdroj: Ročenka klimatologických pozorovaní 2005, 2006, 2007, 2008, SHMÚ

Zrážkové pomery

Tab.: Mesačné úhrny zrážok, stanica Podhájska

Rok/mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ročný úhrn zrážok (mm)
2005	37,7	56,8	10,1	85,9	46,6	55,9	106,1	116,7	50,2	11,6	46,2	156,8	780,6
2006	57,4	58,4	31,4	47,6	103,0	74,4	19,6	114,7	12,3	29,2	35,8	6,7	590,5
2007	63,5	53,6	49,0	0,3	82,4	56,0	25,2	84,4	79,7	39,8	53,2	20,6	607,7
2008	36,1	10,7	65,9	31,9	28,1	94,3	117,1	30,8	63,5	19,9	34,8	59,3	592,4

Zdroj: Ročenka klimatologických pozorovaní 2005, 2006, 2007, 2008, SHMÚ

III.1.3 Voda

Povrchové vody

Kataster obce patrí do čiastkového povodia rieky Váh (4-21). Katastrom obce približne v jeho centre vedie zvislo od severu na juh rozvodnica dvoch základných povodí v rámci čiastkového povodia 4-21 – základné povodie Nitra od Bebravy po Žitavu a pod malú Nitru (4-21-12) a základné povodie Váh od zaústenia Biskupického kanála po ústie Nitry (4-21-10). Čiastkové povodie rieky Váh je súčasťou povodia rieky Dunaj, patriaceho do úmoria Čierneho mora a Atlantického oceána. V rámci katastra vo východnej časti severo-južne preteká vodohospodársky významný tok Malá Nitra.

Malá Nitra odvodňuje väčšinu územia katastra obce, je pôvodným prietokovým ramenom rieky Nitra, ktoré sa s ňou rozpája pri mestskej časti Nitry (Dolné Krškany) a spája sa s ňou pravostranne na juhu v časti mesta Šurany (Nitriansky Hrádok) pred obcou Bánov. Po vybudovaní nového, skráteného koryta rieky Nitry medzi Novými Zámkami a Komočou, sa Starou Nitrou nazvalo pôvodné koryto Nitry v úseku od Nových Zámkov po Komárno. Predtým sa Starou Nitrou nazývala dnešná Malá Nitra. Malá Nitra má celkovú dĺžku 31,1 km. Dĺžka siete jej kanálov je 37,3 km. Celé povodie Malej Nitry má rozlohu 76,6 km². Hladinu pre odber vody do Malej Nitry udržiava hať v Nitre – Dolných Krškanoch v rkm 53,2, kde je toto rameno napúšťané Dvorčanským hradidlom iba žiadaným, regulovaným množstvom vody. Na toku Malej Nitry sú ďalšie hate v Šuranoch, v Lipovej (časť Ondrochov), vo Veľkom Kýre a Ivanke pri Nitre. Na toku Malej Nitry sú aj stavidlá v Lipovej (časť Ondrochov). Stavidlová hať v Ondrochove uzatvára nad ňou ležiacu časť Malej Nitry za vysokých vodných stavov na rieke Nitre. Zátvorný objekt v ústí Malej Nitry bol po zrušení starého objektu vybudovaný v r. km 0,06. Tvoria ho 2 betónové potrubia uzatvárateľné stavidlami. Po uzavretí stavidiel sa prietoky Malej Nitry medzi ústím a Ondrochovom akumulujú v starom ramene rieky Nitry pri Bánove.

Podľa vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z. z. ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov je tok Malá Nitra uvedená v zozname vodohospodársky významných tokov (číslo hydrologického poradia 4-21-12-064).

V časti Ondrochov sa nachádza ešte vyústenie vodného toku *Nový kanál*, ktorý je pravostranným prítokom rieky Nitra východne od mesta Šurany. Jeho hlavné rameno je prepojené so sústavou pôvodných meandrov rieky Nitra v existujúcich nivných lesných porastoch a vytvára tak sústavu periodických a neperiodických tokov.

Vo východnej časti zastavaného územia časti Lipová (Mlynský Sek) a Ondrochov sa nachádzajú dve menšie vodné nádrže, z ktorých je podľa dostupných údajov VN „Lipka“ využívaná na rybolov.

V záujmovom území zámeru sa nenachádza žiadny vodný tok alebo vodná plocha.

Odtokové pomery

Dotknutá oblasť katastra patrí do dažďovo-snehového typu odtoku vrchovinno-nížinnej oblasti. Oblasť charakterizuje akumulácia vôd v decembri až januári, vysoká vodnosť vo februári až apríli (najvyššie prietoky v marci), najnižšie prietoky v septembri, s výrazným podružným maximom koncom jesene a začiatkom zimy (Atlas krajiny SR, 2002, obdobie pozorovania 1931-1980).

Dotknuté katastrálne územie v rámci uvedených povodí možno charakterizovať za obdobie rokov 1931-1980 ako oblasť s priemerným ročným špecifickým odtokom do 1 l.s⁻¹.km⁻², severnú časť katastra od 1 do 3 l.s⁻¹.km⁻². Minimálny 364 denný špecifický odtok

dosahuje približne do $0,1 \text{ l.s}^{-1}.\text{km}^{-2}$ a maximálny špecifický odtok s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov dosahuje $0,2 - 0,4 \text{ m}^3.\text{s}^{-1}.\text{km}^{-2}$.

V rámci dotknutých povodí je hydrologicky sledovaná rieka Nitra najbližšie v profile – vodomernej stanici v Nových Zámkoch.

Podzemné vody

Kataster obce patrí do hydrogeologického regiónu č. 72 – kvartér Nitry od mesta Nitra po Nové Zámky, pre ktorý je určujúci medzizrnový typ priepustnosti. Najvýznamnejším hydrogeologickým kolektorom v oblasti sú v nive rieky Nitra štrky a piesky, v západnej časti katastra íly, pričom prietočnosť a hydrogeologická produktivita je tu mierna ($T = 1.10^{-4} - 1.10^{-3} \text{ m}^2.\text{s}^{-1}$) v oblasti výskytu štrkov a pieskov vysoká ($T = 1.10^{-3} - 1.10^{-2} \text{ m}^2.\text{s}^{-1}$) až veľmi vysoká ($T > 1.10^{-2} \text{ m}^2.\text{s}^{-1}$).

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska je záujmové územie súčasťou hydrogeologického rajónu Q 072 (kvartér Nitry od mesta Nitra po Nové Zámky). V rámci katastra obce Lipová sú tu vyčlenené dva čiastkové rajóny NA10 (východná časť katastra) a NA20 (západná časť katastra). Využiteľné množstvo podzemných vôd (Atlas krajiny SR, 2002) k 1. 1. 1999 dosahovalo v čiastkovom rajóne NA10 $0,50 - 0,99 \text{ l.s}^{-1}.\text{km}^{-2}$ a v čiastkovom rajóne NA20 $2,00 - 4,99 \text{ l.s}^{-1}.\text{km}^{-2}$.

V aluviálnej nive rieky Nitry je od Nitry po Šurany uvádzaných 270 mil. m^3 statických a 75 l.s^{-1} dynamických zásob podzemných vôd. Výdatnosť studní sa pohybuje od 1 až 30 l.s^{-1} , vo väčšine rajónu však dosahuje $5 - 15 \text{ l.s}^{-1}$, pri priaznivých podmienkach až $20 - 30 \text{ l.s}^{-1}$. Špecifická výdatnosť je od 0,5 do 20 l.s^{-1} . Ustálená hladina podzemnej vody sa pohybuje v rozmedzí od 3,8 m do 4,3 m pod terénom, pričom maximálne zvýšenie hladiny podzemnej vody môže lokálne dosiahnuť 2,3 m pod terénom. Ide o vody stredne tvrdé a tvrdé, slabo zásadité.

Záujmové územie zámeru nezasahuje do pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov ani do žiadneho vodohospodársky chráneného územia. Z vodohospodárskeho hľadiska predstavuje územie bez možnosti významného využívania podzemných vôd. Nenachádzajú sa tu zdroje geotermálnych, minerálnych vôd, ani prírodné liečivé zdroje. Najbližší zdroj minerálnych a geotermálnych vôd spolu s kúpaliskami je situovaný východne v obci Podhájska, západne leží termálne kúpalisko v Tvrdošovciach.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov sa ustanovujú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l^{-1} alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. V zmysle nariadenia vlády SR č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti sa kataster obce Lipová nachádza v prílohe tohto nariadenia.

III.1.4 Pôda

Z pôdných typov sa v katastrálnom území vyskytujú černozeme v západnej a čiernice vo východnej časti katastra obce. Všeobecne majú pôdy v oblasti v hĺbke do 25 cm vysoký obsah humusu väčší ako 2,3 %, strednú priepustnosť, retenčná schopnosť pôd je stredná alebo v západnej časti katastra veľká. Pôdna reakcia je slabo alkalická (pH 7,3 – 7,8), smerom na západ katastra neutrálna (pH 6,5 – 7,3) a lokálne na severe slabo kyslá (pH 6,0 – 6,5). Vlhkostný režim pôd je mierne vlhký vo východnej a mierne suchý v západnej časti katastra. Pôdy sú neskeletnaté, v západnej časti katastra hlinité, v nive rieky Nitra ílovito-hlinité, lokálne aj piesčito-hlinité.

Územie charakterizuje zastúpenie nasledovných pôdných jednotiek – pôdy dominantné:

C₂ – Černozeme typické (lokalita riešeného zámeru, západná polovica katastra obce)
V rámci jednotky sa ako sprievodné a lokálne pôdy vyskytujú Černozeme erodované a Regozeme typické karbonátové. Pôdny substrát predstavuje spraš. Prevládajúce pôdy sú prevažne s molickým A horizontom bez karbonátov, tieto sa vyskytujú len v prechodnom horizonte a substráte, zrnitostne stredne ťažké až ľahké, hlboké s neutrálnou pôdnou reakciou. Všeobecne sa jedná o orné pôdy (ozimná pšenica, kukurica, špeciálne plodiny), manažment s použitím priemyselných hnojív. Limitujúcim faktorom úrodnosti pôdy je hrúbka A horizontu na erodovaných pôdach a Regozemiach. Potenciálnym degradačným procesom pôd je možnosť erózie. Pôdy majú náchylnosť na väzbu rizikových prvkov na humózných pôdach. V rámci ochrany a zlepšenia pôdných vlastností sú optimálne oševné postupy.

L₄ – Čiernice glejové (východná polovica katastra obce)
V rámci jednotky sa ako sprievodné a lokálne pôdy vyskytujú Černozeme typické a Gleje. Pôdny substrát predstavujú karbonátové a nekarbonátové aluviálne sedimenty. Prevládajúce pôdy sú značne humózne (3-4 % i viac humusu) s oxidačnými znakmi glejového horizontu v A horizonte a s Gr horizontom do 100 cm, zrnitostne stredne ťažké s variabilnými pôdnymi vlastnosťami. Využívané sú najmä ako trvalé trávne porasty, menej ako orné pôdy, manažment s čiastočným hnojením. Limitujúcim faktorom úrodnosti pôdy je výška hladiny podzemnej vody. Potenciálnym degradačným procesom pôd sú glejové procesy. Pôdy majú náchylnosť na imobilizáciu kontaminujúcich látok vplyvom vyššieho obsahu humusu a z časti aj karbonátov. V rámci ochrany a zlepšenia pôdných vlastností je vhodná úprava vodného a vzdušného režimu (odvodnenie) a nepoužívanie vysokých dávok hnojív a pesticídov.

Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu poskytujú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). V dotknutom katastrálnom území obce Lipová sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú BPEJ:

- černozeme čiernicové, prevažne karbonátové, stredne ťažké (BPEJ – 0017002)
- černozeme čiernicové, prevažne karbonátové, ťažké (BPEJ – 0018003)
- čiernice typické, prevažne karbonátové stredne ťažké až ľahké, s priaznivým vodným režimom (BPEJ – 0019002, 0019005)
- čiernice typické, prevažne karbonátové, ťažké (BPEJ – 0020003)
- čiernice glejové, stredne ťažké, karbonátové aj nekarbonátové (BPEJ – 0026002)
- čiernice glejové, ťažké, karbonátové aj nekarbonátové (BPEJ – 0027003)
- černozeme typické, karbonátové na aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké až ťažké, s ľahkým podorničím, vysychavé (BPEJ – 0034005)
- černozeme typické, karbonátové na karbonátových aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké (BPEJ – 0036002)
- černozeme typické, karbonátové na sprašiach, stredne ťažké (BPEJ – 0037002)
- černozeme typické černozeme hnedozemné na sprašiach, stredne ťažké (BPEJ – 0039002)
- černozeme pseudoglejové, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké až ťažké (BPEJ – 0141002)
- černozeme erodované a regozeme na sprašiach v komplexe s regozemami. Prevládajú černozeme erodované, stredne ťažké (BPEJ – 0043002)

V okolí záujmovej lokality sa vyskytuje BPEJ 0039002, ktorú charakterizujú nasledovné prírodné podmienky:

- charakteristika klimatického regiónu v ktorom sa BPEJ nachádza – veľmi teplý, veľmi suchý, nížinný, pričom suma priemerných denných teplôt nad 10 °C je v rozsahu viac ako 3000 (3230-3000); dĺžka obdobia s teplotou vzduchu nad 5 °C je 242 dní; klimatický ukazovateľ zavlaženie podľa Budyka je 200 mm; priemerná teplota vzduchu v januári je -1 až -2 °C; priemerná teplota vzduchu za vegetačné obdobie (IV – IX mesiac) je 16 – 17 °C
- charakteristika svahovitosti a expozície – rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie 0° až 1°; expozícia - rovina
- charakteristika skeletovitosti a hĺbky pôdy – pôdy klasifikované ako bezskeletnaté (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m je nižší ako 10 %); pôdy klasifikované ako pôdy hlboké, s hĺbkou horizontu 60 a viac cm
- charakteristika zrnitosti pôdy – ľahké pôdy (piesočnaté a hlinitopiesočnaté), s obsahom frakcie menšej ako 0,01 mm 0 – 10% (10 – 20%); vyjadruje zrnitosť ornice, resp. humusového horizontu

V zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov sú uvedené BPEJ zaradené do nasledovných skupín kvality:

1. skupina kvality – 0017002, 0019002, 0019005; 2.skupina kvality – 0018003, 0020003, 0036002, 0037002, 0039002; 3. skupina kvality – 0026002, 0141002; 4.skupina kvality – 0034005; 5.skupina kvality – 0027003, 0043002; (xxxxxxx – najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda v katastri obce Lipová)

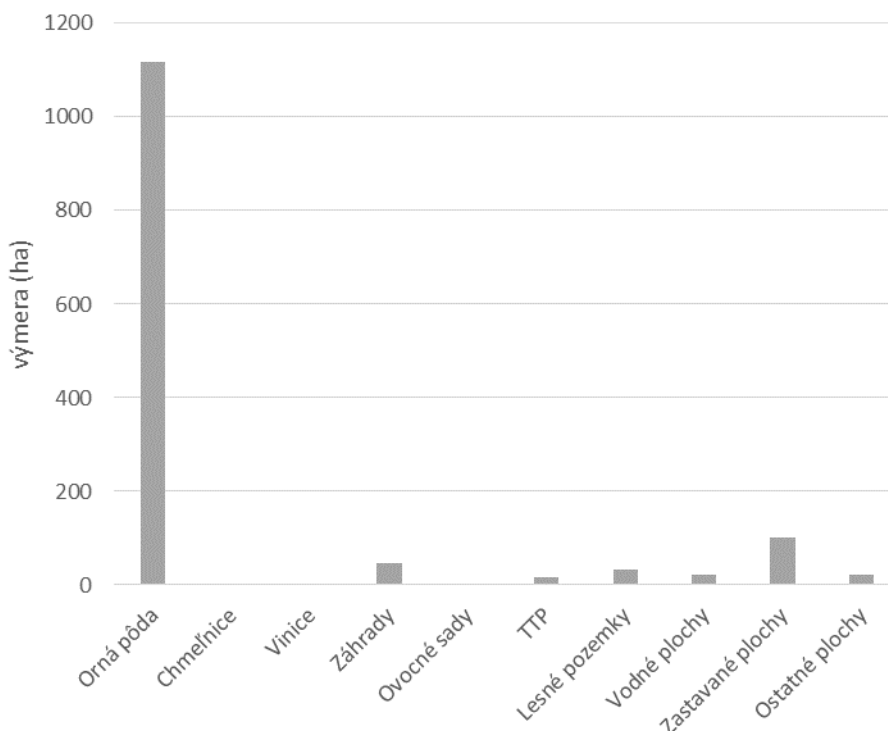
Celková plocha katastrálneho územia obce Lipová (k. ú. Mlynský Sek a k. ú. Ondrochov) má rozlohu 1362,9633 ha. Z údajov uvedených v tabuľke vyplýva, že v rámci pôdneho fondu v katastri prevažuje zastúpenie poľnohospodárskej pôdy (81,91 %). Stupeň zornenia poľnohospodárskej pôdy je vysoký dosahuje 94,32 %. Zastúpené nie sú chmeľnice, vinice zaberajú 0,01 %, ovocné sady 0,14 %, trvalé trávne porasty 1,27 % a záhrady 3,51 % z celkovej rozlohy katastrálneho územia.

Okrem ornej pôdy majú v katastri obce významné zastúpenie zastavané plochy a nádvorcia (7,36 %), nasledujú lesné pozemky (2,51 %). Štruktúru využitia pôdneho fondu dopĺňajú ostatné plochy (1,67 %) a vodné plochy (vodné toky a plochy) zaberajúce 1,62 % z katastrálneho územia obce (Graf 1).

Tab. : Pôdny fond katastra obce Lipová v roku 2017 (www.katasterportal.sk, stav k 4. 12. 2017)

Pôdny fond	Rozloha (ha)	Rozloha (%)	Rozloha v k. ú. (%)
Poľnohospodárska pôda:			
- Orná pôda	1116,443	94,32	81,91
- Chmeľnice	0	0,00	0,00
- Vinice	0,1896	0,02	0,01
- Záhrady	47,8498	4,04	3,51
- Ovocné sady	1,868	0,16	0,14
- TTP	17,291	1,46	1,27
Spolu poľnohospodárska pôda:	1183,6414	100,00	

Nepoľnohospodárska pôda:			
- Lesné pozemky	34,187	19,06	2,51
- Vodné plochy	22,0419	12,29	1,62
- Zastavané plochy	100,3155	55,94	7,36
- Ostatné plochy	22,7775	12,70	1,67
Spolu nepoľnohospodárska pôda:	179,3219	100,00	
Celkom pôda:	1362,9633		100,00

Graf 1: Štruktúra pôdneho fondu katastra obce Lipová (stav k 4. 12. 2017)

Pôdy v zastavanom území a na ostatných zastavaných plochách sú zaradované medzi antropogénne pôdy. V dôsledku činnosti človeka sa podstatne menili a menia vlastnosti pôdneho krytu i mimo zastavaných území, činnosťou človeka sú intenzívne pozmenené najmä poľnohospodársky využívané pôdy. Vo väčšine poľnohospodársky využívaných územiach prebieha postupný proces degradácie pôd. Najväčšími negatívnymi procesmi sú vodná a veterná erózia, zhutňovanie pôdy a ich kontaminácia.

III.1.5 Fauna, flóra a vegetácia

Flóra a vegetácia

Na základe fytogeograficko-vegetačného členenia Slovenska (Atlas krajiny SR, 2002) sa záujmové územie zaraduje do Dubovej zóny, Nížinskej podzóny, Pahorkatinnej oblasti, okresu Nitrianska pahorkatina, podokresu Zálužianska pahorkatina, obvodu Nitrianska tabuľa. Toto členenie je založené na základe potenciálnej prirodzenej vegetácie Slovenska, ktorej hlavnou

zložkou je lesná vegetácia. Menšie priestorové jednotky (okres a podokres) sú klasifikované na základe pôdno-substrátových a hydrologických podmienok.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v záujmovom území predstavujú tri typy lesných spoločenstiev:

- dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým (*Aceri tatarici-Quercion pubescentis-roboris*)
- peripanónske dubovo-hrabové lesy (*Polygonato latifoliae-Carpinetum*, syn. *Primulo veris-Carpinetum*)
- jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy, *Ulmenion*)

Dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým (Aceri tatarici-Quercion pubescentis-roboris)

– Xerotermofilné zapojené dubové lesy s prímiesou teplomilných javorov – javor tatársky (*Acer tataricum*), javor poľný (*Acer campestre*) a bresta (*Ulmus minor*). Výskyt v sprašových pahorkatinách južného Slovenska, na starých riečnych terasách nížin, veľmi vzácne na alkalických a mierne kyslých pieskoch. Viazu sa na hlboké pôdy typu čiernozeme a hnedozeme s dostatkom vápnika. Typické sú ploché tvary reliéfu alebo len mierne svahy. Floristicky bohaté spoločenstvá, v nenarušenom stave s bohatým podrastom krovín a charakteristickou prítomnosťou lesostepných prvkov. Zastúpenie lesného spoločenstva tvoril: dub plstnatý (*Quercus pubescens*), dub jadranský (*Quercus virgiliana*), javor tatársky (*Acer tataricum*), kostrava žliabkatá (*Festuca rupicola*), sápa hl'uznatá (*Phlomis tuberosa*), jasenec biely (*Dictamnus albus*), kosatec dvojfarebný (*Iris variegata*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*).

Peripanónske dubovo-hrabové lesy (Polygonato latifoliae-Carpinetum, syn. Primulo veris-Carpinetum)

– lesy s dominantným dubom letným. Výskyt na terasách pokrytých sprašovými hlinami, vo vyšších častiach alúvií, v nížinách a širších dnách kotlín v 1. lesnom vegetačnom stupni. Na svahoch pahorkatín pod panónskym vplyvom – zmiešané porasty duba zimného a duba letného s hojným hrabom. Oba typy charakterizujú hlbšie pôdy s dostatkom živín. Typické je dobre vyvinuté krovínové poschodie s teplomilnými druhmi. V druhovo bohatom bylinnom poschodí sú zastúpené mezofilné druhy, výrazne sa uplatňujú teplomilné dubinové prvky. Typické druhy lesného spoločenstva tvorí dub letný (*Quercus robur*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), v podraze kokorík širokolistý (*Polygonatum latifolium*).

Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy, Ulmenion)

– vyvinuté na relatívne vyšších a suchších stanovištiach nív vodných tokov, zaplavované občasnými a kratšími záplavami. Existujúce stanovištia zahŕňajú nevyvinuté nívne a glejové pôdy až po hnedé pôdy bohaté na živiny. Existujúce biotopy charakterizuje dobre vyvinuté a druhovo pestré krovínové poschodie, v bylinnej vrstve sú prítomné nitrofilné, mezofilné a hygrofilné druhy s výrazným jarným aspektom. Porasty typicky tvorí dub letný (*Quercus robur*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), typicky jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*) a bresty – brest hrabolistý (*Ulmus minor*) a brest väzový (*Ulmus laevis*). V bylinnom podraze sa môže vyskytovať napr. cesnak medvedí (*Allium ursinum*), veternica iskerníkovitá (*Anemone ranunculoides*), z krov baza čierna (*Sambucus nigra*).

Súčasná vegetácia je oproti potenciálnej vplyvom činnosti človeka výrazne zmenená. Komplexy pôvodnej vegetácie nie sú rozsiahlejšie zachované, boli premenené na poľnohospodársku pôdu alebo sídelné útvary, existujúce lesné porasty sú hospodársky využívané. Pôvodný charakter môže mať zachovaný alebo nadobúdať vegetácia v okolí toku

Malá Nitra (lesné porasty), Nový kanál a v okolí vodných nádrží. Ďalším typom vegetácie, v ktorej sa môžu uplatniť pôvodné druhy stromov a krov sú remízky.

Reálna vegetácia

V lokalite riešenej činnosti a dominantne a dominantne aj v rámci katastra sa nachádzajú nepôvodné – antropogénne biotopy závislé od dodatkovej energie, s nízkou stabilitou a minimálnou diverzitou rastlinných aj živočíšnych druhov. Okrem lesných porastov existujúce lúčne porasty, remízky a sprievodné brehové porasty predstavujú oproti intenzívne obrábaným poliam vhodnejšie biotopové prostredie pre existenciu rastlín a živočíchov. Poskytujú vhodnejšie prostredie pre rast alebo prežívanie vzácnejších druhov. V reálnej vegetácii sa uplatňujú najmä druhy xerofilné a xerothermné, v brehových porastoch v susedstve vodných plôch sú to hygrofytne druhy. Výrazný je výskyt ruderalných a segetálnych druhov, výskyt iných taxónov je silne ovplyvnený človekom.

Základné typy reálnej vegetácie:

Brehové porasty – v okolí existujúceho vodného toku (Malá Nitra, Nový kanál) alebo vodných plôch, zastúpené môžu byť dreviny mäkkých (napr. vrba biela (*Salix alba*), vrba krehká (*Salix fragilis*), jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*)) alebo tvrdých lužných lesov spolu so sprievodnou bylinnou vegetáciou. Prežívanie alebo rozvoj týchto spoločenstiev je v území výrazne ovplyvnený hospodárskou činnosťou človeka. Existujúce porasty však plnia breho ochrannú funkciu, spolu s ďalšími funkciami – produkčná, filtračná, agromelioračná a tieniaca (vodoochranná).

Nelesná stromová a krovinná vegetácia – líniové porasty pozdĺž kanálov alebo ciest, vetrolamy, remízky, solitéry alebo skupiny stromov spolu s krovitým podrastom. Vznikli umelo – výsadbou vo vetrolamoch, pozdĺž ciest alebo prirodzeným náletom. V krajine má významnú funkciu a preberá sčasti funkciu pôvodných lesných spoločenstiev (napr. funkcia krajinyotvorná, refugiálna, pôdo ochranná, mikroklimatická, pufračná a hydrická).

Trávnato-bylinné porasty – plošné alebo líniové, najmä v blízkosti ciest, vodných plôch alebo oplotení. Ovplyvňované sú sukcesiou. Prevažná časť je v rámci pravidelnej údržby kosená. Vznikli umelo alebo na miestach, kde boli odstránené dreviny a plochy neboli vhodné na obrábanie.

Súkromná a verejná vegetácia – pestrá vegetácia súkromných záhrad a v okolí súkromných stavieb, jej stav je závislý od možností a prostriedkov majiteľov. Verejná vegetácia je realizovaná úmyselne najmä v intraviláne obce ako parkovo upravená plocha pre oddych s plnením estetickej funkcie. Významné postavenie má v tomto type vegetácie existujúci Lipovský park, územne chránený podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Hospodárska vegetácia – plošne najrozšírenejšia (polia, záhrady, ovocné sady, vinice). Má produkčnú funkciu, je intenzívne obhospodarovaná a tým aj najmenej stabilná, závislá na dodatkovej energii, bez ktorej dochádza k jej degradácii a zániku. Jedná sa o biotopy obrábaných pôd a polí.

Lesné porasty – na existujúcich lesných pozemkoch (34,187 ha) boli na výmere 31,98 ha zriadené hospodársky využívané lesné porasty alebo funkčné nelesné plochy (stav platnosti PSL – programu starostlivosti o lesy k 1. 1. 2014 pre LC (lesný celok) Podhájska). V rámci katastra obce (k. ú. Ondrochov) sa jedná výlučne o hospodárske lesy (s prioritne produkčnou funkciou). V drevinovom zložení porastov dominujú pôvodné druhy lesných spoločenstiev jaseň (zastúpenie 19,82 %), dub (13,59 %), topoľ (12,68 %), jelša (1,29 %), brest (0,32 %), vrba (0,26 %). Z ďalších druhov sa uplatňujú pôvodné a hospodárskou činnosťou vnášané druhy: topoľ šľachtený ako rýchlorastúca drevina vysádzaná v alúviách nížinných tokov má

najvyššie 40,37 % zastúpenie, nasleduje javor (8,0 %) a agát (3,66 %). Nevhodné spôsoby hospodárenia alebo nezvládnutá prirodzená obnova porastov môže negatívne ovplyvniť budúce zastúpenie pôvodných druhov fytoocenóz. V území sú najzastúpenejšie mladé lesné porasty vo veku do 25 rokov (približne 2/3 z výmery lesných porastov).

Drevinové zloženie porastov v rôznej miere zodpovedá biotopom pôvodných lesov. V zmysle lesníckej fytoecológie sa v katastri na lesných pozemkoch vyskytujú lesné typy (LT):

- Vlhká brestová jasenina s hrabom (LT 0951, UFrc – *Ulmeto-Fraxinetum carpineum*)
- Žihľavová brestová jasenina s hrabom (LT 0952, UFrc – *Ulmeto-Fraxinetum carpineum*)

V lokalite záujmového územia vegetáciu reprezentujú iba nepôvodné travinno-bylinné porasty synantropného a ruderálneho charakteru. Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k výrubu drevín.

Fauna

Záujmové územie patrí k Vnútrokarpatským zníženinám, do Panónskej oblasti, k juhoslovenskému obvodu a dunajskému pahorkatinovému okrsku. Môžeme sa stretnúť so živočíšnymi spoločenstvami charakterizujúcimi sčasti lesné, vodné, pobrežné a mokradové biotopy, ďalej kroviny, stepi, lesostepi, prechodné biotopy a kultúrnu step.

Vzhľadom na existujúce prírodné podmienky je diverzita fauny relatívne zachovalá v existujúcich lesných porastoch. Topické a trofické podmienky živočíšnych druhov sú ovplyvňované spôsobom a rozsahom realizovaného lesného hospodárenia.

Lesnatá oblasť katastra vytvára predpoklad pestrejšej druhovej rozmanitosti, absentujú prirodzení veľkí predátori poľovnícky významnej fauny. Komplex lesa predstavuje pozostatok pôvodných biotopov lužných lesov a brehových porastov. Vhodné podmienky tu nachádzajú viaceré druhy obojživelníkov a plazov, biotopy sú významné aj z hľadiska zachovania genofondu pôvodných druhov vtákov lužných lesov. V lesnatej oblasti vhodné životné podmienky nachádzajú sviná divá (*Sus scrofa*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), liška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), kuna skalná (*Martes foina*), lasica myšozravá (*Mustela nivalis*), jazvec obyčajný (*Meles meles*).

V agrárnej časti katastra je fauna relatívne chudobná, uplatňujú sa typicky nížinné a pahorkatinné druhy, ktoré osídľujú:

Biotopy tečúcich vôd, vodné biotopy – tečúce vody (Malá Nitra, Nový kanál vrátane prítokov) a vodné plochy sú migračným koridorom živočíchov. Vodné biotopy sú domovom viacerých druhov rýb a slúžia aj ako potravný a hniezdny biotop pre vodné vtáctvo (napr. kačica divá (*Anas platyrhynchos*), lyska čierna (*Fulica atra*)), sú aj biotopom obojživelníkov, prípadne plazov (užovka fľkaná (*Natrix tessellata*), užovka obojková (*Natrix natrix*)).

Biotopy trávnych porastov a poľnohospodárskej pôdy – ich význam pre živočíchy je minimálny, ako zdroj potravy pre vtáctvo slúžia najmä trávne porasty. Biotopy obýva drobná poľovná zver – bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), prípadne jarabica poľná (*Perdix perdix*). Z plazov sa vyskytujú najmä jašterice.

Nelesná stromová a krovinná vegetácia – často tvorí migračný koridor pre drobné živočíchy (ježe, drobné hlodavce), hniezdny alebo potravný biotop vtákov, najmä spevavcov. Slúži aj ako refúgium pre ďalšie druhy poľovnej zveri – srnec lesný (*Capreolus capreolus*).

Ludské sídla – charakteristické sú niektoré drobné hlodavce (myši, hraboše a potkany), synantropné druhy vtákov (napr. vrabec domový (*Passer domesticus*), lastovička domová (*Hirundo rustica*), belorítko obyčajná (*Delichon urbica*)) a iné spevavce.

Vo všeobecnosti sú v uvedených biotopoch zastúpené bezstavovce, ktoré charakterizuje rôznorodosť a druhová rozmanitosť. Zastúpený je hmyz – motýle a zástupcovia radu blanokrídlavcov, dvojkrídlavcov, rovnokrídlavcov, sieťokrídlavcov a chrobákov. Osobitný význam má vodná fauna obývajúca biotopy pomaly tečúcich vôd, bahnné dna a pobrežné zársaty.

III.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

Štruktúra a scenéria krajiny

Súčasný vzhľad krajiny, jej usporiadanie a využívanie je výsledkom dlhodobého pôsobenia človeka a jeho spoločenského vývoja. Krajinná štruktúra je významným zdrojom informácií o krajine. Krajina je dynamická a vyznačuje sa krátkodobou a dlhodobou premenlivosťou.

Prvky súčasnej krajinej štruktúry (SKŠ) sú zo systémového hľadiska fyzicky existujúce objekty, ktoré zaplňajú zemský povrch úplne. Odrážajú súčasné využitie zeme v sledovanom území. Ekvivalentom prvkov súčasnej krajinej štruktúry sú teda typy súčasného využitia zeme. Ich typizácia vyjadruje ich schopnosť sa priestorovo diferencovať a niekoľkokrát sa v určitom území opakovať, i keď v rôznej kvalite alebo kvantite. V hodnotenom území je možné vyčleniť typy súčasnej krajinej štruktúry, ktoré sú zoskupené do určitých skupín na základe fyziognómie alebo funkčného postavenia. Pri stanovení štruktúry krajiny sa vychádza zo štandardnej metódy výskumu využívania krajiny z aspektov vizuálnych (fyziognomické črty štruktúry krajiny), kultúrno-historických (tradičné a historické prvky v štruktúre krajiny), fyzických (napr. charakter reliéfu, vodná sieť a pod.), z krajinnno-ekologickej štruktúry (komplex živých a neživých prvkov, prírodných a antropogénnych prvkov a ich interakcia) a z funkčnej štruktúry krajiny (využívanie krajiny).

Katastrálne územie obce Lipová predstavuje typickú nížinnú poľnohospodársku krajinu s primárnou funkciou – rastlinnou produkciou, ktorú dopĺňa existujúci komplex lesných porastov. Z funkčného poľnohospodárskeho charakteru sa odvíja aj štruktúra krajiny, s dominantnými veľkoblokovými formami poľnohospodárskeho využitia, v malom plošnom rozsahu s trvalými kultúrami. Objekty bývania, výroby a služieb sú sústredené v intraviláne obce alebo v jeho blízkosti, teda v centrálnej časti katastra obce (výnimku predstavuje záujmová lokalita, ktorá sa nachádza severozápadne od obce Lipová). Prírodné prvky sa v tomto type krajiny okrem lesných porastov zachovali len vo forme brehových porastov vodných plôch, roztrúsených remízok, líniovej zelene, trávnych porastov, solitérov a skupín stromov.

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a videných priestorov. Prvky krajinej štruktúry určujú estetický potenciál priestoru a bariérovú ho ovplyvňujú. Reliéfom je rovina, limitom dohľadnosti sú vertikálne prvky súčasnej krajinej štruktúry: porasty drevín, sprievodná zeleň ciest, domy, zástavba a hospodárske objekty.

Za pozitívne nosné prvky scenérie krajiny v dotknutom území možno považovať v prvom rade lesné porasty, všetky typy remízok, vetrolamov a brehových porastov, vodných plôch a vodných tokov a pod. Negatívnymi prvkami scenérie sú vidiecke osídlenia tvorené súvislou plochou zastavaných území, elektrické stožiare, priemyselné a poľnohospodárske areály, technické prvky a iné negatívne javy a prvky, ktoré negatívne ovplyvňujú celkovú scenériu krajiny.

Vývoj druhotnej krajinej štruktúry

Zmeny využitia krajiny výrazne vplyvajú na životné prostredie a biodiverzitu územia. Zmeny sú prevažne kombináciou socioekonomických a prírodných procesov. Dopady na biodiverzitu potom môžu byť pozitívne alebo negatívne. Zmeny v životnom prostredí sú najviditeľnejšie na zmenách krajinej pokrývky. Všeobecne možno konštatovať, že prírodné podmienky katastra s dostatkom kvalitnej pôdy podmienujú rozvoj poľnohospodárskej výroby, ktorej intenzifikácia mala najvýraznejší vplyv na krajinnú štruktúru katastra obce. Pôvodné prírodné biotopy nahradili dominantne biotopy polí. Stav intenzívnejšieho poľnohospodárskeho využívania územia (najmä západná časť katastra) dokladuje už historická mapa I. Rakúsko-Uhorského vojenského mapovania – 1769-1784. Poľnohospodársky trend využitia krajiny bol zachovaný a posilňovaný do dnešnej doby, keď podiel ornej pôdy v katastri obce predstavuje až 81,91 %. Spolu s rozvojom poľnohospodárstva súvisel aj rozvoj sídelných útvarov, zastavaná plocha predstavuje v súčasnosti 7,36 %.

Podľa typizácie poľnohospodárskej krajiny (Atlas krajiny SR, 2002) predstavuje záujmové územie zámeru typ 1111 – typ krajiny s najdlhším vegetačným obdobím, podtyp krajiny s najmiernejšou zimou, krajina s najväčšou potrebou doplnkovej vlhky, s veľmi malou potenciálnou vodnou eróziou pôd.

Územný systém ekologickej stability

Predmetné územie je súčasťou regiónu Nitrianskeho kraja, ktorý má dôležitú polohu z hľadiska fungovania prvkov ÚSES. Územný systém ekologickej stability predstavuje celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených ekosystémov, ktoré zabezpečujú rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Štruktúru tvoria biocentrá, biokoridory a interakčné prvky s nadregionálnym (biosférický a provincionálny), regionálnym a lokálnym významom. Región kraja predstavuje územie styku troch biogeografických provincií – Carpathicum Occidentale, Eucarpaticum a Pannonicum. Ide o stret južných výbežkov pohorí Považský Inovec, Tribeč, Pohronský Inovec a Štiavnické vrchy a severných výbežkov Podunajskej nížiny. V tomto regióne sú potom zastúpené nadregionálne a regionálne biocentrá horského, pahorkatinného aj nížinného typu, po prepojení biokoridormi by mali tvoriť biokoridor provincionálneho významu medzi biogeografickými provinciami Pannonicum a Carpathicum. V rámci záujmového územia boli definované prvky ÚSES v práci RÚSES okresu Nové Zámky (Krajčovič et al., 1995).

Prehľad vyčlenených prvkov RÚSES okresu Nové Zámky v katastri obce Lipová:

- Regionálne biocentrum – *Veľký les*, v styku s východnou hranicou katastra obce. Komplex prevažne pôvodných lesných spoločenstiev lužných lesov, refúgium voľne žijúcich druhov rastlín a živočíchov.
- Nadregionálny biokoridor – *Rieka Nitra* (Malá Nitra), svojím spojitým tvarom umožňuje migráciu živých organizmov medzi biocentrami
- Regionálne biokoridory – spájajúce tok Malá Nitra s tokom Nitra a s biocentrom Šurianske slaniská.
- Interakčné prvky – tlmia negatívne pôsobenie devastáčnych činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty alebo spätne pozitívne pôsobia na prenos ekologicky priaznivých vplyvov z biocentier do okolitej krajiny s nízkou ekologickou stabilitou alebo narušenou antropogénnou činnosťou. V dotknutom území sa jedná o sprievodnú vegetáciu poľných ciest, líniovú zeleň, plochy lesných pásov alebo trvalých trávnych porastov v bývalých riečnych meandroch a plochy nelesnej drevinovej vegetácie v zastavanom území obce, Lipovský park a cintoríny.

Podľa Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja - Zmeny a doplnky č. 1 – ZaD č. 1 (2015) sú v rámci kraja vyčlenené prvky ÚSES, ktoré zohľadňujú existujúce RÚSES jednotlivých okresov, pričom pri syntéze týchto podkladov boli realizované určité korekcie hraníc prvkov alebo úrovne klasifikácie prvkov. Do katastra obce alebo jeho bezprostredného okolia podľa tejto dokumentácie zasahuje:

- biocentrum regionálneho významu – Veľký les
- navrhované biocentrum regionálneho významu – zámer ÚPN-R NSK (východne od rieky Malá Nitra po hranicu katastra obce)
- biokoridor regionálneho významu – rieka Malá Nitra
- biokoridor regionálneho významu – Tvrdosovce – Štefanovičová

Miestny ÚSES (Mizia et al., 2017) rieši návrh ÚPN obce Lipová. Územný plán obce vychádza zo záverov vyplývajúcich z návrhu RÚSES okresu Nové Zámky a Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja. Návrh miestnych biokoridorov a biocentier:

- navrhované biokoridory miestneho významu:
  - o Nový kanál (hlavný tok) MBk1
  - o Kanál "Úľany - Ondrochov" MBk2
- navrhované biocentrá miestneho významu:
  - o Chránený areál "Lipka" MBc1
  - o Vodná plocha "Lipka" MBc2

Okrem uvedených jestvujúcich a navrhovaných biokoridorov a biocentier, potenciál pre plnenie funkcie prvkov ÚSES majú aj interakčné prvky líniové a plošné:

- plošné interakčné prvky:
  - o IPP1 lesný celok (lokalita "Ondrochovské")
  - o IPP2 extenzívne sady a záhrady (lokalita "Ondrochov")
  - o IPP3 lúky a pasienky, agátová monokultúra (lokalita "Pri družstve k.ú. Mlynský Sek)
  - o IPP4 nelesná stromová a krovinná vegetácia (návrh na miestny park- lokalita "Pri cintoríne k.ú. Mlynský Sek)
- Líniové interakčné prvky:
  - o IPL1 líniová zeleň- NDV (lokalita "Ondrochovské")
  - o IPL2 líniová zeleň - NDV (lokalita popri Novom kanáli)
  - o IPL3 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Pri družstve" k.ú. Mlynský Sek a Ondrochov)
  - o IPL4 líniová zeleň - NDV a navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Dolné hony")
  - o IPL5 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Horné hony")
  - o IPL6 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Horné hony")
  - o IPL7 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Dolná časť")
  - o IPL8 navrhovaná lipová alej

Návrh rieši zlepšenie druhového zloženia existujúcich interakčných prvkov, resp. navrhuje založiť úplne nové koridory (alebo ich časti) výsadbou drevín s použitím pôvodných druhov drevín potencionalnej prirodzenej vegetácie, typických pre danú lokalitu.

Lokalita riešenej činnosti nezasahuje do vyčlenených ani navrhovaných prvkov ÚSES. Zo severu lokalita susedí s navrhovaným interakčným prvkom návrhu MÚSES – IPL5 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Horné hony").

Ochrana prírody a krajiny

Lokalita riešenej činnosti sa nachádza v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov v prvom stupni územnej ochrany. Nenachádzajú sa tu chránené územia národnej sústavy, chránené vtáčie územia, schválené alebo navrhované územia európskeho významu. V území sa primárne uplatňuje všeobecná ochrana prírody a krajiny podľa Druhej časti zákona o ochrane prírody a krajiny.

V bližšom okolí riešenej činnosti, vo vzdialenosti – okruhu približne 5 km sa nachádzajú:

Maloplošné chránené územia národného významu:

- *Chránený areál Lipovský park* – chránené územie vo východnej časti katastra obce, k. ú. Mlynský sek, územie s rozlohou 3,432 ha vyhlásené v roku 1984 na ochranu historického parku v Lipovej. Na území CHA platí 3. stupeň územnej ochrany (§ 14 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).
- *Chránený areál Komjatický park* - k. ú. Komjatice, územie s rozlohou 6,4929 ha vyhlásené v roku 1984 na ochranu historického parku v Komjaticiach. Na území CHA platí 4. stupeň územnej ochrany (§ 15 zákona č. 543/2002 Z. z.).
- *Prírodná rezervácia Čierna voda* – k. ú. Šurany, Kostolný sek, rozloha 6,3176 ha. Rezervácia bola vyhlásená v roku 1986 na ochranu mŕtveho ramena s bohatým výskytom leknice žltej (*Nuphar luteum*) dôležitého z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska. Na území PR platí 4. stupeň územnej ochrany (§ 15 zákona č. 543/2002 Z. z.).
- *Prírodná rezervácia Torozlín* – k. ú. Komjatice, rozloha 5,4008 ha. Rezervácia bola vyhlásená v roku 1982 na ochranu vodného biotopu s výskytom chránených a zriedkavých druhov rastlín a živočíchov na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Na území PR platí 4. stupeň územnej ochrany (§ 15 zákona č. 543/2002 Z. z.).
- *Prírodná rezervácia Veľký les* - k. ú. Šurany, rozloha 21,09 ha. Rezervácia bola vyhlásená v roku 1993. Lesné porasty územia reprezentujú prirodzený typ lesa v Podunajskej nížine, ktorý sa v prirodzenej podobe zachoval v podmienkach intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny len fragmentárne. Na území PR platí 4. stupeň územnej ochrany (§ 15 zákona č. 543/2002 Z. z.).

Územia európskeho významu:

- SKUEV0085 Dolný háj – k. ú. Černík, Komjatice, rozloha 58,24 ha. Predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu: 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy a druhy európskeho významu: kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*).
- SKUEV0094 Veľký les – k. ú. Šurany, rozloha 46,1 ha. Predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu: 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy a druhy európskeho významu: kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), vydra riečna (*Lutra lutra*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*).
- SKUEV0096 Šurianské slaniská – k. ú. Šurany, rozloha 169,38 ha. Predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu: 1340* Vnútrozemské slaniská a slané lúky, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky a druhy európskeho významu: kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), pichliač úzkolistý (*Cirsium brachycephalum*).

Chránené vtáčie územie:

- SKCHVU005 Dolné Považie – vyhlásené na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov d'aťľa hnedkavého, kane močiarnej, krakle belasej, ľabtušky poľnej, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, prhl'aviara čiernohlavého, rybárika riečneho, sokola červenonohého, strakoša kolesára a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Výmera 31195,5 ha. Podmienky ochrany územia stanovuje vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z., ktorou sa vyhlasuje CHVÚ Dolné Považie.

Na území katastra obce sa nenachádzajú mokrade národného alebo medzinárodného významu. Nenachádza sa tu žiadny náučný chodník.

III.3 Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia

III.3.1 Obyvateľstvo a jeho aktivity

Obec Lipová

Obec Lipová leží v severnej časti okresu Nové Zámky v Nitrianskom kraji a radí sa medzi stredne veľké obce na Slovensku z hľadiska počtu obyvateľov a rozlohy. Nachádza sa v blízkosti viacerých mestských sídiel a to mesta Šurany, ktoré sa nachádza južne od obce, mesta Nové Zámky, ktoré je vzdialené približne 10 km južne od obce a krajského mesta Nitra, ktoré je vzdialené približne 25 km severne od obce. Obec Lipová má predovšetkým obytnú funkciu. Kataster obce tvoria katastrálne územia Mlynský Sek a Ondrochov, ktoré sú zároveň aj časťami obce a sídelnými jednotkami. Obec Lipová susedí na severe s katastrálnym územím Komjatice, na východe s katastrálnym územím Šurany, na juhu s katastrálnymi územiami Šurany a Kostolný Sek (mesto Šurany) a na západe s katastrálnym územím Šurany.

Rozloha katastrálneho územia obce Lipová je 1 363 ha. Obec sa rozprestiera v nadmorskej výške približne 125 – 130 m n. m., pričom stred obce má výšku 126 m n. m. Obec leží na nízkom vale na oboch brehoch Malej Nitry (predtým Stará Nitra).

Obec vznikla v roku 1960 zlúčením Ondrochova a Mlynského Seku. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1156.

Obec je členom združenia CEDRON - NITRAVA (združenie sídli v obci Poľný Kesov), ktoré vykonáva svoju činnosť na základe prístupu LEADER na území niekoľkých obcí.

Demografia – 31.12.2016
 Počet obyvateľov spolu 1529
 Hustota 112,18 obyv./km²

DEMOGRAFIA	SPOLU	MUŽI	ŽENY
Počet obyvateľov k 31. 12. 2015	1542	790	752
Počet narodených detí	12		
Počet prisťahovaných občanov	22		
Počet zomrelých občanov	23		
Počet vysťahovaných občanov	24		
Počet obyvateľov k 31. 12. 2016	1529	784	745

Zdroj: www.statistics.sk

Historický vývoj počtu obyvateľov v obci má kolísavú tendenciu, prírastok obyvateľstva strieda úbytok obyvateľstva. Z hľadiska zloženia štruktúry obyvateľstva v obci prevláda mužská populácia nad ženskou populáciou. Do roku 1970 mal počet obyvateľov rastúcu tendenciu a od roku 1970 po súčasnosť má mierne klesajúcu tendenciu.

Obyvatelia podľa národnosti (zdroj: SODB 2011):

- Slovenská 94,36 %
- Maďarská 0,64 %
- Česká 0,58 %
- Chorvátska 0,06 %
- Rómska 0,71 %
- Nezistená 3,65 %

Obyvatelia podľa vierovyznania (zdroj: ŠÚ SR):

- Rímskokatolícka cirkev 81,6 %
- Evanjelická cirkev a. v. 0,65 %
- Gréckokatolícka cirkev 0,06 %
- Evanjelická cirkev metodistická 0,26 %
- Nezistené 17,43 %

Nosný odvetvím okresu Nové Zámky v rámci zamestnanosti je priemysel (34,12 %), školstvo (20,38 %), zdravotníctvo a sociálna starostlivosť (7,68 %). Z hľadiska hospodárskych charakteristík patrí dotknuté územie do poľnohospodársko-priemyselného typu, pričom rozhodujúcimi priemyselnými odvetviami na úrovni kraja sú strojársky, chemický, papierenský a potravinársky priemysel.

V obci Lipová sa nachádza iba základná občianska vybavenosť a to obecný úrad, pošta, cintoríny a domy smútku, obchodné prevádzky potravinárskeho a nepotravinárskeho charakteru, kultúrny dom, obecné múzeum, knižnica a farský úrad. V obci Lipová sa nachádza aj zariadenie sociálnych služieb LIPKA, ktoré má vybudované ihriská. Z hľadiska školských zariadení sa v obci nachádza základná škola v Mlynskom Seku, ktorá bola postavená v roku 1938 a materská škola. Väčšina sociálneho, športového, školského a zdravotného zabezpečenia sa vykonáva v mestách Šurany, Nové Zámky alebo Nitra. Z občianskych združení a spolkov na území obce Lipová pôsobia napr. Miestna organizácia

Červeného kríža, Miestna organizácia Slovenského zväzu zdravotne postihnutých, Miestna organizácia Slovenského zväzu záhradkárov, Občianske združenie Lipovian, Materské centrum „Nezbedko“, Miestna organizácia členov JEDNOTA SD, Hnutie kresťanských spoločenstiev detí eRko, Folklórny súbor Lipovčan, Poľovnícke združenie Javorina a Jednota seniorov Slovenska. Aktívni sú aj včelári a členovia rybárskeho združenia (obe združenia v rámci Mesta Šurany).

Sústava škôl v obci je tvorená materskou školou a základnou školou, tým sú dané dobré predpoklady pre ich vzájomné prepojenie do hierarchického systému. V obci je plne organizovaná základná škola s vyučovacím jazykom slovenským. Základná škola a materská škola sa nachádzajú v jednej budove, ktorá je vo vlastníctve obce.

Zdravotné strediská majú výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti v obci a kvalitu života v obci celkovo. V súčasnosti sa v obci nenachádza zdravotné stredisko ani žiadna ordinácia praktického lekára. V obci nie je ani lekárň.

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje obec. Každoročne sa v priebehu celého kalendárneho roka organizuje niekoľko kultúrno – spoločenských a športových podujatí: I. – Fašiangy, II. – Karneval, IV. – Veľkonočné tvorivé dielne, V. – Oslavy 1. mája, Deň matiek, VI. – Deň detí, Rozlúčka so školským rokom, VII. – Futbalový turnaj, VIII. – Rozlúčka s prázdninami, Súťaž vo varení gulášu, IX. – Hodové slávnosti, Výstava ovocia a zeleniny, X. – Hodové slávnosti, Stretnutie jubilantov, XII. – Mikulášske posedenie, Silvester. Funkčnými zariadeniami kultúry sú: Kultúrny dom Lipová, Obecné múzeum a Kultúrny dom Ondrochov. Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce. Obec prevádzkuje miestnu knižnicu a miestny rozhlas.

Obec disponuje futbalovým štadiónom a ihriskami, v najbližších rokoch je plánované vybudovanie multifunkčného ihriska. V obci funguje Obecný športový klub Lipová (futbalový oddiel dospelých a dorastencov) a Obecný hokejový klub FISTS Lipová. Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v zmysle návrhu ÚPN v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie – vybudovanie rekreačnej zóny "Lipkáreň", pešia turistika v blízkom okolí, cykloturistické trasy nadväzujúce na regionálne cyklotrasy, športový rybolov apod.

III.3.2 Infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základnými predpokladmi rozvoja obce, pričom významne ovplyvňujú hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Na území obce prichádzajú do úvahy možnosti cestnej, hromadnej, cyklistickej a pešej dopravy.

V širšom okolí riešeného územia je základný komunikačný systém tvorený cestami I., II. a III. triedy, z ktorých každá cesta má svoj funkčný význam.

Územím katastra obce prechádzajú nasledovné cestné komunikácie:

- cesta I. triedy 64 v trase: Komárno – Žilina
- cesta III. triedy 1499 Lipová – Ondrochov
- cesta III. triedy 1526 Šurany – Lipová
- miestne komunikácie – vo vnútri zastavaného územia sa rozvetvujú zo štátnych ciest I. a III. triedy prechádzajúcich obcou a zabezpečujú prístup k obytným domom a objektom občianskej vybavenosti.

- poľné a lesné účelové cesty – sú to prevažne nespevnené cesty využívané predovšetkým na dopravu poľnohospodárskej a lesnej techniky pre účely poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárenia.

Verejná hromadná doprava je zabezpečovaná autobusovou dopravou (Arriva Nové Zámky a.s.) aj železnicou. Autobusová doprava zabezpečuje spojenie s okolitými obcami a mestami a to na prímestských linkách. Na území obce sa nachádza 6 autobusových zastávok (železničná stanica, kultúrny dom, základná škola, č. d. 345 a 315 a Ondrochov).

Paralelne s cestou I. triedy (I/64) prechádza územím železničná trať č. 140 Nové Zámky – Prievidza. Ide o jednokolažovú neelektrifikovanú trať. V katastri obce Lipová je na železničnej trati železničná zastávka „Ondrochov“.

Chodníky v obci sú na viacerých miestach vybudované, avšak nemajú kontinuálny charakter. Cyklistické chodníky v dotknutom území nie sú vybudované ani vyznačené, napriek tomu, že bicykel je dôležitým dopravným prostriedkom pre miestnu dopravu v rámci obce alebo medzi susednými obcami. V návrhu ÚPN sa počíta s dobudovaním parkovísk, ktoré rozšíria existujúce možnosti statickej dopravy. V katastri obce sa nenachádza ČS pohonných hmôt.

V západnej časti katastra súbežne s cestou I. triedy (I/64) vedie diaľkové vodovodné potrubie – skupinový vodovod Gabčíkovo – Nové Zámky – Levice (DN 800). Z diaľkového vodovodu DN 800 vedie prírodné vodovodné potrubie do mesta Nové Zámky, postupuje ako prírodné zásobovacie potrubie do mesta Šurany. Z mesta Šurany vedie prírodné vodovodné potrubie PVC DN 200 až do Kostolného Seku (k. ú. Šurany). Z Kostolného Seku vedie do obce Lipová, časť Mlynský Sek, privádzajúce vodovodné potrubie PVC DN 150, ktoré prechádza zastavaným územím Mlynského Seku a končí v zastavanom území časti Ondrochov (prírodná vetva "B"). Z hlavného privádzača PVC DN 150 vedie do jednotlivých ulíc miestna vodovodná sieť o profile PVC DN 100. Vodovod bol v obci vybudovaný v 90-tych rokoch minulého storočia. Prevádzkovateľom vodovodnej siete v obci je ZVS, a. s.. Miestna vodovodná sieť v časti Mlynský Sek je majetkom ZVS, a. s., miestna vodovodná sieť v časti Ondrochov je majetkom obce Lipová. Z celkového počtu obyvateľov obce bolo k 31.12.2016 takmer 92,3% obyvateľov napojených na verejnú vodovodnú sieť. Ostatné lokality (PD lokalita "Mumľov" – záujmová lokalita a Rybárova farma) majú vybudovaný vlastný vodný zdroj (Zdroj: Návrh ÚPN obce Lipová, 2017).

Hydromelioračné zariadenia – v k. ú. Mlynský Sek sú od roku 1980 inštalované dve podzemné závlahové sústavy potrubí ako súčasť dvoch závlahových stavieb. Odvodnenie pozemkov drenážnym systémom nie je v katastri obce realizované.

Prevádzkovateľom kanalizačnej siete v obci Lipová je ZVS, a. s., zároveň je i jej majetkom, okrem časti kanalizačnej siete v k. ú. Mlynský Sek – časť "Stará dedina", ktorá je majetkom obce Lipová. Sieť kanalizačných potrubí, napojených na ČOV Šurany, bola dokončená v roku 2016 a od 09/2016 bola spustená do skúšobnej prevádzky. Kanalizačná sieť je tvorená gravitačným potrubím PVC DN 300 (400), čerpacími stanicami a výtlačným potrubím PVC DN 100 (150). V celom riešenom území obce Lipová je kanalizácia delená, a teda sú potrubím odvádzané len splaškové vody. Odtok dažďových vôd v území je riešený systémom spevnených alebo zatrávených rigolov. K 31.12.2016 bola dĺžka kanalizačnej siete v obci Lipová 11 685,24 m a napojených 82 domácností (Zdroj: Návrh ÚPN obce Lipová, 2017).

Plynofikácia – primárnym zdrojom zemného plynu obce je VTL prípojka PN63 DN100 Lipová z VTL plynovodu PN63 DN300 Ivanka pri Nitre - Šurany – Bánov a VTL regulačná stanica (RS) RS 1200 Lipová. Sekundárnym zdrojom zemného plynu v obci je STL12 plynovodná DS. Táto tzv. miestna sieť (MS) pozostáva z jednej údržbovej oblasti (ÚO) s

názvom ÚO Lipová - Ondrochov. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov a plynovodnými prípojkami z ocele a z plastu. MS zabezpečuje v obci plošnú distribúciu a dodávku plynu.

Intravilán obce je prakticky celoplošne plynofikovaný. Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie je zemný plyn. K februáru 2017 boli v obci evidovaný ako odberatelia: domácnosti (475) a malooodberatelia (ročný odber do 60 tis. m³ v počte 10). Plynovodnú dodávateľskú sústavu v katastrálnom území obce v súčasnosti prevádzkuje najmä spoločnosť SPP – distribúcia, a.s. (Zdroj: Návrh ÚPN obce Lipová, 2017).

Plynifikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa eliminovalo spaľovanie z komunálneho odpadu v domácnostiach. Zemný plyn je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší, pretože neprodukuje oxidy síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO₂.

Elektrifikácia – obec a jej okolie je zásobovaná elektrickou energiou z prípojok vzdušného vedenia 22kVA, ktoré sú napojené na 22kVA vzdušné vedenie - linka č.244 (východná časť katastra). Poľnohospodárske družstvo v lokalite "Horné hony" a jeho 22 kVA prípojka je napojená na 22 kVA vzdušné vedenie. Prípojky vedú ku stožiarovým a kioskovým trafostaniciam. Elektrizáciu sietí v obci spravuje ZSE, a. s., prevádzkovateľom väčšiny trafostaníc je ZSE, a. s., niektoré sú súkromné. Sekundárny rozvod v obci je riešený ako vzdušný na betónových stožiaroch. Súčasný napäťový pomery na sekundárnej strane, aj na koncoch odbočiek, sú dobré (Zdroj: Návrh ÚPN obce Lipová, 2017).

Rozvod telekomunikačnej siete je napojený z digitálnej telefónnej ústredne, nachádzajúcej sa pri obecnej úrade. Cez obec Lipová vedú paralelne s cestou I. triedy I/64 diaľkové optické káble (DOK) T-COM a (DOK) Energotel/ZSE. Diaľkový optický kábel (DOK) T-COM prechádza katastrom obce z juhu na sever (Nové Zámky - Nitra), diaľkový optický kábel (DOK) Energotel/ZSE vchádza do katastrálneho územia obce z juhu, vyúsťuje na cestu III. triedy III/1499, prechádza miestnou časťou Ondrochov do Mojzesova a ďalej smerom do Nitry. V obci Lipová, v časti Mlynský Sek, sa pri miestnom cintoríne nachádza telekomunikačný pokrývač. Pokrytie signálom všetkých súčasných operátorov (Orange, Slovak Telekom, O₂, 4-ka), poskytujúcich telekomunikačné služby, je dobrá. Väčšina domácností je napojená na internetovú sieť. Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci (Zdroj: Návrh ÚPN obce Lipová, 2017).

V rámci odpadového hospodárstva obec Lipová zabezpečuje pravidelné vyvážanie komunálneho odpadu a organizuje triedenie odpadov vhodných na ďalšie zhodnotenie.

III.3.3 Kultúrohistorické hodnoty územia

Prvá archeologická správa o osídlení je z obdobia eneolitu. Ďalšie vykopávky sú z doby bronzovej, halštatskej a z období nitrianskej, unetickej a maďarovskej kultúry (Zdroj: www.lipova.eu).

Prvá zmienka o Ondrochove pod menom Vlduc je z r. 1156 v listine, ktorou ostrihomský arcibiskup vyčlenil desiatky dediny kanonikom ostrihomského kostola. V 13. storočí dedina patrila šľachticom z Ondrochova, od roku 1404 Sookyovcom. V roku 1311 počas bojov Matúša Čáka Trenčianskeho bola časť osady spustošená. Podobne to bolo za husického

povstania v roku 1465. V roku 1550 vtrhli na územie obce Turci. Zničili kaštieľ, ktorý zostal opustený, a napokon aj zrúcaný. Ďalšie turecké pustošenia boli v rokoch 1660, 1663 a 1664. V 16. storočí tu nadobudli majetkové podiely Ujfalussiovci a Ocskayovci. Koncom 19. storočia bol najväčším vlastníkom pozemkov v obci gróf Károlyi.

Obyvatelia sa zaoberali predovšetkým poľnohospodárstvom. Okrem základných poľnohospodárskych plodín pestovali v 18. storočí aj chmeľ a skúšali vypestovať ryžu a bavlnu. Okrem toho sa v obci varilo pivo a destilovala pálenka. Obec mala v 19. storočí mlyn a v roku 1876 bola do prevádzky spustená železničná trať Šurany – Nitra. Prvá správa o stavbe jednotriednej školy je z roku 1800. Do roku 1928 bola cirkevnou a vydržoval ju gróf Károlyi. Po roku 1928 až do roku 1930 nebola škola udržiavaná a nachádzala sa v zlom stave. Dňa 18. marca 1930 prešla pod správu štátu.

Administratívne a cirkevne patrila Ondrochov pod Komjatice. V roku 1881 bola osada Ondrochov pričlenená pod Mlynský Sek, kde zostala až do roku 1945. Od roku 1938 – 1945 boli sídelné jednotky obce Lipová začlenené do Maďarska. V roku 1945 ustupujúca nemecká armáda vyhodila most pri mlyne a zničené boli aj jeho stavidlá na rieke Nitre. Ondrochov bol oslobodený 28. 03. 1945. Po roku 1945 až do roku 1960 bol Ondrochov politicko – administratívne samostatnou obcou. V roku 1960 sa obce Ondrochov a Mlynský Sek zlúčili a vytvorili obec pod novým názvom Lipová.

Územie Sek sa spomína v roku 1267, keď si ho rozdelili šľachtici zo Seku (de Zeg). Bol to sídelný majetok sečiansko – bučianskej vetvy Hont – Pázmányovcov, z ktorého sa delením vyčlenil Malý a Veľký Sek. V chotári obce Veľký Sek vznikol Molmuzegh (Mlynský Sek). Prvá zmienka je z roku 1379. Do 15. storočia patrila Szegiovcovi a Šurianskemu panstvu, neskôr Stiborovcom, v 16. storočí Ezdeghyovcom. Koncom 16. storočia a začiatkom 17. storočia ho zničili Turci. V 18. a 19. storočí boli medzi majiteľmi Brunswickovci, Bošňakovci, Motešickovci, Károlyiovcia a iní. Do roku 1852 tu nebola postavená kaplnka ani kostol. V roku 1925 bola zriadená obecná knižnica. V roku 1935 Pavel Elek zaviedol na svoj statok elektrinu. Výraznejší rozvoj obce nastal až po oslobodení ukončením II. svetovej vojny. V roku 1950 sa založilo JRD. V obci sa nachádza aj kaštieľ z roku 1903, ktorý slúžil ako letné sídlo veľkostatkára Eleka. Od 1. mája 1947 slúži pre sociálne ciele ako Domov ochrany mládeže. Po vzniku prvej ČSR bola v obci štátna škola. Obyvatelia sa väčšinou živili prácou ako sezónni poľnohospodárski robotníci. Obdobie prvej ČSR bolo charakterizované nezamestnanosťou a vysťahovalectvom. V rokoch 1938 – 1945 bola obec súčasťou Maďarska. Výraznejší rozvoj obce nastal až po oslobodení obce Sovietskou armádou.

Územie sa nachádza v oblasti, v ktorej sa našli doklady osídlenia z viacerých pravekých a historických období dejín ľudstva (Zdroj: Návrh ÚPN obce Lipová, 2017):

- 30-te roky 20. storočia objav rímskeho – provinciálneho sídliska
- 1950 – poloha „Tallószér“ – hrob z doby rímskej (2. storočie)
- 1953-1954 – objav 6 keltských hrobov, okrem laténskeho pohrebiska boli nájdené hroby z ďalších historických období
- 1957-1959 – poloha „Homoky (Homokpuszta)“ – objav 100 objektov z rôznych období od neolitu až po včasný stredovek
- 1979 – pri výkope základov RD pri mlyne došlo k rozrušeniu sídliskových objektov z neskorej doby kamennej
- 1980 – polohy „Tallószér“, „Homoky“ – preskúmaných ďalších 100 objektov

Na základe stručne uvedených dejín archeologického bádania je zrejmé, že prehistorické a historické osídlenie priestoru obce Lipová zaberá územie pri riečnych dún resp. vyvýšenín popri ľavom a pravom brehu bývalého koryta rieky Nitra. Doterajší výskum ukázal, že

archeologicky dôležitým územím je aj takmer celé zastavané územie časti Ondrochov a západný cíp zastavaného územia časti Mlynský Sek.

Historické pamiatky v obci

Obec Mlynský Sek mala iba zvonnicu a na cintoríne bola postavená socha svätého Jána Nepomuckého. V roku 1871 bol postavený rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie. V Mlynskom Seku stojí neogotický kaštieľ z roku 1903, ktorí dali postaviť Elekovci. Od 1. mája 1947 slúži pre sociálne účely.

Podľa registra nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok sa na území obce Lipová nenachádzajú žiadne nehnuteľné národné kultúrne pamiatky.

Rekreácia a cestovný ruch

Obec a priľahlé prírodné prostredie vytvára priaznivé podmienky pre rozvoj rekreačno – športových a turistických aktivít a rozvoj a podporu voľnočasových aktivít. Návrh ÚPN obce obsahuje program na riešenie cestovného ruchu a turisticko-športových aktivít v obci. Existujúci stav spolu s potenciálom obce vytvára predpoklady pre plánovaný rozvoj:

- vidieckeho turizmu (podpora tradičného chovu koní s nadväznosťou na vybudovanie agroturistických zariadení)
- každodennej krátkodobej rekreácie a športu (predovšetkým v obecnom športovom areáli, rekreačný priestor „Lipkáreň“, podpora rozvoja rekreačnej turistiky a cykloturistiky)
- rozvoj záhradkárstva (ovocinárstvo, vinohradníctvo, včelárstvo) – plánovitý rozvoj v podobe plochy pre genobanku starých krajových odrôd ovocných drevín, rozvoj včelárskeho areálu
- rozvoj cestovného ruchu
- poľovníctva a rybárstva – prírodné podmienky vytvárajú potenciál ich rozvoja

III.4 Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

Súčasný stav kvality životného prostredia dotknutého územia je výsledkom predovšetkým prírodných podmienok a antropogénnych vplyvov. Prírodné prvky prostredia obce sú antropogénne zmenené. Jednotlivé zložky životného prostredia sú v rámci obce a jej okolia ohrozované, pričom formy ovplyvňovania a znečisťovania jednotlivých zložiek životného prostredia sú charakterizované prvkami typickými pre urbanizované prostredie.

Podľa environmentálnej regionalizácie Slovenska (Správa o stave životného prostredia SR v roku 2015) ako prierezového zdroja informácií o stave životného prostredia je kvalita životného prostredia západnej časti katastra obce zaradená do 2. environmentálnej kvality – Ponitriansky región s mierne narušeným prostredím. Východná časť katastra obce (povodie Malej Nitry) je zaradená do 3. environmentálnej kvality – Novozámocký región so silne narušeným prostredím.

K najväčším zdrojom znečistenia v záujmovom území možno zaradiť sídlo (obytné objekty, služby miestneho charakteru a iné zariadenia alebo priemyselné objekty, ktoré produkujú emisie, odpady a pod.), prvky technickej a dopravnej infraštruktúry a poľnohospodársku činnosť. Zdroje znečistenia možno deliť podľa spôsobu pôsobenia na plošné, líniové, bodové a tiež podľa druhu kontaminantov. Vždy ide o kombináciu spôsobu pôsobenia a druhu látok škodlivo pôsobiacich najmä na pôdu, ovzdušie, povrchové a podzemné vody. Plošné pôsobenie spôsobuje najmä aplikácia rôznych ochranných látok a živín a tiež emitovanie hluku, znečisťujúcich látok s diaľkovým prenosom v ovzduší a povrchovými a podzemnými

vodami. Líniové znečistenie spôsobujú úniky alebo splachy kontaminantov do povrchových tokov, ako aj prvky technickej a dopravnej infraštruktúry. Bodové znečistenie spôsobujú jednotlivé prevádzky, havárie, poľnohospodárska činnosť, skládky odpadov a určité prvky dopravnej a technickej infraštruktúry.

III.4.1 Ovzdušie

Územie obce Lipová z hľadiska kvality ovzdušia nepatrí medzi zaťažené oblasti a nevyžaduje si osobitnú ochranu ovzdušia v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov, ani okresné/krajské mesto nie je vyhlásené za oblasť riadenia kvality ovzdušia.

Najbližšie prebieha monitorovanie kvality ovzdušia automatizovanými monitorovacími systémami na území mesta Nitra v zóne Nitriansky kraj. Monitorovanie zabezpečuje Slovenský hydrometeorologický ústav. Kvalita ovzdušia je na území mesta Nitra monitorovaná AMS umiestnenou na Štúrovej ulici. Pozadie kvality ovzdušia mesta Nitry monitoruje monitorovacia stanica umiestnená v mestskej časti Janíkovce, v areáli základnej školy. Hlavným problémom je prekračovanie limitných hodnôt pre tuhé znečisťujúce látky – polietavý prach pochádzajúci najmä z dopravy, z posypových materiálov, z lokálnych kúrenísk a z diaľkového prenosu častíc z odkrytých okolitých plôch.

Na znečisťovaní ovzdušia emisiami znečisťujúcich látok v okrese Nitra majú podiel ako stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia, ktoré sa v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov členia na malé, stredné a veľké, tak aj mobilné zdroje – automobilová doprava.

Na území okresu Nové Zámky bolo v roku 2016 evidovaných 244 zdrojov znečisťovania ovzdušia, z čoho bolo 20 veľkých a 324 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

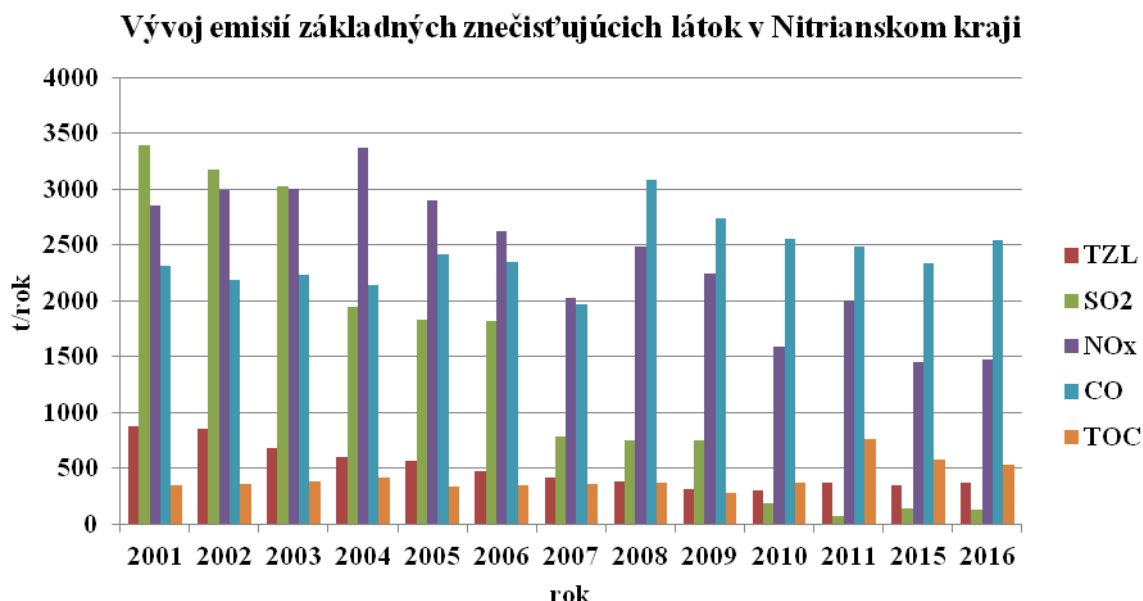
Emisie základných znečisťujúcich látok ovzdušia v t/rok produkované v okrese Nové Zámky zo stacionárnych zdrojov boli v rokoch 2011 – 2015 nasledovné :

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO
2010	608	87	293	902
2011	607	84	310	1017
2012	620	86	325	962
2013	603	85	317	895
2014	627	92	347	969
2015	608	87	293	902

Trend vývoja emisií má v danom území vyrovnanú alebo mierne klesajúcu tendenciu. Je to zásluhou poklesu priemyselnej výroby, prechodu palivovej základne z tuhých palív na ekologickejší zemný plyn a tiež zásluhou novej sprísnenej legislatívy ochrany ovzdušia.

Dobrej kvalite ovzdušia napomáha aj charakter krajiny v oblasti – rovinatá nížina s dobrým prúdením vzduchu, čo vytvára priaznivé podmienky pre rozptyl znečisťujúcich látok.

Vývoj emisií základných znečisťujúcich látok v Nitrianskom kraji za obdobie rokov 2001 – 2011, 2015 a 2016 je zobrazený v Grafe 2 (Zdroj: Informácia o kvalite ovzdušia Nitrianskeho kraja za rok 2016).

Graf 2: Vývoj emisií základných znečisťujúcich látok v Nitrianskom kraji za obdobie rokov 2001-2011, 2015 a 2016 (t/rok)

V obci Lipová sú v rámci NEIS evidovaní prevádzkovatelia týchto stredných zdrojov a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia: Tekro Nitra s.r.o. a BPS Lipová 1 s.r.o.

Malé zdroje – vykurovanie domácností spolu so znečisťovaním produkovaným automobilovou dopravou zaťažujú ovzdušie tuhými znečisťujúcimi látkami, oxidmi síry, oxidmi dusíka, oxidmi uhlíka, prchavými organickými látkami a ďalšími znečisťujúcimi látkami.

Dopravu možno v dotknutom území považovať za zdroj znečisťovania ovzdušia, ktorý predstavujú emisie z výfukových plynov, nevyhovujúci technický stav vozidiel, resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel), suspenzia tuhých častíc z dopravy (oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi). Zdrojom znečisťovania ovzdušia je aj veterná erózia z neupravených obecných priestorov a skládok sypkých materiálov, erózia odkrytej pôdy a nespevnených povrchov a diaľkový prenos znečisťujúcich látok.

Malé zdroje znečisťovania ovzdušia (vykurovanie domácností) na vykurovanie väčšinou využívajú zemný plyn, hoci v súčasnosti prevláda trend návratu vykurovania tuhým palivom (drevo) z dôvodu nárastu cien zemného plynu. Návrat k vykurovaniu drevom predstavuje nárast emisií, ktoré vysoko prevyšujú emisie z vykurovania plynom a nadmerne zhoršujú kvalitu ovzdušia danej oblasti najmä v zimnom období.

Emisie z poľnohospodárskych prác, stavebných prác a spaľovanie poľnohospodárskych zvyškov predstavujú nezanedbateľnú časť emisií prachu (tuhé znečisťujúce látky – PM10 a PM2,5).

Celkovo možno zhodnotiť, že dotknutá obec sa vyznačuje dobrou kvalitou ovzdušia.

III.4.2 Pôda

Zdrojom znečistenia pôdy v dotknutom území môže byť primárne poľnohospodárska výroba – hnojenie a chemická ochrana rastlín, prípadne aj lesné hospodárstvo (aplikácia herbicídov alebo iných chemických látok). Dlhodobým pôsobením intenzifikačných faktorov

v poľnohospodárstve, ale aj všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia sa znížila kvalita všetkých druhov pôd. Vo všeobecnosti sa na plošnej kontaminácii pôd podieľajú najväčšou mierou tieto činitele: výskyt prirodzenej kontaminácie pôd rizikovými prvkami z geochemických anomálií, vplyv globálnych emisií pochádzajúcich prevažne zo zahraničných zdrojov, vplyv vnútroštátnych zdrojov s lokálnym až regionálnym dosahom z rôznych druhov priemyslu, vplyv poľnohospodárstva, divoké skládky odpadu a vplyv emisií z dopravných prostriedkov.

Informácie o stave a vývoji kontaminácie poľnohospodárskeho pôdneho fondu poskytuje Čiastkový monitorovací systém Pôda (ČMS-P) realizovaný NPPC – VÚPOP v pravidelných 5 ročných intervaloch (Zdroj: www.enviroportal.sk):

Prvé tri *monitorovacie cykly* so začiatkom v roku 1992 boli hodnotené podľa už neplatného Rozhodnutia MP SR o najvyšších prípustných hodnotách škodlivých látok v pôde a o určení organizácií oprávnených zisťovať skutočné hodnoty týchto látok č. 531/1994 – 540 z roku 1994. Kontaminácia pôdy sa vyjadrovala kategóriami (A, A1, B, C) podľa určených limitov najvyšších prípustných hodnôt škodlivých látok – kovy, anorganické zlúčeniny, aromatické zlúčeniny, polycyklické aromatické uhľovodíky (PAU), chlórované uhľovodíky, pesticídy a ostatné. V zmysle tohto postupu boli pôdy katastra obce v roku 1998 hodnotené ako nekontaminované, teda obsah sledovaných škodlivých látok nedosiahol referenčnú hodnotu „A“ (Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 1998).

Štvrtý *monitorovací cyklus* ako posledný ukončený prebehol medzi rokmi 2007-2011. Odber vzoriek prebehol v roku 2007. Hodnotenie bolo realizované podľa v súčasnosti už neplatnej prílohy č. 2 k zákonu č. 220/2004 Z. z., ktorá stanovuje limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde.

V roku 2013 boli odobraté vzorky 5. odberového cyklu ktoré budú postupne spracované a vyhodnocované v zmysle prílohy č. 7 k vyhláške č. 508/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva §27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá stanovuje limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde a metódy ich určenia podľa vybraných ukazovateľov.

Vývoj kontaminácie pôd od roku 1990 bol veľmi pozvoľný. Porovnaním jednotlivých monitorovacích cyklov ČMS-P nedošlo k zhoršeniu hygienického stavu poľnohospodárskych pôd. Väčšina rizikových látok v poľnohospodárskych pôdach neprekročila stanovené limity až na lokality, ktoré boli kontaminované už v minulosti (v okolí priemyselných závodov, v oblasti vplyvu geochemických anomálií). Pri sledovaných rizikových prvkoch (As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn) 4. odberového cyklu ČMS-P s odberom vzoriek v roku 2007 v poľnohospodárskych pôdach došlo síce v niektorých prípadoch k prekročeniu zákonom stanovených limitov, ale väčšina z posudzovaných vzoriek zaznamenala ich podlimitné hodnoty.

Najvážnejšími negatívnymi procesmi degradácie pôd sú všeobecne vodná a veterná erózia, zhuťňovanie pôdy (fyzikálna degradácia), kontaminácia pôd škodlivými látkami a acidifikácia pôd vplyvom aplikácie vysokých dávok minerálnych hnojív (chemická degradácia). Za posledných 25 – 35 rokov ubudlo v pahorkatinných oblastiach na strmších svahoch v priemere 20 – 50 cm pôdy v dôsledku nesprávneho hospodárenia a výberu plodín.

Náchylnosť pôd na uvedené typy degradácie v rámci katastrálneho územia obce môžeme hodnotiť nasledovne:

Potenciálna schopnosť pôdy inaktivovať a transportovať organické a anorganické kontaminanty

Prirodzenou vlastnosťou pôdy je do určitej miery eliminovať rôzne toxické látky – ide o inaktiváciu (zadržanie/imobilizáciu) v pôdnom prostredí, teda zadržanie látok a zabránenie dosiahnutia a kontaminovania podzemných vôd alebo ich vstupu do potravného reťazca. Opakom je transport – schopnosť premiestňovať látky v rámci pôdného profilu a z pôdného profilu do podložia.

Kategorizácia je vytvorená pre skupinu organických kontaminantov s nízkou až strednou rozpustnosťou vo vode, s vysokou perzistenciou v pôdnom prostredí, vysokým sorpčným koeficientom vzhľadom k pôdnemu materiálu a vysokou toxicitou pre živé organizmy. Táto skupina zahŕňa polyaromatické uhľovodíky, polychlórované bifenyly a všetky vyššie halogénované aromatické zlúčeniny, z ktorých mnohé sú degradačnými produktmi bežne používaných pesticídov. Pôdy v katastri charakterizuje prevažne stredná schopnosť inaktivovať organické kontaminanty (rozsah indexu inaktivácie 6,75 – 10,11). Pôdy v okolí intravilánu obce (sídlné časti Mlynský Sek a Ondrochov), v okolí toku Malá Nitra a v juhovýchodnej časti katastra obce charakterizuje vysoká inaktivačná schopnosť (index 10,12 – 14,35). Transport je v uvedenom ponímaní opakom inaktivačnej schopnosti. Kvantitatívnym vyjadrením transportu je podiel kontaminantu, ktorý sa v pôde nezadrží. Pôdy teda majú strednú schopnosť transportovať organické kontaminanty (index transportu 6,75 – 10,11), nižšie riziko kontaminácie ostatných zložiek životného prostredia majú pôdy v uvedených častiach katastra (v okolí intravilánu obce (sídlné časti Mlynský Sek a Ondrochov), v okolí toku Malá Nitra a v juhovýchodnej časti katastra) s nízkou schopnosťou transportu organických kontaminantov (index 10,12 – 14,35).

K anorganickým polutantom patria predovšetkým ťažké kovy, ktoré môžeme rozdeliť na nevyhnutné, životne dôležité prvky pre výživu organizmov (v optimálnom koncentračnom intervale) ako Cu, Fe, Mn, Zn, Co, Se, ako aj neesenciálne prvky – potenciálne toxické, ako Hg, Pb, Cd. Toxicita ťažkých kovov je rôzna, spočíva v substitúcii esenciálnych kovov v enzýmoch a iných životne dôležitých biomolekulách, čím dochádza k inhibícii ich funkcií. V závislosti od pôdného substrátu sa ťažké kovy, v určitej koncentrácii, môžu prirodzene nachádzať v pôdnom prostredí. Hodnotenie predpokladá, že anorganické polutanty viazané na pôdne komponenty už obsadzujú potenciálne miesta sorpcie, čím znižujú potenciál sorpcie a tým aj potenciál imobilizácie polutantov na danej lokalite pri antropogénnom vstupe polutantov do pôdy. Pôdy katastra obce charakterizuje prevažne veľmi vysoká schopnosť inaktivácie anorganických polutantov (rozsah indexu inaktivácie do 2,5) – potenciálne nízke riziko kontaminácie ostatných zložiek životného prostredia, vo východnej časti katastra obce v nive toku Malá Nitra je táto schopnosť pôd hodnotená ako vysoká (index 2,6 – 4,5). Následne je schopnosť transportu anorganických kontaminantov zodpovedajúco veľmi nízka (index transportu do 2,5) alebo nízka (index 2,6 – 4,5).

Vodná a veterná erózia, zhutňovanie pôdy

Vodná erózia spôsobuje celkovú degradáciu pôdy – zmenšovanie pôdného profilu, stratu jemnozeme a živín, zhoršovanie textúry a štruktúry pôdy a vodného režimu, znižovanie úrodnosti. Následným prejavom je zanášanie vodných tokov a plôch, priekop a chemické znečisťovanie povrchovej a podzemnej vody. Ohrozenosť pôdy potenciálnou vodnou eróziou vyjadruje stratu pôdy, ku ktorej by došlo v prípade jej nepokrytia vegetáciou a súčasne bez aplikácie určitých protieróznych opatrení (napr. odporúčané rozmery a veľkosť pôdných celkov na ornej pôde). Kataster obce charakterizuje bezerózny potenciál (kategória 1, žiadna až slabá erózia – odnos menej ako 4t/ha za rok).

Veterná erózia predstavuje degradačný proces, ktorá charakterizuje odnos ornice, hnojív, osív a ničenie plodín. Následne sú zanášané komunikácie, vodné toky a znečisťované ovzdušie. Intenzitu erózie ovplyvňujú meteorologické faktory (veterné pomery, pôdna vlhkosť) a pôdne faktory (obsah neerodovateľných častíc ($>0,8\text{mm}$) a obsah ílovitých častíc ($<0,01\text{mm}$). Kataster obce charakterizuje na celom území žiadna až slabá veterná erózia (kategória 1 – odnos menej ako $0,7\text{ t/ha}$ za rok).

Zhutnenie ako proces degradácie pôdy ovplyvňuje produkčnú funkciu pôdy a aj jej náchylnosť na iné degradačné procesy (erózia, záplavy). Primárne zhutnenie je podmienené genetickými vlastnosťami pôdy (výskyt u všetkých ťažkých pôd), sekundárne zhutnenie je spôsobené činnosťou človeka – priamo pri využívaní poľnohospodárskych strojov alebo nepriamo znižovaním odolnosti pôd voči zhutneniu nesprávnym hospodárením (nesprávne alebo nedostatočné hnojenie, nesprávne oševné postupy apod.). Dôležité je dodržiavanie preventívnych pôdoochranných opatrení. V rámci katastra obce je lokalizovaná kategória primárneho zhutnenia v okolí toku Malá Nitra a východne od neho smerom na severovýchod a juhovýchod k hranici katastra. Vo zvyšnej časti katastra dominuje kategória sekundárneho zhutnenia, ktorá sa nachádza aj v lokalite riešenej činnosti, južne od nej sú lokalizované pôdy s kombinovanou kategóriou primárneho a sekundárneho zhutnenia.

III.4.3 Voda

Kvalita povrchových aj podzemných vôd úzko súvisí s intenzitou priemyselnej, poľnohospodárskej výroby a zastavanosti obce. Odpadové vody sú často vypúšťané do vodných tokov bez čistenia. Aj napriek určitým zlepšeniam, ktoré možno vyjadriť znížením množstva aplikačných hnojív, zvýšením starostlivosti a udržiavaním prevádzkyschopnosti septikových, prípadného využívania malých ČOV a s výhľadovým dobudovaním kanalizačnej siete, predstavujú tieto faktory silné riziká pre kvalitu povrchových a podzemných vôd.

Systematické sledovanie kvality povrchových a podzemných vôd prebieha v rámci čiastkového monitorovacieho systému - ČMS Voda:

Kvalita povrchových vôd (Valúchová, M. a kol., 2011)

V roku 2010 prebiehal základný a prevádzkový monitoring povrchových vôd v 277 monitorovaných miestach kontroly kvality vôd. Na monitoringu povrchových vôd SR sa podieľali rezortné inštitúcie MŽP SR – SHMÚ, SVP, š.p., VÚVH. Nástrojom na hodnotenie kvality povrchových vôd je súbor limitných hodnôt, uverejnený v Nariadení vlády SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Neprekročenie limitných hodnôt podľa prílohy č.1 k tomuto NV vytvára predpoklad dosiahnutia dobrého stavu vôd vo vodných útvaroch povrchových vôd. Hodnotené ukazovatele v zmysle prílohy k NV sú: Časť A (všeobecné ukazovatele s hodnotami pre povrchové vody sú nastavené tak, aby ich neprekročenie viedlo k dosiahnutiu dobrého stavu povrchových vôd), Časť B (nesyntetické látky – ťažké kovy), Časť C (syntetické látky), Časť D (ukazovatele rádioaktivity, pre poznanie prirodzenej rádioaktivity z prostredia, ale aj hodnotenie vplyvu jadrových elektrární), Časť E (hydrobiologické a mikrobiologické ukazovatele pre hodnotenie hydromorfologických vplyvov a hodnotenie ovplyvnenie pôvodnosti toku).

Monitorované miesta kvality povrchovej vody v roku 2010 boli rozdelené podľa čiastkových povodí. Najbližšími miestami monitorovania a hodnotenia kvality povrchových vôd ku katastru obce Lipová boli:

Čiastkové povodie Váhu

- tok Váh, V383000D, názov miesta: Vlčany (rkm 41,70)
- tok Komočský kanál, N773010D, názov miesta: Palárikovo (rkm 4,90)
- tok Malá Nitra, N593510D, názov miesta: Ivánka pri Nitre (rkm 24,80)
- tok Žitava, N589510D, názov miesta: Hul (rkm 3,50)
- tok Tvrdošovský potok, N771010D, názov miesta: Tvrdošovce (rkm 2,50)
- tok Nitra, N775500D, názov miesta: Komoča (rkm 6,50)

Z celkového počtu 277 monitorovaných miest v SR bolo možné dosiahnutie súladu vyhodnotiť v 42 z nich v rozsahu monitorovaných ukazovateľov, nesúlad bol vyhodnotený v 235 monitorovaných miestach. Nesúlad s kvalitatívnymi požiadavkami bol vyhodnotený buď v jednom alebo vo viacerých ukazovateľoch. V čiastkovom povodí Váhu v 87 z 98 monitorovacích miest neboli splnené požiadavky na kvalitu povrchovej vody minimálne pre jeden sledovaný ukazovateľ.

Pre uvedené najbližšie miesta monitoringu a hodnotenia kvality povrchovej vody boli zistené ukazovatele nevyhovujúce požiadavkám na kvalitu povrchovej vody podľa Prílohy č. 1 k NV:

Čiastkové povodie Váhu

- V383000D, Vlčany – Časť A (N-NO₂)
- N773010D, Palárikovo – Časť A (O₂, EK (vodivosť), N-NO₂, P_{celk.}, Ca)
- N773010D, Ivánka pri Nitre – Časť A (EK (vodivosť), N-NO₂, P_{celk.}), Časť C (CN celkové (RP)), Časť E (SI-bios)
- N589510D, Hul – Časť A (EK, N-NO₂)
- N771010D, Tvrdošovce – Časť A (CHSK_{Cr}, EK, N-NH₄, N-NO₂, P_{celk.}, N_{celk.})
- N775500D, Komoča – Časť A (CHSK_{Cr}, N-NO₂, P_{celk.}, Ca, AOX), Časť B (Hg (NPK), Časť E (SI-bios, CHL_a))

O₂ – rozpustený kyslík

EK – vodivosť

N-NH₄ – amoniakálny dusík

N-NO₂ – dusitanový dusík

N-NO₃ – dusičnanový dusík

Ca – vápnik

N_{celk.} – celkový dusík

P_{celk.} – fosfor celkový

AOX – adsorbovateľné organicky viazané halogény

CNcelkové – kyanidy celkové

CHSK_{Cr} – chemická spotreba kyslíka s dichrómanom

Hg - ortuť

CHL_a – chlorofyl-a

SI_{bios} – sapróbny index biosestónu

RP – ročný priemer

NPK – najvyššia prípustná koncentrácia

Kvalita podzemných vôd (SHMÚ, 2016)

Systematické sledovanie kvality podzemných vôd v rámci národného monitorovacieho programu prebieha od roku 1982. Monitorovacie programy v roku 2006 prešli zmenami, ktoré vyplynuli z požiadaviek príslušnej legislatívy EÚ. Na Slovensku bolo vymedzených 75 vodných útvarov (16

kvartérnych a 59 predkvartérnych), ktoré boli v roku 2015 s výnimkou 2 predkvartérnych útvarov pokryté monitorovacími objektmi.

Výber parametrov na hodnotenie stavu kvality podzemných vôd bol prispôsobený požiadavkám RSV (Smernica 2000/60/EC Európskeho Parlamentu a Rady, Rámcová smernica o vode) a Nariadeniu vlády SR č. 496/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, v ktorom je zapracovaná Smernica Rady 98/83/ES. V roku 2015 bolo sledovaných 183 ukazovateľov (terénne ukazovatele, základné fyzikálno-chemické ukazovatele, stopové prvky, relevantné látky, pesticídy a ďalšie špecifické organické látky), ktoré boli rozdelené do základného a doplnkového súboru. Základný súbor ukazovateľov a stopové prvky boli stanovované vo všetkých odberových miestach. Rozsah doplnkového súboru bol stanovovaný iba vo vybraných objektoch, a to v závislosti od druhu znečistenia ovplyvňujúceho danú lokalitu.

Kataster obce sa nachádza na:

- západnej hranici povodia rieky Nitra – útvar SK1000400P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov južnej časti oblasti povodia Váh. Mineralizácia v tomto útvare podzemných vôd dosahuje stredné až vysoké hodnoty. Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov južnej časti oblasti povodia Váh sú ovplyvňované antropogénnou činnosťou vo všetkých častiach útvaru. Požiadavkám nariadenia vlády pre vodu určenú na ľudskú spotrebu nevyhovovalo až 73,7% vzoriek kvôli vysokým koncentráciám Mn (56-krát) a 59,2% vzoriek kvôli vysokým koncentráciám Fe_{celk.} (45-krát). V blízkosti katastra obce Lipová sa nachádzajú vrty prevádzkového monitoringu základnej siete SHMÚ č. 36490 Úľany nad Žitavou a č. 602291, 602292, 602293 Šurany. V roku 2015 došlo k prekročeniu limitných hodnôt pre ukazovatele:
  - PM č. 36490 Úľany nad Žitavou (Acetochlór, Fe, Fe²⁺, H₂S, Mn, RL105, SO₄(2-))
  - PM č. 602291 Šurany (Fe, Fe²⁺, H₂S, Mn, NH₄⁺, Naftalén)
  - PM č. 602292 Šurany (Fe, Fe²⁺, Mn)
  - PM č. 602293 Šurany (Fe, Fe²⁺, H₂S, Mn, NH₄⁺)
- povodie rieky Váh, útvar SK200100OP Medzizrnové podzemné vody Podunajskej panvy a jej výbežkov oblasti povodia Váh (predkvartérny útvar podzemných vôd). Podľa mineralizácie radíme medzizrnové podzemné vody Podunajskej panvy a jej výbežkov oblasti povodia Váh medzi vody so zvýšenou až vysokou mineralizáciou (513,3 – 1408,9 mg.l⁻¹). Najbližšími monitorovacími vrtmi k záujmovej oblasti sú vrty – objekty č. 30990 Rastislavice a č. 22690 Bajč. V objektoch došlo v roku 2015 k prekročeniu medzných hodnôt – Rastislavice (dusičnany, mangán, rozp. látky pri 105 °C, vodivosť pri 25 °C), Bajč (celkový obsah železa, dusičnany, mangán, rozp. látky pri 105 °C, sírany, vodivosť pri 25 °C).

III.4.4 Hluk a vibrácie

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie.

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty I. triedy I/64, ktorá vedie stredom katastrálneho územia obce z juhu na sever. Je zdrojom hluku a vibrácií. Paralelne s cestou I. triedy vedie železničná jednokolaťová neelektrifikovaná trať, taktiež ako potenciálny zdroj hluku a vibrácií. Okrem toho sú to aj cesty III. triedy III/1526 a III/1499, ktoré prechádzajú zastavanými územiami častí Mlynský Sek a Ondrochov.

III.4.5 Odpady

Obec Lipová má schválené VZN č. 1/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi na území obce.

Odvoz komunálneho odpadu z domácností obec zmluvne zabezpečuje prostredníctvom spoločnosti Brantner Nové Zámky s.r.o. Cyklus vyvážania komunálneho odpadu je minimálne jeden krát za 14 dní. Čo môže byť obsahom zberných nádob a ďalšie podmienky zakúpenia a udržiavania poriadku v okolí zberných nádob upravuje schválené všeobecne záväzné nariadenie obce.

Množstvový zber komunálneho odpadu sa na území obce nerealizuje. Zber drobného stavebného odpadu sa vykonáva na zbernom mieste. Dopravu na zberné miesto si zabezpečuje pôvodca drobného stavebného odpadu.

Zhromažďovanie a preprava objemového odpadu sa uskutočňuje minimálne dva krát ročne (na jar a na jeseň) umiestnením veľkokapacitných kontajnerov na miestach a v intervaloch určených obcou.

V obci Lipová prebieha triedený zber komunálneho odpadu týchto zložiek: papier, sklo, plasty, odpady z obalov a odpady z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi, veterinárne lieky a humánne lieky nespotrebované fyzickými osobami a zdravotnícke pomôcky, biologicky rozložiteľný kuchynský odpad okrem toho, ktorého pôvodcom je fyzická osoba – podnikateľ a právnická osoba, ktorá prevádzkuje zariadenie spoločného stravovania, textil a šatstvo. Na vytriedené zložky komunálneho odpadu majú občania k dispozícii vrecia v zmysle popisu uvedeného vo všeobecne záväznom nariadení obce. Triedený zber komunálnych odpadov uskutočňuje podľa harmonogramu zvozu spoločnosť podľa zmluvy s obcou, harmonogram zvozu je zverejnený na webovom sídle obce, miestnym rozhlasom a na úradnej tabuli obce.

III.4.6 Poškodenie vegetácie a ohrozenie biotopov

Vegetácia v katastri obce v prevažnej miere nie je druhového zloženia, ktoré by zodpovedalo druhovému zloženiu potenciálnej prirodzenej vegetácie. Výnimku čiastočne predstavuje existujúci komplex lesa v severozápadnej časti katastra obce, prípadne nelesná drevinová a krovinná vegetácia popri vodných tokoch, vetrolamoch a remízkach čiastočne môže zodpovedať druhovému zloženiu prirodzenej vegetácie.

Priamo dotknuté územie riešenej činnosti sa nachádza na území existujúceho poľnohospodárskeho priemyselného areálu, ktorý je obklopený antropogénnymi biotopmi polí s minimálnou druhovou biodiverzitou rastlín a živočíchov. Charakter riešenej činnosti nepredpokladá ďalší záber biotopov alebo pôdy, prípadne výrub drevín. V dotknutej lokalite neboli identifikované biotopy európskeho alebo národného významu v zmysle Prílohy 1 k vyhláške č. 24/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktoré by podliehali osobitnej ochrane v zmysle zákona.

III.4.7 Zdravotný stav obyvateľstva

Zdravotný stav obyvateľstva krajiny je výsledkom zložitej súhry genetického vybavenia, ekonomickej a psychosociálnej situácie, kvality životného prostredia, výživy a životného štýlu, ako aj všeobecnej dostupnosti a úrovne zdravotnej starostlivosti vrátane preventívnych

programov s pretrvávajúcimi finančnými obmedzeniami a ich úhrady zo strany zdravotných poisťovní.

Zmeny v životných podmienkach ako dôsledok ekonomickej a sociálnej transformácie v Slovenskej republike v posledných desaťročiach výrazne ovplyvňujú demografický vývoj. Charakteristickým javom demografického vývoja je a v budúcnosti naďalej bude starnutie populácie ako dôsledok poklesu (stagnácie) pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. Demografický vývoj v SR na začiatku storočia je stále charakterizovaný postupným znižovaním pôrodnosti pri stagnujúcej úmrtnosti obyvateľstva.

Vzhľadom na skutočnosť, že v obci Lipová sa nevedú údaje o zdravotnom stave obyvateľstva môžeme na zdravotný stav aplikovať analýzu zdravotného stavu obyvateľstva Nitrianskeho kraja. Zo spracovaných údajov ŠÚ SR – pracovisko ŠÚ SR v Nitre vyplýva, že priemerný vek zomretého muža v roku 2015 bol 69,36 roka a zomretej ženy 77,43 roka. Hrubá miera úmrtnosti (počet zomretých na 1 000 obyvateľov) dosiahla hodnotu 11,44 ‰. Za SR tento ukazovateľ dosiahol hodnotu 9,93 ‰.

Jednoznačne najčastejšou príčinou úmrtia u oboch pohlaví sú choroby obehovej sústavy, na ktoré v roku 2015 zomrelo až 48,8 % obyvateľov (43,0 % mužov a 54,6 % žien). Z chorôb obehovej sústavy to boli najmä ischemická choroba srdca a akútny infarkt myokardu.

Druhou najčastejšou príčinou sú nádory, na ktoré zomrelo 26,7 % ľudí (29,6 % mužov a 23,6 % žien). U mužov prevažovali zhubné nádory hrubého čreva a prostaty. U žien boli najčastejšie úmrtia na zhubné nádory prsníka a hrubého čreva.

Menej častými príčinami úmrtí sú choroby dýchacej a tráviacej sústavy, na ktoré v sledovanom roku v Nitrianskom kraji zomrelo 6,2 % a 5,2 % zomretých. Pri úmrtiach na ochorenie dýchacej sústavy to bol hlavne zápal pľúc (pneumónia), tak u mužov ako aj u žien. Čo sa týka tráviacej sústavy, sú to najmä úmrtia na choroby pečene.

Na vonkajšie príčiny zomrelo spolu 6,2 % ľudí. U mužov i žien to boli najmä úmyselné sebapoškodenia, pády a dopravné nehody.

Obec Lipová nemá vybudovanú vlastnú zdravotnícku infraštruktúru, nakoľko spádovo patrí pod mesto Šurany. Mesto Šurany prevádzkuje mestskú polikliniku, kde ordinujú obvodní lekári pre obvod obce Lipová, taktiež špecializovaní lekári. V meste Šurany majú prevádzky viaceré lekárne. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť nie je predpoklad, že obec bude budovať vlastné zdravotnícke zariadenie. Ostatné akútne prípady, ako aj hospitalizácia a ostatné odborné vyšetrenia sa uskutočňujú v Nemocnici s poliklinikou v Nových Zámkoch.

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie

IV.1 Požiadavky na vstupy

Pôda

Posudzovaná činnosť je jestvujúca farma ošípaných v katastri obce Lipová, ktorá bola uvedená do prevádzky v roku 1983. Navrhovateľ činnosti spoločnosť TEKRO Nitra, s.r.o. je vlastníkom a prevádzkovateľom tejto farmy od decembra 2006. Celý areál je oplotený v pôvodných hraniciach pozemku s rozlohou cca 2 ha.

K nárokom na záber pôdy nedochádza.

Voda

Zdrojom vody je vlastný zdroj podzemnej vody – vŕtaná studňa. Studňa sa nachádza v južnej časti areálu farmy uprostred zatravnenej plochy ohradenej pletivom – ochranné pásmo o rozmere 20 x 20 m. Hĺbka studne je 81,5 m, priemer potrubia 245 mm. V hĺbke 63 m je ponorené čerpadlo U-VN-1/x, s prietokom 0,7 l/s, t.j. 42 l/min, ktoré je automaticky zapínané a vypínané pomocou plavákového spínacieho zariadenia v nadzemnom zásobníku vody (akvaglóbuse). Nad studňou je vybudovaná šachta, v ktorej sú umiestnené armatúry na výtláčnom potrubí a vodomer za účelom merania odberu podzemnej vody. Voda čerpaná zo studne je vytlačená do akvaglóbuse o objeme 100 m³ a odtiaľ je tlakovým rozvodom vedená do jednotlivých objektov farmy. Rozvod vody na farme je opatrený hydrantmi.

Kvalita vody je pravidelne sledovaná v zmysle platnej legislatívy o kvalite vody pre chov hospodárskych zvierat.

Pre zamestnancov farmy je zabezpečovaná balená pitná voda.

Potreba vody:

A/ Chov ošípaných:

Denná potreba vody pre ošípané sú 4 litre/ks/deň.

Pri počte zvierat 9 000 ks x 4 l = 36 000 l/deň = 36 m³/deň a cca 315 chovných dní (3 chovné turnusy za rok) je priemerná potreba vody 11 340 m³/rok.

B/ Špecifická potreba vody na pre zamestnancov:

priama potreba – *bez potreby, zabezpečovaná balená pitná voda*

nepriama potreba .....80 l/osoba/ zmena

pri počte 3 zamestnanci je nepriama potreba vody.....240 l/deň

ročná nepriama potreba vody (nepretržitá prevádzka) .....87,6 m³/rok

Surovinové zabezpečenie

Krmivá

Vo všetkých chovných halách a v kotercoch je adibilné kŕmenie ošípaných - samokrmítka BIGFOOD určené pre skupinové ustajnenie ošípaných s väčším počtom kusov. Kŕmna dávka je nastavovaná podľa potrieb zvierat vzhľadom k ich hmotnosti, veku a denným potrebám výživových nárokov. Každá hala má samostatný kŕmny okruh.

Pre výkrm ošípaných sa používa krmivo rastlinného pôvodu obohatené o vitamíny, minerálne látky a soli. Používajú sa tri druhy krmiva:

- krmivo typu A1 - kompletná kŕmna zmes pre ošípané vo výkrme do 35 kg živej hmotnosti. Jedná sa o krmivo, ktoré sa skrmuje mladými ošípanými po naskladnení prvých 7 dní
- krmivo typu A2 - kompletná kŕmna zmes pre ošípané vo výkrme od 35 kg do 80 kg živej hmotnosti
- krmivo typu VUL - kompletná kŕmna zmes určená na výkrm ošípaných od 80 kg do jatočnej hmotnosti

Pri využití maximálnej kapacity ustajnenia ošípaných na farme Lipová sa predpokladá spotreba krmiva 2 115 t/chovný turnus.

Odstavčatá

Mladé ošípané - odstavčatá sú do farmy Lipová dovážané z iných fariem.

Dezinfekcia

Po vyskladnení ošípaných je nutné vykonať prípravu chovných hál na ďalší chovný cyklus, ktorý zahŕňa: umývanie, dezinfekciu chovných priestorov, preháňacích chodieb a rámp. Umývanie je vykonávané tlakovou vodou, na dezinfekciu sú používané tekuté dezinfekčné prostriedky s penotvorným charakterom. Silá pre skladovanie krmív sú dezinfikované dymotvornou antibakteriálnou dezinfekciou s fungicídnym účinkom.

Všetky prípravky sú určené pre použitie v živočíšnej výrobe.

Chemické prípravky sa na farme Lipová neskladujú, podľa potreby sú dovážané zo strediska TEKRO Nitra Dvory nad Žitavou v dohodnutom čase a potrebnom množstve.

Veterinárne prípravky (vitamíny a liečivá)

Výkrm ošípaných prebieha pod dohľadom veterinárneho lekára, ktorý zabezpečuje aj predpis a dávkovanie potrebných liečiv. Pohotovostný sklad liečiv sa nachádza v administratívno-sociálnej budove, jedná sa o samostatnú miestnosť s rozmermi 4 x 2 m s keramickou podlahou aj stenami a policovým systémom. Zdravotný stav ošípaných je pravidelne monitorovaný a sú zaznamenávané všetky výskyty chorôb, úhyn zvierat, podávanie liekov a aditív.

Energetické zdroje

Elektrická energia

Farma je pripojená a zásobovaná elektrickou energiou z verejnej siete.

Pre prípad poruchy dodávky elektrickej energie z verejnej siete má farma Lipová záložný zdroj elektrickej energie – mobilný dieselagregát na naftu. Dieselagregát je umiestnený pod prístreškom na spevnej ploche v zadnej časti medzi chovnými halami č. 1 a 2. Jeho výkon je 180 kW.

Spotreba elektrickej energie za rok 0,52 GJ

Poznámka: (1 kWh = 3,6 MJ)

Teplo a palivá

Chovné priestory sú bez nároku na vykurovanie.

Administratívno-sociálna budova je vykurovaná elektrickým kotlom Protherm 2,3 kW, ktorý slúži aj na prípravu TÚV.

Nároky na dopravu

Doprava počas prevádzky je zabezpečovaná vlastným vozovým parkom, v prípade potreby aj od dodávateľských subjektov. Uskutočňovať sa bude po verejných komunikáciách a na dopravu v priestoroch farmy budú využívané existujúce areálové komunikácie.

Počíta sa s cca 13 nákladnými autami týždenne počas chovného turnusu.

Doprava počas prevádzky farmy:

- dovoz biologického materiálu (odstavčatá)
- dovoz krmív
- odvoz hnojovice
- odvoz uhynutých zvierat
- odvoz produkcie (ošípané určené na porážku)
- odvoz odpadov vznikajúcich pri prevádzke (nebezpečné a ostatné odpady)

Pracovné sily

Na prevádzke pracujú 3 pracovníci, všetci sú vyškolení na vykonávanie svojich úloh.

IV.2 Údaje o výstupoch

Ovzdušie

Prevádzky chovu hospodárskych zvierat zaťažujú životné prostredie emisiami znečisťujúcich látok do ovzdušia. Ustajnené zvieratá produkujú biologické teplo, dýchaním vodné pary a CO₂, rozkladom exkrementov vznikajú anorganické plyny – amoniak (NH₃) a vo veľmi malej miere sírovodík (H₂S).

V zmysle § 3 zákona č.137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov sú na farme Lipová vymedzené nasledujúce zdroje znečisťovania ovzdušia:

A/ Výkrm ošípaných – technologický zdroj znečisťovania ovzdušia

Kapacita chovu: 9000 ks v jednom chovnom turnuse

Kategorizácia zdroja v zmysle Prílohy č. 1 vyhlášky č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov:

6. OSTATNÝ PRIEMYSEL A ZARIADENIA

6.12.1. Chov hospodárskych zvierat s projektovaným počtom chovných miest:

a) ošípané s hmotnosťou nad 30 kg > 2000

- veľký zdroj znečisťovania ovzdušia

Z uvedeného zdroja ZO sú do vonkajšieho ovzdušia vypúšťané fugitívne emisie amoniaku NH₃ – znečisťujúca látka vo forme plynov a pár zaradená podľa Prílohy č. 2 k vyhláške MŽP SR č.410/2012 Z.z. do 3 skupiny 3.podskupiny.

Charakteristika amoniaku:

V čistom stave za normálnych podmienok je amoniak bezfarebný plyn s typickým štipľavým zápachom. Je zásaditý, dráždivý a žieravý. Hustotou 0,77 kg.m⁻³ je zhruba o polovicu ľahší ako vzduch. Jeho rozpustnosť vo vode je výborná (540 g.l⁻¹). Má silné korozívne účinky voči kovom, najmä voči medi.

Hlavný podiel na celkových emisiách amoniaku do atmosféry predstavuje rozklad ľudských aj zvieracích biologických odpadov (uvádza sa až 74 %), pretože suchozemské živočíchy sa zbavujú dusíku vylučovaním močoviny, z ktorej je následne činnosťou mikroorganizmov amoniak uvoľňovaný.

Miesta vypúšťania fugitívnych emisií NH₃ do vonkajšieho ovzdušia:

Názov zariadenia	Druh zariadenia	Počet	Plocha odvádzania ZL
Vetracie klapky	Vetracie klapky	44 ks – chovná hala č. 1 44 ks – chovná hala č. 2 46 ks – chovná hala č. 3 46 ks – chovná hala č.4 Spolu: 180 ks	0,24 m ² /klapka (rozмеры 1 klapky 80 x 30 cm)
Výduchy	odťahové ventilátory EXAFAN umiestnené	16 ks – chovná hala č. 1 16 ks – chovná hala č. 2 16 ks – chovná hala č. 3	1 m ² /výdych

	vo výduchoch	16 ks – chovná hala č. 4 Spolu: 64 ks	
Skladovacie nádrže hnojovice	otvorené Vítkovické nádrže	4 ks	254 m ² /nádrž Spolu: 1016 m ²
Prečerpávací nádrž	otvorená prečerpávací žumpa pri Vítkovických nádržoch	1 ks	24 m ²

Množstvo emisií NH₃ vypustených do vonkajšieho ovzdušia počas prevádzky výkrmu ošípaných je závislé od viacerých parametrov.

Vo Vestníku MŽP SR v aktuálnom znení (Vestník MŽP ročník XVI. Čiastka 5/2008, časť III. v znení Vestníka MŽP SR ročník XVII., čiastka 2/2009, časť III. Bod 4.) sú zverejnené všeobecné emisné faktory (parametre), pomocou ktorých je možné emitované množstvo emisií počas prevádzky vypočítať :

Druh a kategória zvierat	Ustajnenie	Sklad mimo ustajnenia	Povrchová aplikácia hnoja	Celkové emisie
Emisný faktor NH₃ v kg (zvierat x rok)				
Ošípané - výkrm	2,89	0,85	2,65*	6,39

* v prípade farmy Lipová je odovzdávaná celá produkcia hnojovice na ekologické zhodnotenie do BPS Lipová

Podľa zásad správnej poľnohospodárskej praxe určených Prílohou č.7 k vyhláske MŽP SR č. 410/2012 Z.z., písmeno F., bod 9.2 je prevádzkovateľ povinný prijať opatrenia na obmedzenie emisií amoniaku z chovov hospodárskych zvierat. Zavedením nízko-emisných techník je možné dosiahnuť celkové zníženie emisií amoniaku zo živočíšnej výroby.

Z uvedených nízko-emisných techník sú na farme Lipová aplikované nasledovné:

1/ Správna stratégia kŕmenia:

- pre výkrm ošípaných sa používa krmivo rastlinného pôvodu obohatené o vitamíny, minerálne látky a soli
- zloženie krmiva je prispôbené požiadavkám potrieb ošípaných vzhľadom na ich vek, hmotnosť a štádium chovu
- do krmiva sú primiešavané biotechnologické prípravky

Uplatnením uvedenej správnej stratégie kŕmenia sa dosahuje 50%-tné zníženie celkových emisií NH₃.

2/ Skladovanie organických hnojív:

- pre skladovanie hnojovice je zabezpečená dostatočná kapacita skladovacích nádrží
- povrch hladiny hnojovice je bez manipulačných zásahov, aby sa vytvorila a nenarušovala prirodzená kôra (krusta), ktorá vytvára prirodzenú bariéru pre výstup plynov NH₃ do ovzdušia

Uplatnením uvedenej techniky sa dosahuje 35%-tné zníženie z emisií NH₃ pre sklad hnojovice mimo ustajnenia.

3/ Aplikácia organických hnojív do pôdy:

Celá produkcia hnojovice z farmy Lipová je vyvázaná do BPS Lipová na ekologické zhodnotenie t.z. emisie NH_3 z aplikácie do pôdy nevznikajú.

Uvedeným riešením využitia hnojovice sa dosahuje 100%-tné zníženie emisií z povrchovej aplikácie.

Zavedením uvedených nízko-emisných techník na farme Lipová sú výsledné parametre emisií NH_3 do vonkajšieho ovzdušia nasledovné:

Druh a kategória zvierat'a	Ustajnenie 50%-tné zníženie (biotech.přípravky)	Sklad mimo ustajnenia 50%-tné zníženie (biotech.přípravky) a zároveň 35 %- tné zníženie (krusta)	Povrchová aplikácia hnoja 100%-tné zníženie	Celkové emisie
Emisný faktor NH_3 v kg (zvierat x rok)				
Ošípané - výkrm	1,445	0,27625	0	1,72125

Súlady prevádzky s požiadavkami najlepšie dostupnej technológie – BAT (the best available technology):

Úrovně znečisťovania súvisiace s najlepšimi dostupnými technikami (BAT-AEL) pre emisie amoniaku do vzduchu z jednotlivých ošipární podľa Vykonávacieho Rozhodnutia Komisie EÚ 2017/302, ktorým sa podľa Smernice EPaR 2010/75/EÚ stanovujú závery o BAT pre intenzívny chov ošípaných:

Parameter	Kategória zvierat	BAT-AEL
Amoniak vyjadrený ako NH_3	Ošípané na výkrm	0,1 – 2,6 *kg NH_3 /zvierat/ rok

*v prípade existujúcej prevádzky využívajúcej systém s hlbokou jamou v kombinácii s technikou riadenia výživy je horná hranica intervalu BAT-AEL 3,6 kg NH_3 na miesto, zvierat a rok

Dosiahnuté celkové emisie NH_3 z výkrmu ošípaných na farme Lipová po uplatnení nízko-emisných techník sú v rozsahu parametra pre BAT-AEL – **prevádzka vyhovuje požiadavkám BAT.**

B/ Dieselagregát – energetický zdroj znečisťovania ovzdušia

Pre prípad poruchy dodávky elektrickej energie z verejnej siete má farma Lipová záložný zdroj elektrickej energie – mobilný dieselagregát na naftu. Jeho výkon je 180 kW.

Kategorizácia zdroja v zmysle Prílohy č. 1 vyhlášky č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov:

1. PALIVOVO- ENERGETICKÝ PRIEMYSEL

- 1.1. Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia vrátane plynových turbín a stacionárnych piestových spaľovacích motorov, s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom < 0,3 MW
  - malý zdroj znečisťovania ovzdušia

Z uvedeného zdroja ZO sú do vonkajšieho ovzdušia vypúšťané emisie :

TZL – tuhých znečisťujúcich látok

SO₂ – oxidy síry vyjadrené ako oxid siričitý
 NO_x – oxidy dusíka vyjadrené ako oxid dusičitý
 CO – oxid uhoľnatý
 TOC – celkový organický uhlík.

Prevádzka dieselagregátu je nepravidelná a dočasná (po dobu prerušenia dodávky elektr. energie z verejnej siete). Pre zistenie množstva emisií je možné uplatniť použitie všeobecných emisných faktorov uverejnených vo Vestníku MŽP SR v platnom znení (v súčasnosti je to Vestník MŽP ročník XVI. Čiastka 5/2008, časť III. v znení Vestníka MŽP SR ročník XVII., čiastka 2/2009, časť III. Bod 4.):

Palivo	Príkon	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
EF v kg/t paliva						
Nafta	< 3 MWt	1,42	20 x S*	5	0,8	0,114

* S-obsah síry v % hmotnosti

Uplatnením § 3 zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší (funkčný a priestorový celok) je malý zdroj znečisťovania ovzdušia (dieselagregát) súčasťou veľkého zdroja ZO „Výkrm ošípaných“ farma Lipová.

Odpady

Odpadové hospodárstvo na farme Lipová je riešené v súlade s platnou legislatívou o odpadoch predovšetkým:

- zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch v znení neskorších predpisov
- vyhláška MŽP SR č. 371/2015 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov
- vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov

Prevádzkou výkrmu ošípaných na farme Lipová vznikajú nasledovné druhy odpadov, ktoré sú v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov zaradené do kategórie „O“ – ostatný a „N“ - nebezpečný s nasledovnými katalógovými číslami:

Katalógové číslo odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu
02 01 06	zvierací trus, moč a hnoj vrátane znečistenej slamy, kvapalné odpady, oddelene zhromažďované a spracúvané mimo miesta ich vzniku (hnojovica)	O
15 01 10	obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N
18 02 02	odpady, ktorých zber a zneškodňovanie podliehajú osobitným požiadavkám z hľadiska prevencie nákazy (odpady z veterinárnej starostlivosti)	N
20 01 21	žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	N
20 02 01	biologicky rozložiteľný odpad	O
20 03 01	zmesový komunálny odpad	O

Odpad s katalógovým číslom 02 01 06 (hnojovica) je skladovaný v štyroch nadzemných veľkoobjemových Vítkovických nádržiach s celkovým objemom skladovania 5 592 m³.

Všetky ostatné odpady sú zhromažďované oddelene (nezmiešavajú sa) v samostatných nepriepustných obaloch.

Na krátkodobé zhromažďovanie odpadov (okrem hnojovice) do času odovzdania zazmluvnenej oprávnenej osobe je využívaná samostatná uzamykatelná miestnosť v administratívno-sociálnej budove, ktorá slúži aj ako dočasný sklad veterinárnych liekov. Miestnosť má rozmery 4 x 2 m, podlaha a steny sú z keramickej krytiny, veterinárne lieky sú uložené na policovom regáli, odpady sú zhromaždené oddelene a miesto riadne označené. Nebezpečné odpady sú označené identifikačnými listami nebezpečných odpadov. Miestnosť je vybavená prostriedkami havarijnej súpravy.

Systém odpadového hospodárstva na danej prevádzke je zavedený v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva (§ 17 ods. 1 písm. d) zákona č.79/2015 Z.z. o odpadoch):

- zhodnotením v rámci svojej činnosti, ak to nie je možné, tak odpad ponúknuť na zhodnotenie inému :
  - odpad 02 01 06 je odovzdávaný na energetické zhodnotenie do BPS Lipová, zálohovým riešením napr. v prípade poruchy BPS bude aplikovaný na poľnohospodársku pôdu ako organické hnojivo
  - odpad 20 01 21 je odovzdávaný prostredníctvom zazmluvnenej oprávnenej osoby na materiálové zhodnotenie
  - biologicky rozložiteľný odpad 20 02 01 z mulčovania trávneho porastu sa ponecháva na ploche ako hnojivo
- zneškodnenie odpadu, ak nie je možné zabezpečiť jeho recykláciu a zhodnotenie
  - všetky ostatné odpady t.j. 15 01 10, 18 02 02 a 20 03 01 sú odovzdávané oprávnenej osobe na zabezpečenie ich ekologického zneškodnenia.

Nakladanie s komunálnymi odpadmi je zabezpečené v súlade so Všeobecne záväzným nariadením obce Lipová na zmluvnom základe.

Odpadové vody

Prevádzkovaním výkrmu ošípaných vznikajú na farme Lipová odpadové splaškové vody, dažďové vody a odpadové vody z umývania chovných priestorov.

Odpadové splaškové vody zo sociálnych zariadení administratívno-sociálnej budovy sú akumulované v podzemnej nepriepustnej nádrži (žumpe) o objeme 20,7 m³ s rozmermi 3x3x2,3 m. Jej obsah je v pravidelných intervaloch vyvážaný na ekologickú likvidáciu v ČOV na základe zmluvného vzťahu. Množstvo odpadových splaškových vôd sa rovná potrebe vody pre nepriamu spotrebu t.j. 87,6 m³/rok pre 3 zamestnancov.

V areáli nie je vybudovaná dažďová kanalizácia. Dažďové vody zo striech objektov a spevnených vnútroareálových komunikácií a plôch sú zvedené voľne do vsaku do okolitého terénu.

Po vyskladnení ošípaných je nutné vykonať prípravu chovných hál na ďalší chovný cyklus. Prvým krokom je umývanie chovných priestorov: roštových podláh, stien a preháňacích chodieb. Umývanie je vykonávané tlakovou vodou. Odpadová voda obsahujúca zvyšky exkrementov z chovu ošípaných je rovnako ako hnojovica akumulovaná v záchytných vaniach pod chovnými priestormi a cez prečerpávacie žumpy a pomocou areálového

nadzemného potrubia je akumulovaná v nadzemných skladovacích nádržiach spolu s hnojovicou. Týmto spôsobom je hnojovica zriedovaná, čo uľahčuje jej prečerpávanie, nakoľko zvyšky krmív zvyšujú jej obsah sušiny, čo sťažovalo prečerpateľnosť a hnojovica musela byť zriedovaná vodou. V rámci množstva vyprodukovanej hnojovice je teda zahrnuté aj množstvo oplachovej vody použitej na umývanie chovných hál po vyskladnení.

Tekutý hnoj/hnojovica

V súčasnosti je celá produkcia hnojovice odovzdávaná na zhodnotenie do BPS Lipová prevádzkovateľa BPS1 Lipová s.r.o. na základe zmluvného vzťahu. Zálohovým riešením napr. v prípade poruchy BPS je aplikácia hnojovice na poľnohospodársku pôdu. Pre prípad takejto situácie sú podpísané zmluvy s vlastními pôd a ihneď po vzniku potreby aplikácie hnojovice na pôdu zmluvných vlastníkov budú spoločne vypracované Plány hnojenia na dané obdobie.

Kataster obce Lipová je podľa NV č. 174/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti zaradený do zoznamu zraniteľných oblastí, pre ktoré je vyhláškou MP SR č.199/2008 Z.z. ustanovený program poľnohospodárskych činností.

Podľa prílohy č. 2 k vyhláške MP SR č.199/2008 Z.z. je potreba skladovacích nádrží nasledovná:

Kategória zvierat'a	Priemerná živá hmotnosť	Potreba skladovacích nádrží na hnojovicu na jeden mesiac a jedno zviera:
		nepodstiellané ustajnenie hnojovica
Ošípaná v predvýkrme	30 kg	0,12 m ³ /zviera/mesiac
Ošípaná vo výkrme	75 kg	0,15 m ³ /zviera/mesiac
Ošípaná vo výkrme	120 kg	0,18 m ³ /zviera/mesiac
Priemer:		0,15 m³ /zviera/mesiac

Potreba skladovacích kapacít na hnojovicu na jeden mesiac a 9000 ks ošípaných je: 1350 m³
 Pri celkovom využiteľnom objeme skladu hnojovice na farme Lipová 5 592 m³ je v prípade aplikovania hnojovice len na pôdu zabezpečená kapacita skladovania na 4,1 mesiaca čo zodpovedá požiadavke § 4 odst.2 vyhlášky MP SR č. 174/2017 Z.z. t.j. 4 mesiace .

Zápach, hluk

Prevádzkou navrhovanej činnosti sú do ovzdušia uvoľňované pachové látky, ktoré sú pri chove ošípaných a manipulácii s hnojovicou intenzívne.

Zdrojom zápachu v prevádzke farmy je amoniak NH₃ vznikajúci rozkladom zvieračích fekálií a odparujúcich sa do ovzdušia. Obmedzenie jeho vzniku je možné pri chove hospodárskych zvierat dosiahnuť aplikovaním nízko-emisných techník, ktoré sú podrobne opísané v časti IV.2. Údaje o výstupoch – Ovzdušie.

Počas prevádzky navrhovanej činnosti je zdrojom hluku najmä doprava:

- dovoz biologického materiálu (odstavčatá)
- dovoz krmív
- odvoz hnojovice
- odvoz uhynutých zvierat
- odvoz produkcie (ošípané určené na porážku)

- odvoz odpadov vznikajúcich pri prevádzke (nebezpečné a ostatné odpady).

Areál farmy Lipová je umiestnený na odľahlom mieste, od obce Lipová je vzdialenosť farmy 1,5 km a od obce Šurany 3 km. Zo všetkých strán areál farmy susedí s poľnohospodárskou pôdou. Prístup prevádzky je samostatnou prístupovou komunikáciou z cesty I/64.

Najbližšia súvisle zastavaná oblasť sa nachádza vo vzdialenosti 1,4 km juhovýchodne vzdušnou čiarou, prevádzka neobťažuje obyvateľov okolitých obcí zápachom ani hlukom z dopravy.

IV.3 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Predpokladané vplyvy na obyvateľstvo

Každá antropogénna činnosť je určitým zdrojom vplyvov ako na človeka, tak i na životné prostredie. Zvyšujúca sa miera zdravotných a environmentálnych vplyvov sa môže následne prejavovať v poklese odolnosti organizmu a jeho chorobnosti.

Predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti na obyvateľstvo majú najmä:

- emisie hluku z dopravy
- emisie látok znečisťujúcich ovzdušie

Environmentálny hluk je prirodzenou súčasťou aktivít človeka. Jeho prítomnosť v životnom prostredí je neodmysliteľne spojená s rôznymi formami dopravy, ale aj s mnohými pracovnými alebo mimopracovnými aktivitami. Hluk z dopravy je najčastejšie obťažujúci faktor pôsobiaci v čase určenom na relax a odpočinok, je v mnohých štúdiách označovaný ako dôvod prerušovaného spánku a problémov s nespavosťou a to najmä v letnom období.

Pri prevádzke navrhovanej činnosti (t.j. počas chovného turnusu) sa počíta s cca 13 nákladnými autami týždenne, ktoré zabezpečujú dovoz biologického materiálu (odstavčatá) dovoz krmív, odvoz hnojovice, odvoz uhynutých zvierat, odvoz produkcie (ošípané určené na porážku) a odvoz odpadov vznikajúcich pri prevádzke (nebezpečné a ostatné odpady). Orientačná hodnota hluku spôsobená nákladným automobilom typu Tatra je 87-89 dB.

Prevádzky chovu hospodárskych zvierat zaťažujú životné prostredie emisiami znečisťujúcich látok – amoniakom a pachovými látkami (tieto sú pri chove ošípaných zvlášť intenzívne). Tieto emisie patria medzi negatívne vplyvy, ktoré možno charakterizovať ako trvalé. Miera intenzity a pravdepodobnosti ich vzniku zodpovedá počtu ustajnených zvierat.

Napriek zvýšeniu hluku z dopravy a emisiám amoniaku a pachových látok spôsobené prevádzkou navrhovanej činnosti **obyvateľstvo okolitých obcí nebude hlukom z dopravy ani zápachom z chovu ošípaných obťažované z dôvodu lokalizácie**. Areál farmy je umiestnený na odľahlom mieste, od obce Lipová je vzdialenosť farmy 1,5 km a od mesta Šurany 3 km. Najbližšie obydlie sa nachádza vo vzdialenosti 1,4 km juhovýchodne vzdušnou čiarou. Prístup do prevádzky je samostatnou prístupovou komunikáciou uprostred poľnohospodárskej pôdy z cesty I/64 cca 4 km severne pred odbočkou do mesta Šurany.

Vplyv prevádzky navrhovanej činnosti na obyvateľstvo je zanedbateľný až nulový.

Vplyvy na ovzdušie a miestnu klímu

Ovzdušie je nevyhnutnou zložkou životného prostredia pre existenciu života na Zemi. Z tohto dôvodu je nesmierne dôležité mu venovať náležitú starostlivosť a ochranu.

K znečisťovaniu ovzdušia dochádza prirodzeným spôsobom (požiare, erupcie sopiek, vznes jemných čiastočiek (napr. piesok) a pod.) a ľudskou činnosťou. Podiel ľudskej činnosti na znečisťovaní je oveľa vyšší ako prirodzeným spôsobom. Znečistenie ovzdušia začínalo postupom času byť neúnosné najmä v centralizovaných priemyselných zónach, preto bolo nevyhnutné pristúpiť k právnej ochrane ovzdušia, aby sa zabezpečila dobrá kvalita ovzdušia a nedochádzalo k poškodzovaniu ľudského zdravia a životného prostredia.

Prevádzkou navrhovanej činnosti sú do vonkajšieho ovzdušia emitované:

- výfukové plyny z dopravy zabezpečujúcej chod prevádzky
- amoniak a pachové látky z výkrmu ošípaných

Výfukové plyny automobilov obsahujú vodu, tuhé znečisťujúce látky, CO, CO₂, nespálené uhlíkovodíky, NO_x, SO₂, aldehydy, ketóny, ťažké kovy- zlúčeniny olova, sadze- vznikajú nedokonalým spaľovaním bohatých zmesí. Automobily sú zaradené medzi mobilné zdroje znečisťovania ovzdušia, pre ktoré platia požiadavky platnej legislatívy Ministerstva dopravy a výstavby, ktorými sú: podrobovanie motorových vozidiel pravidelným emisným kontrolám, lehoty emisných kontrol a pokuty za nepodrobenie motorového vozidla emisnej kontrole.

Navrhovateľ zaviedol na farme výkrmu ošípaných Lipová niekoľko nízko-emisných techník (podrobný opis pozri kapitolu IV.2. Údaje o výstupoch – Ovzdušie), ktorými dosahuje celkovo až 73%-tné zníženie emisií v porovnaní s celkovými emisiami amoniaku bez zavedenia nízko-emisných techník. Dosiahnuté celkové emisie NH₃ po uplatnení nízko-emisných techník sú v rozsahu parametra pre BAT-AEL čo znamená, že prevádzka výkrmu ošípaných farma Lipová vyhovuje požiadavkám najlepšie dostupnej technológie BAT.

Využívaním mobilných zdrojov (automobilov) len s vyhovujúcimi emisnými parametrami výfukových plynov a zavedením nízko-emisných techník do procesu výkrmu ošípaných, možno **vplyv emisií na vonkajšie ovzdušie hodnotiť ako stredne až málo významný, prerušovaný** (počas chovných turnusov) **a bez predpokladu zmeny súčasnej dobrej kvality ovzdušia v danej lokalite.**

Miestna klíma predstavuje vyjadrenie konkrétneho každodenného priebehu počasia, závislá je nielen na globálnych klimatických podmienkach, ale aj na lokálnych špecifických črtách krajiny – najmä na charaktere reliéfu, rastlinného krytu a spôsobu využitia územia človekom. Každý väčší technický zásah do určitej miery tieto podmienky zmení a môže tak vplývať na zmenu miestnych klimatických parametrov. Vplyvy na klímu sa prevádzkou navrhovanej činnosti nepredpokladajú.

Vplyvy na pôdu, povrchové a podzemné vody

Voda je neoddeliteľnou podmienkou života na Zemi. Tvorí hydrosféru, je podstatnou zložkou biosféry a zároveň je súčasťou ostatných geosfér Zeme. Voda je nielen životne dôležitým ekologickým a ekonomickým zdrojom, ale aj základnou charakteristikou prírodnej krajiny. Významnou špecifickou vlastnosťou je jej obnoviteľnosť, ktorá je podmienená obehom vody v prírode.

Pravdepodobnosť znečistenia povrchových vôd činnosťou farmy výkrmu ošípaných Lipová je vzhľadom na vzdialenosť najbližších vodných tokov (2 km) nízka až nulová.

S navrhovanou činnosťou súvisí potenciálne ohrozenie znečistenia pôdy a podzemných vodných zdrojov v prípade nesprávneho nakladania so znečisťujúcimi látkami (hnojovica, splaškové vody, prípravky na dezinfekciu, nebezpečné odpady).

Pre minimalizáciu týchto rizík sú na farme vybudované a použité:

- veľkoplošná záchytná havarijná nádrž (1705 m³) pre 4 veľkoobjemové nadzemné zásobníky na hnojovicu (á 1398 m³), ktorej záchytná kapacita presahuje o 20% objem jedného zásobníka
- kontrola tesnosti záchytnej vane, jej technického stavu a funkčnej spoľahlivosti je pravidelne vykonávaná v zmysle platnej legislatívy o ochrane vôd
- všetky podzemné nádrže (žumpy) sú nepriepustné a kontrola ich tesnosti, technického stavu a funkčnej spoľahlivosti je pravidelne vykonávaná v zmysle platnej legislatívy o ochrane vôd
- nadzemné areálové potrubie na hnojovicu je každodenne monitorované obsluhou
- dezinfekčné prostriedky nie sú na farme skladované, sú dovážané bezprostredne pred ich použitím priamo na miesto použitia
- priestory na dočasné zhromaždenie nebezpečných odpadov sú vybudované v súlade s požiadavkami platnej legislatívy, pravidelný odber odpadov zabezpečujú oprávnené externé subjekty na základe zmluvného vzťahu
- manipulácia so znečisťujúcimi látkami je vykonávaná podľa prevádzkových poriadkov, a manuálov, o ktorých je obsluha náležite a pravidelne poučená.

Napriek uvedeným opatreniam sa nedá vylúčiť riziko ohrozenia znečistenia pôdy a podzemných vôd (v prípade veľkých únikov) spôsobených napr. haváriou nákladného automobilu alebo cisterny, avšak predpoklad takejto situácie je veľmi nízky.

Kataster obce Lipová je podľa NV č. 174/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti zaradený do zoznamu zraniteľných oblastí, pre ktoré je vyhláškou MP SR č.199/2008 Z.z. ustanovený program poľnohospodárskych činností.

Celá produkcia hnojovice je odovzdávaná na zhodnotenie na BPS Lipová. Avšak aj v prípade aplikovania hnojovice len na poľnohospodársku pôdu je s celkovým využiteľným objemom skladu hnojovice 5 592 m³ zabezpečená kapacita skladovania na 4,1 mesiaca čo zodpovedá požiadavke § 4 odst.2 vyhlášky MP SR č. 174/2017 Z.z. t.j. 4 mesiace.

Na základe uvedeného je možné hodnotiť **vplyv na povrchové vody ako nulový, vplyv na pôdu a podzemné vody ako nízky a stredne významný.**

Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz

Katastrálne územie obce Lipová predstavuje typickú nížinnú poľnohospodársku krajinu s primárnou funkciou – rastlinnou produkciou, ktorú dopĺňa existujúci komplex lesných porastov. Z funkčného poľnohospodárskeho charakteru sa odvíja aj štruktúra krajiny, s dominantnými veľko-blokovými formami poľnohospodárskeho využitia, v malom plošnom rozsahu s trvalými kultúrami. Objekty bývania, výroby a služieb sú sústredené v intraviláne obce alebo v jeho blízkosti, teda v centrálnej časti katastra obce (výnimku predstavuje záujmová lokalita, ktorá sa nachádza severozápadne od obce Lipová). Prírodné prvky sa v tomto type krajiny okrem lesných porastov zachovali len vo forme brehových porastov vodných plôch, roztrúsených remízok, líniovej zelene, trávnych porastov, solitérov a skupín stromov.

Navrhovaná činnosť je jestvujúcou farmou výkrmu ošípaných (rok uvedenia do prevádzky 1983) bez záujmu rozširovania, nepredstavuje žiadny nový vplyv na súčasnú štruktúru krajiny, jej využívanie a krajinný obraz.

IV.4 Hodnotenie zdravotných rizík

Vo vzťahu ku zdraviu obyvateľstva je relevantné hodnotenie vplyvu hluku a znečistenia ovzdušia.

Kritériom pre posudzovanie účinkov hluku je vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 549/2007 Z.z., ktorá určuje najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny v jednotlivých kategóriách území pre deň, večer a pre noc.

Zabezpečovanie potrieb farmy nákladnými automobilmi (doprava) bude prebiehať počas dňa, nočná doprava sa nepredpokladá. Vzdialenosť farmy od najbližšieho obytného územia obce Lipová (1,4 km juhovýchodne vzdušnou čiarou) poskytuje dostatočnú akustickú ochranu okolia pred činnosťou v tejto lokalite, prekročovanie prístupných hladín hluku sa nepredpokladá. Rozhodujúca pre zdravie obyvateľstva je nočná hladina hluku, ktorá nebude ovplyvnená.

Hygienu ovzdušia môžu ovplyvňovať emisie z dopravy a z výkrmu ošípaných.

Každé motorové vozidlo v zmysle platnej legislatívy SR musí byť v pravidelných intervaloch podrobované emisnej kontrole, čím sa rozumie kontrola stavu motora vozidla a jeho systému, ktoré ovplyvňujú tvorbu znečisťujúcich látok vo výfukových plynach a meraním zistené dodržanie výrobcom určených podmienok a emisných limitov motora. Týmto spôsobom je zabezpečené, že po našich cestách sa môžu pohybovať len automobily spĺňajúce prísne emisné limity na udržanie súčasnej dobrej kvality ovzdušia.

Prevádzky chovov hospodárskych zvierat zaťažujú životné prostredie emisiami znečisťujúcich látok – amoniakom a pachovými látkami (tieto sú pri chove ošípaných zvlášť intenzívne). Navrhovateľ zaviedol na farme výkrmu ošípaných Lipová niekoľko nízko-emisných techník (podrobný opis pozri kapitolu IV.2. Údaje o výstupoch – Ovzdušie), ktorými dosahuje celkovo až 73%-tné zníženie emisií v porovnaní s celkovými emisiami amoniaku bez zavedenia nízko-emisných techník. Dosiahnuté celkové emisie NH₃ po uplatnení nízko-emisných techník sú v rozsahu parametra pre BAT-AEL – prevádzka výkrmu ošípaných farma Lipová vyhovuje požiadavkám najlepšie dostupnej technológie BAT.

Vplyv navrhovanej činnosti vo vzťahu k znečisteniu ovzdušia nebude takého rozsahu, ktorý by ovplyvnil zdravotný stav obyvateľstva v dotknutom území.

Dôležitým činiteľom pri všetkých prácach je bezpečnosť práce. Je potrebné, aby zodpovední pracovníci dôsledne dodržiavali bezpečnostné predpisy. Na pracovisku sa musia vytvoriť podmienky pre dodržiavanie zásad ochrany a bezpečnosti práce v súlade s príslušnými bezpečnostnými predpismi. Areál farmy musí byť viditeľne označený a zabránený vstup nepovolaným osobám.

Prevádzkovateľ musí pre svojich pracovníkov zabezpečiť sociálne požiadavky a hygienické opatrenia v súlade s platnými zákonmi a predpismi.

Priame zdravotné riziká počas obslužných prác sú minimálne. Prípadné zdravotné riziká budú eliminované dodržiavaním bezpečnostných predpisov a prevádzkových poriadkov. Používané zariadenia sú konštruované tak, aby nemohlo prísť k priamemu ohrozeniu života alebo zdravia pracovníkov.

Zdravotné riziko s možným širším záberom nie je reálne. Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti, pracovný postup, vstupy a výstupy z činnosti a hlavne jej umiestnenie, negatívny dopad na obyvateľov je zanedbateľný.

Posudzovaná činnosť nemá žiaden negatívny vplyv na zdravie obyvateľov.

IV.5 Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia

Vplyvy na chránené územia a ich ochranné pásma

Lokalita riešenej činnosti sa nachádza v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov v prvom stupni územnej ochrany. Nenachádzajú sa tu chránené územia národnej sústavy, chránené vtáčie územia, schválené alebo navrhované územia európskeho významu. V území sa primárne uplatňuje všeobecná ochrana prírody a krajiny podľa Druhej časti zákona o ochrane prírody a krajiny.

Na území katastra obce Lipová sa nenachádzajú mokrade národného alebo medzinárodného významu. Nenachádza sa tu žiadny náučný chodník.

Záujmové územie zámeru nezasahuje do pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov ani do žiadneho vodohospodársky chráneného územia.

Kataster obce Lipová je podľa NV č. 174/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti je zaradený do zoznamu zraniteľných oblastí, čomu je prispôsobená kapacita skladu hnojovice na 4,1 mesiaca, čo zodpovedá požiadavke daného NV (min. 4 mesiace).

Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Lokalita riešenej činnosti nezasahuje do vyčlenených ani navrhovaných prvkov ÚSES. Zo severu lokalita susedí s navrhovaným interakčným prvkom návrhu MÚSES – IPL5 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Horné hony"). Prevádzkou navrhovanej činnosti nevznikajú žiadne negatívne vplyvy na prvky ÚSES.

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme.

Prevádzkou navrhovanej činnosti nevznikajú žiadne negatívne vplyvy na využívanie zeme a urbánny komplex.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Kultúrne a historické pamiatky, ktoré by mohli byť dotknuté vplyvom realizácie navrhovanej činnosti, sa v dotknutom území ani v jeho bezprostrednom okolí nenachádzajú. Súčasne sa nepredpokladá vplyv na kultúrne a historické pamiatky, ktoré sa nachádzajú v širšom okolí navrhovanej činnosti.

Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.

Vzhľadom na lokalizáciu, typ a rozsah navrhovanej činnosti sa vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality nepredpokladajú.

Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy (napr. miestne tradície).

Vzhľadom na lokalizáciu, typ a rozsah navrhovanej činnosti sa vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy nepredpokladajú.

Iné vplyvy

Nepredpokladajú sa.

IV.6 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

V predchádzajúcich častiach boli identifikované vplyvy na životné prostredie, ktorých pôsobenie sa predpokladá prevádzkou navrhovanej činnosti (jedná sa o jestvujúcu prevádzku).

Ani jeden z opísaných vplyvov nemá charakter regionálneho dosahu, nevplyva na najzraniteľnejšiu zložku životného prostredia, neovplyvňuje ekologickú únosnosť a nie je v rozpore s platnou legislatívou o životnom prostredí a ochrane zdravia obyvateľstva.

Vzhľadom na predmet navrhovanej činnosti (výkrm ošípaných) sa dal predpokladať významný vplyv emisií amoniaku a pachových látok zasahujúci široké okolie s vysokou vnímateľnosťou obyvateľstva. Tento vplyv je však eliminovaný lokalizáciou prevádzky (odľahlé miesto v dostatočnej vzdialenosti od najbližších obydľí) a zavedením nízko-emisných techník do technologického postupu výkrmu ošípaných.

Na základe uvedeného sa vplyv emisií amoniaku a pachových látok posúva medzi málo významné.

Dôležitým posúdením je vplyv činnosti na pôdu a zdroje podzemných vôd, nakoľko na prevádzke sa nakladá s veľkým množstvom znečisťujúcej látky organického pôvodu – hnojovica. Prevádzka však vykazuje vysoký stupeň zabezpečenia voči nežiaducim únikom (pozri opis prevádzky), vrátane veľkorozmernej záchytnej havarijnej vane štyroch veľkoobjemových zásobníkov hnojovice s kapacitou záchyty o 20% väčšou ako je objem jedného zásobníka. Vysoký stupeň zabezpečenia vrátane dôsledného dodržiavania prevádzkových poriadkov pri nakladaní so znečisťujúcimi látkami eliminuje tento vplyv na nízky a málo významný.

Medzi nevýznamné resp. nepravdepodobné patria vplyvy na zmenu kvality ovzdušia, zmenu klímy a povrchové vody.

Doprava zabezpečujúca chod prevádzky je zdrojom hluku, ktorý však opäť vďaka lokalizácii prevádzky (odľahlé miesto v dostatočnej vzdialenosti od najbližších obydľí uprostred poľnohospodárskej pôdy) predstavuje len málo významný negatívny vplyv. Navyše, tento vplyv je ohraničený časom prejazdu nákladného automobilu t.j. krátkodobý a počtom chovných turnusov v kalendárnom roku t.j. prerušovaný.

Navrhovaná činnosť nemá negatívny dopad na životné prostredie a chránené územia.

Významným a pozitívnym vplyvom prevádzky farmy výkrmu ošípaných je samotná prevádzka a jej produkcia jatočných ošípaných, nakoľko sa jedná o dôležitý príspevok ku naplneniu cieľa Slovenska, ktorým je dosiahnutie 80%-tnej sebestačnosti svojho obyvateľstva v bravčovom mäse a bravčových mäsových výrobkoch.

Všetky uvedené identifikované vplyvy činnosti sú environmentálne prijateľné. Prevádzkou navrhovanej činnosti nebude dochádzať k poškodzovaniu a znečisťovaniu prostredia nad mieru stanovenú platnými právnymi predpismi.

IV.7 Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Prevádzka posudzovanej činnosti má lokálny charakter a nebude mať žiadny vplyv, ktorý by presiahol štátne hranice.

IV.8 Vyvolané súvislosti

Medzi vyvolané súvislosti patria všetky aktivity, stavby a s nimi spojené okolnosti, ktoré vzniknú v kontexte s realizáciou činnosti v prírodnom, sociálnom i hospodárskom prostredí. Na základe komplexnej analýzy nie sú známe žiadne vyvolané súvislosti, ktoré by mohli významne ovplyvniť súčasný stav životného prostredia v dotknutom území v oblasti ochrany prírody, prírodných zdrojov alebo kultúrnych pamiatok.

IV.9 Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Predmetom navrhovanej činnosti je jestvujúca prevádzka farmy výkrmu ošípaných t.z. nejedná sa o realizáciu novej činnosti. Ďalšie riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti neboli identifikované.

IV.10 Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

Účelom opatrení je predchádzať, zmierniť, minimalizovať alebo kompenzovať očakávané (predpokladané) vplyvy navrhovanej činnosti, ktoré môžu vzniknúť počas prevádzky. A to ako v štandardnom tak aj v neštandardnom režime (t.j. aj počas havárií).

Opatrenia na zníženie vplyvu znečistenia ovzdušia

Vo všeobecnosti platí, že pri činnostiach, pri ktorých vznikajú pachové látky treba vykonať technicky dostupné opatrenia a dodržiavať prevádzkové pokyny na obmedzenie ich emisií, pričom je potrebné vychádzať najmä z hmotnostného toku pachových látok, miestnych rozptylových podmienok, trvania emisií a vzdialenosti zariadenia od najbližšej uvažovanej alebo jestvujúcej zástavby.

Pre zníženie vplyvu emisií amoniaku a pachových látok z prevádzky výkrmu ošípaných farma Lipová sa navrhujú nasledovné opatrenia:

- pokračovanie v technológii výkrmu ošípaných so zavedenými nízko-emisnými technikami (pozri časť IV.2. Údaje o výstupoch – Ovzdušie)
- pravidelné vypúšťanie hnojovice zo záchytných nádrží pod roštovou podlahou chovných hál, ktoré sú zdrojom fugitívnych emisií amoniaku a pachových látok z rozkladajúcich sa exkrementov
- minimalizovať dobu zdržania hnojovice v otvorenej prečerpávacej nádrži (pri sklade hnojovice) len na dobu naplnenia autocisterny
- pravidelný monitoring podhladinového plniaceho potrubia a jeho ústia vo veľkoobjemových zásobných nádržiach na hnojovicu (vylúčenie narušenia prirodzenej krusty na hladine, ktorá eliminuje emisie amoniaku a pachových látok až o 35 %)

Pre zabezpečenie chodu farmy používať len nákladné automobily s platnou emisnou kontrolou.

Opatrenia v oblasti ochrany pôdy a podzemných vôd

Pri prevádzke navrhovanej činnosti je potrebné prijať opatrenia na vylúčenie vzniku havarijných situácií s rizikom úniku znečisťujúcich látok do pôdy a podzemných vôd. Jedná sa o dodržiavanie nasledovných opatrení:

- zabezpečiť pravidelnú kontrolu tesnosti, technického stavu a funkčnej spoľahlivosti všetkých nádrží, v ktorých sa akumulujú, zhromažďujú a skladujú znečisťujúce látky (odborne spôsobilou osobou a v legislatívou určených intervaloch)
- zabezpečiť pravidelnú kontrolu tesnosti, technického stavu a funkčnej spoľahlivosti veľkorozmernej záchytnej havarijnej nádrže skladu hnojovice (odborne spôsobilou osobou a v legislatívou určených intervaloch)
- denný monitoring nadzemného areálového potrubného rozvodu hnojovice
- prečerpávanie hnojovice do cisterny vykonávať len na manipulačnej ploche vyspádovanej a zvedenej do prečerpávacej nádrže
- dôsledná a bezpečná manipulácia s dovezenými obalmi s dezinfekčnými prostriedkami
- pre vylúčenie úniku pohonných látok a prevádzkových kvapalín automobilov používať len technicky vyhovujúce mechanizmy s pravidelnou technickou kontrolou
- nebezpečné odpady skladovať len v určených a vyhovujúcich priestoroch (sklad odpadov, sklad kadáverov resp. kafilérny box)
- pre prevádzku vypracovať aktuálny „Plán preventívnych opatrení na zamedzenie vzniku neovládateľného úniku znečisťujúcich látok do životného prostredia a na postup v prípade ich úniku“ (Havarijný plán) podľa platnej legislatívy o ochrane vôd
- vykonať školenie všetkých pracovníkov farmy o havarijnom pláne a povinnostiach vyplývajúcich z neho a toto školenie opakovať každé 2 roky
- všetky rizikové miesta vybaviť prostriedkami havarijnej súpravy a miesta viditeľne označiť

IV.11 Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

Predmetom navrhovanej činnosti je jestvujúca prevádzka farmy výkrmu ošípaných t.z. nejedná sa o realizáciu novej činnosti.

IV.12 Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Obec Lipová má vypracovaný návrh územnoplánovacej dokumentácie, v súčasnom období prebieha posudzovanie tohto strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na ŽP a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa VZN č. 6/2015 zo dňa 26.októbra 2015, ktorým sa vyhlasuje Závazná časť Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja je pre záujmové územie určené funkčné využívanie: poľnohospodárska výroba.

IV.13 Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

Predkladaný zámer komplexne hodnotí vplyv navrhovanej činnosti – výkrm ošípaných farma Lipová na životné prostredie danej lokality.

Hodnotená činnosť podlieha povinnému hodnoteniu podľa zákona č. 24/2006 Z.z o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zámer bude predložený na posúdenie príslušnému orgánu, ktorým je v tomto prípade MŽP SR, Sekcia environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva, odbor posudzovania vplyvov na ŽP.

Metodický postup hodnotenia navrhovanej činnosti bol vykonaný v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Význam očakávaných vplyvov bol vyhodnotený vo vzťahu k povahe a rozsahu navrhovanej činnosti, miestu vykonávania navrhovanej činnosti s prihliadnutím najmä na pravdepodobnosť vplyvu, rozsah vplyvu, pravdepodobnosť vplyvu presahujúceho štátne hranice, veľkosť a komplexnosť vplyvu, trvanie, frekvenciu a vratnosť vplyvu.

Ďalší postup hodnotenia vplyvov bude závisieť od pripomienok a požiadaviek jednotlivých subjektov procesu posudzovania.

Na základe získaných výsledkov možno konštatovať, že navrhovaná činnosť v posudzovanom území neprináša významné environmentálne dopady, pre ktoré by bolo potrebné stanoviť ďalší postup hodnotenia vplyvov na životné prostredie.

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu

V.1 Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.

Pre výber optimálneho variantu sa uvažovalo najmä s nasledovnými skutočnosťami:

- súčasný stav jednotlivých zložiek životného prostredia
- zraniteľnosť zložiek životného prostredia dotknutého územia
- zdravotné riziká
- pohoda a kvalita prostredia pre obyvateľstvo
- účinnosť navrhovaných opatrení

Navrhovateľ požiadal v zmysle § 22 ods. 6 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov príslušný orgán – MŽP SR o upustenie od požiadavky variantného riešenia navrhovanej činnosti v predkladanom zámere.

Hlavným odôvodnením žiadosti o upustenie od požiadavky variantného riešenia je skutočnosť, že sa jedná o jestvujúcu prevádzku t.z. areál farmy výkrmu ošípaných Lipová, v ktorom sú všetky stavby a objekty už realizované a prevádzkované.

Rozhodnutím Ministerstva životného prostredia SR č.j. 9505/2017-1.7./mo zo dňa 30.11.2017 bolo podľa § 22 od. 6 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov upustené od požiadavky variantného riešenia zámeru pre zisťovacie konanie „Výkrm ošípaných farma Lipová“.

Výber optimálneho variantu sa uskutočnil z nasledovných posudzovaných variantov riešenia:

Nulový variant predstavuje stav, ktorý by nastal, ak by sa činnosť neprevádzkovala.

Variant zámeru predstavuje prevádzkovanie jestvujúcej farmy výkrmu ošípaných Lipová s revidovanou kapacitou 9 000 ks ošípaných.

V.2 Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.

Rozhodujúcimi kritériami pre výber optimálneho variantu bola snaha o zachovanie životného prostredia, minimalizácia dopadov činnosti na prírodné prostredie a obyvateľov dotknutého územia.

Pre prevádzku navrhovanej činnosti bolo identifikovaných spolu päť vplyvov a to štyri negatívne a jeden pozitívny.

Medzi negatívne vplyvy patria vplyvy na ovzdušie (amoniak, pachové látky, emisie z dopravy), vplyvy na pôdu a podzemné vody (potenciálne riziko znečistenia pri haváriách a v prípade nesprávneho nakladania so znečisťujúcimi látkami) a vplyv na obyvateľstvo (zvýšená hladina hluku z dopravy).

Uvedené vplyvy sú však dobrou lokalizáciou farmy, zavedením nízko-emisných techník, vysokým stupňom zabezpečenia voči úniku znečisťujúcich látok do pôdy a podzemných vôd, uplatnením navrhnutých technických opatrení a dôsledným dodržiavaním právnych predpisov na úseku ochrany vôd, ochrany ovzdušia a technického stavu dopravných prostriedkov eliminované na vplyvy málo významné (pozri kapitolu IV.10 Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie).

Treba tiež podotknúť, že v rámci záujmového územia, nejde o nové vplyvy vstupujúce do územia, nakoľko sa jedná o jestvujúcu prevádzku farmy výkrmu ošípaných.

Významným a pozitívnym vplyvom je samotná prevádzka farmy výkrmu ošípaných t.j. produkcia jatočných ošípaných, nakoľko sa jedná o dôležitý príspevok ku naplneniu cieľa Slovenska, ktorým je dosiahnutie 80%-tnej sebestačnosti svojho obyvateľstva v bravčovom mäse a bravčových mäsových výrobkoch.

Z výsledkov posúdenia vyplýva, že za predpokladu dodržania navrhovaných opatrení **je optimálnym variantom navrhovaný variant** t.j. prevádzkovanie jestvujúcej farmy výkrmu ošípaných s revidovanou kapacitou 9 000 ks ošípaných.

V.3 Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.

Odporúčenie prevádzkovania navrhovanej činnosti možno odôvodniť nasledovnými skutočnosťami:

- súlad navrhovanej činnosti s priestorovým usporiadaním a funkčným využívaním územia regiónu Nitrianskeho kraja určené platným znením územného plánu regiónu
- vyhovujúca infraštruktúra
- nejedná sa o nové vplyvy vstupujúce do územia, nakoľko sa jedná o jestvujúcu prevádzku
- optimálna lokalizácia navrhovanej činnosti z hľadiska priestorovo-dopravných požiadaviek a vzdialenosti od obytných zón.

Ak by sa navrhovaná činnosť neprevádzkovala, farma by chátrala a bola bez využitia, alebo by bola nahradená inou navrhovanou činnosťou, ktorá by mohla mať výraznejšie negatívne vplyvy.

Optimálnym variantom na základe vyššie uvedených skutočností

je navrhovaný variant zámeru.

VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia

- Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti
- Kópia katastrálnej mapy
- Upustenie od požiadavky variantného riešenia navrhovanej činnosti
- Prehľadná situácia areálu farmy výkrmu ošípaných Lipová

VII. Doplnujúce informácie k zámeru

VII.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov

Pre vypracovanie zámeru boli použité predovšetkým:

- Geologická mapa Slovenska M 1:50 000 [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2013. [22.8.2015]. Dostupné na internete: <http://mapserver.geology.sk/gm50js>.
- Kolektív, 2002: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: SAŽP, 344 s.
- Krajčovič et al., 1995: RÚSES okresu Nové Zámky
- Michalko J. & Berta J. & Magic D., 1986: Geobotanická mapa ČSSR. Veda, vydavateľstvo SAV, Bratislava, 168 s.
- Ministerstvo životného prostredia SR, 2016: Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2015, Bratislava (<https://www.enviroportal.sk/spravy/kat21>)
- Ministerstvo životného prostredia SR, 1999: Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 1998, Bratislava (<https://www.enviroportal.sk/spravy/kat21>)
- NEUTRA – architektonický ateliér Nitra, 2017: Návrh ÚPN obce Lipová
- OÚ Nitra, OSoŽP, 2016: Informácia o kvalite ovzdušia Nitrianskeho kraja za rok 2016 (<https://www.minv.sk/?oddelenie-statnej-spravy-vod-a-vybranych-zloziek-zivotneho-prostredia-kraja>)
- Program odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja na roky 2011-2015, Obvodný úrad životného prostredia Nitra, 2013
- SHMÚ Bratislava, 2016: Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2015, Bratislava, 614s.
- SHMÚ Bratislava: Ročenky klimatologických pozorovaní
- Stanová V. & Valachovič M., 2002: Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 s.
- Správa o stave ŽP Nitrianskeho kraja k roku 2002, www.enviroportal.sk
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, Aurex spol. s r. o., Bratislava, 2012
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1, Aurex spol. s r. o., Bratislava, 2015
- Valúchová M. a kol., 2011: Hodnotenie kvality povrchovej vody Slovenska za rok 2010 – správa, MŽP SR, SVP, š.p., SHMÚ, VÚVH, Bratislava, 128 s.
- Výročná správa Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre za rok 2009

- web stránky:
www.lipova.eu, <http://mapy.tuzvo.sk/HOFM/Default2.aspx>, <http://mapa.zoznam.sk>,
www.cdb.sk, www.demografia.webinfo.sk, www.enviroportal.sk, www.geology.sk,
www.katasterportal.sk, www.mapy.cz, www.mapy.sk, www.nczisk.sk, www.nlcsk.sk,
www.podnemapy.sk, www.sazp.sk, www.sopsr.sk, www.shmu.sk, www.statistics.sk,
www.vupop.sk, www.wikipedia.sk

Použité právne predpisy:

- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 411/2012 Z. z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí
- Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR č. 174/2017 Z. z. ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- Vyhláška MŽP SR č. 242/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vymedzení správneho územia povodia, environmentálnych cieľoch, ekonomickej analýze a o vodnom plánovaní
- Vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z. z. o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

VII.2 Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru

Pred vypracovaním zámeru neboli k navrhovanej činnosti vyžiadané žiadne vyjadrenia ani stanoviská.

VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru

Miesto: Topoľčany

Dátum: december 2017

IX. Potvrdenie správnosti údajov

IX.1 Meno spracovateľa zámeru

Ing. Gabriela Stolárová

IX.2 Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa zámeru a podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa

.....

spracovateľ

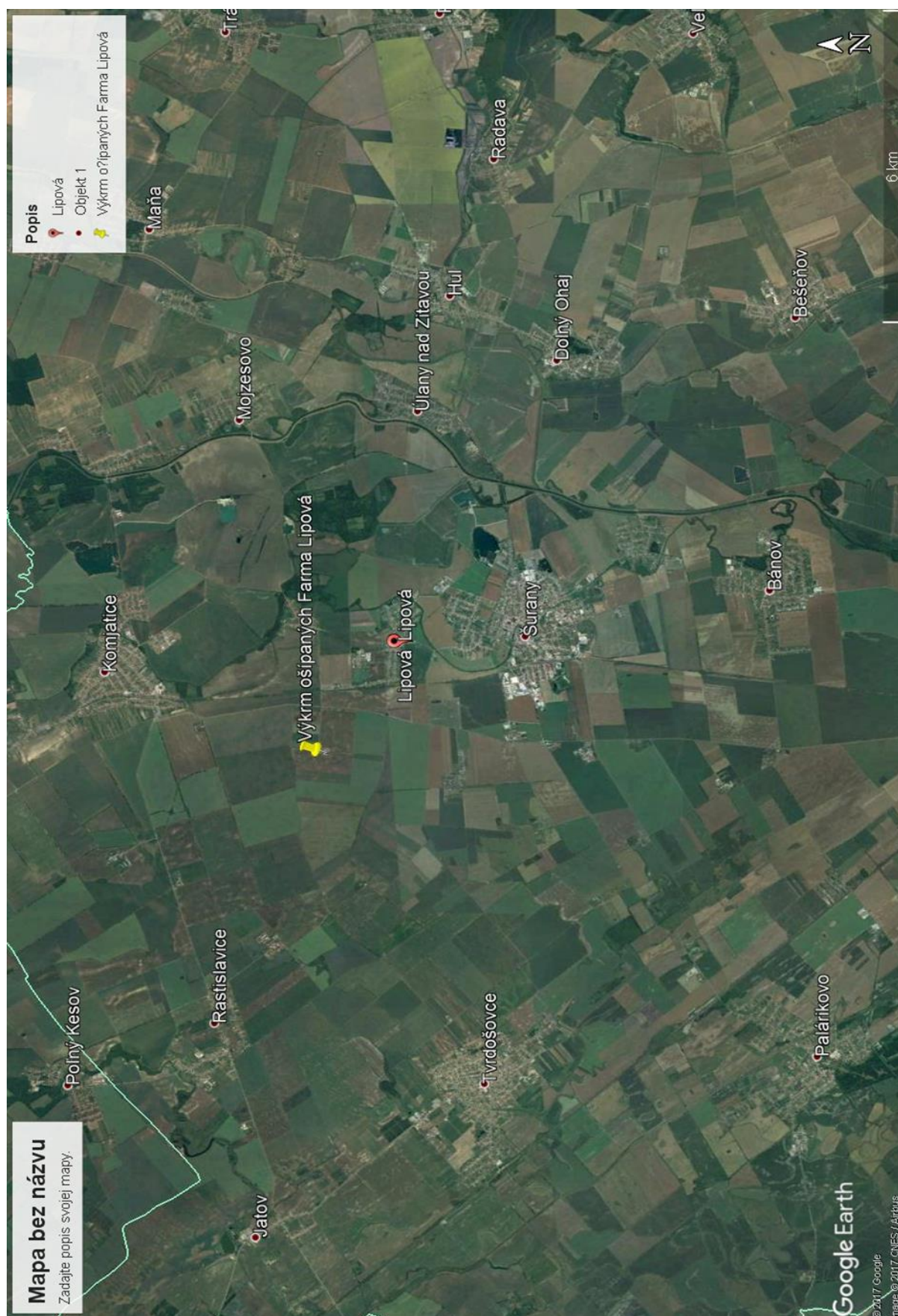
.....

navrhovateľ

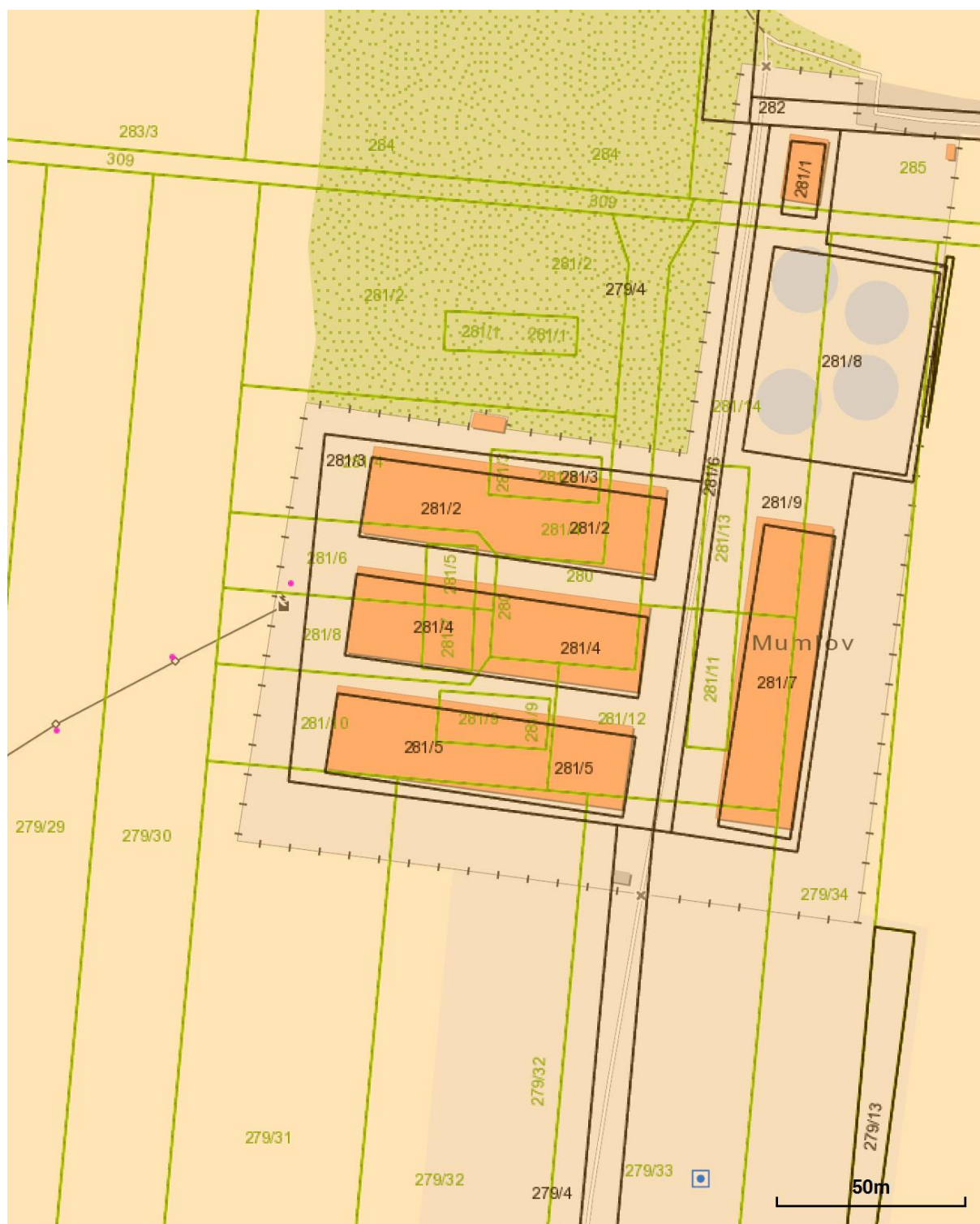
PRÍLOHY

Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Kópia katastrálnej mapy

zdroj: www.zbgis.sk

Prehľadná situácia areálu farmy výkrmu ošípaných Lipová

Legenda:

Vstup do areálu

1. Dezinfekčný brod
2. Kafilérny box
3. Administratívno – sociálna budova
4. Nadzemné skladové nádrže hnojovice 4 ks – Vítkovické veže (á 1398m³)
5. Chovná hala č. 1 so záchytnou vaňou hnojovice objemu 560 m³
6. Chovná hala č. 2 so záchytnou vaňou hnojovice objemu 560 m³
7. Chovná hala č. 3 so záchytnou vaňou hnojovice objemu 560 m³
8. Chovná hala č. 4 so záchytnou vaňou hnojovice objemu 560 m³
9. Zdroj vody – studňa
10. Akvaglóbuss (zásobná nádrž vody)
11. Prečerpávací žumpa hnojovice z chovnej haly č. 1 a 2 (72 m³)
12. Prečerpávací žumpa hnojovice z chovnej haly č.3 (8,5 m³)
13. Prečerpávací žumpa hnojovice z chovnej haly č.4 (18 m³)
14. Prečerpávací žumpa hnojovice pre Vítkovické veže (72 m³)
15. Žumpa – splaškové vody z administratívno-sociálnej budovy (20,7 m³)

Rozvod vody

Prečerpávací žumpa hnojovice

Nadzemná zásobná nádrž na hnojovicu (Vítkovická nádrž)

Nadzemné potrubné rozvody hnojovice

Dieselagregát (náhradný zdroj elektrickej energie)

Havarijná súprava

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Sekcia environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva
Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie

**TEKRO Nitra, s.r.o.
Párovské háje
949 01 Nitra**

Váš list číslo/zo dňa
20. 11. 2017

Naše číslo
9505/2017-1.7/mo

Vybavuje/kontakt *milena* Dátum
RNDr. Milena Okolicanyiová 30. 11. 2017
02/5956 2446
milena.okolicanyiova@enviro.gov.sk

Vec: Výkrm ošípaných farma Lipová - upustenie od požiadavky variantného riešenia navrhovanej činnosti

Listom, zo dňa 20. 11. 2017, doručenom 22. 11. 2017, ste požiadali Ministerstvo životného prostredia SR, ako **TEKRO Nitra, s.r.o., Párovské Háje, 949 01 Nitra**, o „upustenie od variantného riešenia v zmysle § 22 ods. 6 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov pre vypracovanie zámeru na zisťovacie konanie navrhovanej činnosti „Výkrm ošípaných farma Lipová““.

V liste uvádzate, že predmetom navrhovanej činnosti je jestvujúca farma v katastri obce Lipová, k.ú. Mlynský Sek, časť Mumlov, ktorá bola do prevádzky uvedená v roku 1983. Spoločnosť TEKRO Nitra, s.r.o. je vlastníkom a prevádzkovateľom farmy od decembra 2006. Farma má projektovanú kapacitu 9 000 ks ošípaných s priebehom činnosti – predvýkrm a výkrm ošípaných so zameraním na produkciu bravčového mäsa. Maximálna projektovaná kapacita farmy nie je využívaná, priemerná mesačná produkcia bravčového mäsa je v súčasnom období 70 ton, čo zodpovedá kapacite chovu cca 2200 ks ošípaných/1 chovný cyklus (3-3,5 mesiaca). Prílohami žiadosti sú snímka umiestnenia navrhovanej činnosti a situačné zobrazenie farmy, popis objektov a rozvodov.

Navrhovaná činnosť patrí podľa prílohy č. 8 zákona do kapitoly č. 11. Poľnohospodárska a lesná výroba do položky č. 1 Zariadenia na intenzívnu živočíšnu výrobu vrátane depónií vedľajších produktov s kapacitou ošípaných od 2000 ks (nad 30 kg) podľa časti A podlieha povinnému hodnoteniu.

Zmena uvedenej navrhovanej činnosti nebude podliehať zisťovaciemu konaniu, ale povinnému hodnoteniu. Podľa § 18 ods. 1 písm. d) predmetom posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti alebo jej zmeny musí byť každá zmena navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8 časti A, ak taká zmena samotná dosahuje alebo prekračuje prahovú hodnotu, ak je prahová hodnota pre navrhovanú činnosť v prílohe č. 8 časti A ustanovená.

Žiadosť o upustenie od variantného riešenia odôvodňujete umiestnením v jestvujúcej farme s vybudovanými objektami a s vybudovaným rozsiahlym hnojovicovým hospodárstvom,

Ministerstvo životného prostredia SR | Námestie Ľudovíta Štúra 35/1 | 812 35 Bratislava | Slovenská republika
tel.: +421 2 5956 2446 | e-mail: milena.okolicanyiova@enviro.gov.sk | www.minzp.sk

kde je celý objem odovzdávaný na energetické zhodnotenie (bioplynová stanica). Farma je zameraná na chov/výkrm ošípaných s nainštalovanou technológiou určenou presne na tento účel. Ide o nízkoemisnú technológiu chovu/výkrmu ošípaných, ktorá je bezpodstielková, na betónových roštoch najviac do 50 % plochy, s vaňovým systémom zachytávania výkalov prepadávajúcich cez rošty do záchytnej vane pod nimi. Jestvujúce hnojovicové hospodárstvo, správna stratégia kŕmenia (primiešavanie biotechnologických prípravkov do krmiva) a zabezpečenie energetického zhodnotenia hnojovice zaraďujú technológiu daného chovu medzi najlepšie dostupné na trhu (BAT). Areál je umiestnený na odľahlom mieste, najbližšie obydlie sa nachádza vo vzdialenosti 1,4 km, prevádzka neobťažuje okolie zápachom ani emisiami a hlukom z dopravy.

Na základe Vašej žiadosti Vám oznamujeme, že podľa § 22 ods. 6 zákona **upúšťame od požiadavky variantného riešenia navrhovanej činnosti.**

Zámer vypracovaný podľa § 22 a prílohy č. 9 zákona bude obsahovať **jeden variant činnosti, ako aj nulový variant**, tzn. variant stavu, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná zmena činnosti neuskutočnila.

Zároveň Vás upozorňujeme, že pokiaľ z pripomienok, predložených k uvedenému zámeru, vyplynie potreba ďalšieho reálneho variantu činnosti, bude táto skutočnosť zohľadnená pri stanovení rozsahu hodnotenia a časového harmonogramu.

S pozdravom

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR
nám. Ľudovíta Štúra 1
812 35 BRATISLAVA
77
RNDr. Gabriel Nižňanský
riaditeľ odboru